

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ІПООД НАПН України
29 грудня 2014 року, протокол № 13
в. о. директора _____ Отич О.М.

З В І Т
про діяльність
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
за 2014 рік

Київ – 2014

ЗМІСТ

ЧАСТИНА І.

I.	ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ	4
II.	ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ	
II.2.	Фундаментальні дослідження.....	6
II.4.	Публікації.....	30
III.	ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	30
IV.	УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ЙОГО МОНІТОРИНГ.....	38
V.	ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	55
VI.	ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ.....	57
VII.	ПІДГОТОВКА ТА АТЕСТАЦІЯ НАУКОВИХ І НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ	
VII.1.	Діяльність аспірантури та докторантури.....	76
VII.2.	Робота спеціалізованої вченої ради.....	80
IX.	ЗВ'ЯЗКИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ.....	82
X.	МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПРОБІТНИЦТВО.....	86
XI.	РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ.....	88
XII.	КАДРИ.....	89
XIII.	ІНФОРМАТИЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	90
XIV.	ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	92
XV.	ВИСНОВКИ.....	93
XVI.	СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ.....	96
	ДОДАТКИ. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ (у таблицях).....	123
	Таблиця II.1. Виконання науково-дослідних робіт у 2014 році (одиниць)	
	Таблиця II.5.1. Продукція, підготовлена в ході виконання наукових досліджень у 2014 році (частина I).....	
	Таблиця II.5.2. Продукція, підготовлена в ході виконання наукових досліджень у 2014 році (частина II).....	
	Таблиця III.1. Експериментальна робота за рівнями.....	
	Таблиця III.2. Результати експериментальної роботи.....	
	Таблиця IV.1. Упровадження результатів наукових досліджень	
	Таблиця IV.2. Об'єкти впровадження результатів наукових досліджень (одиниць).....	
	Таблиця IV.3. Упровадження результатів наукових досліджень за видами продукції (одиниць).....	
	Таблиця V.1. Наукові періодичні видання, засновником або співзасновником яких є установа.....	
	Таблиця V.2. Перелік опублікованих у 2014 році друкованих наукових періодичних видань.....	
	Таблиця VI.1. Організація та проведення науково-практичних	

масових заходів (одиниць).....	
Таблиця VI.2. Участь у науково-практичних масових заходах (одиниць)...	
Таблиця VII.1.1. Підготовка наукових кадрів у докторантурі (осіб).....	
Таблиця VII.1.2. Підготовка наукових кадрів в аспірантурі (випуск аспірантів, осіб).....	
Таблиця VII.1.3. Підготовка наукових кадрів в аспірантурі (прийом аспірантів, осіб).....	
Таблиця VII.1.4. Працевлаштування аспірантів та докторантів, які навчалися за державним замовленням (осіб).....	
Таблиця VII.2.1. Робота спеціалізованої вченої ради.....	
Таблиця VII.2.2. Робота спеціалізованої вченої ради за науковими спеціальностями.....	
Таблиця VII.2.3. Атестація наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації спеціалізованою вченою радою.....	
Таблиця XII.1. Кількісний і якісний склад наукових працівників.....	
Таблиця XII.2. Дані про професійні кваліфікації наукових працівників ..	
Перелік тем дисертаційних досліджень, захищених у спеціалізованій вченій раді.....	

ЧАСТИНА II.

Анотований перелік продукції, готової до впровадження

ЧАСТИНА І.

І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ

У 2014 році діяльність Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України спрямовувалася на розв'язання таких завдань:

- здійснення наукової, науково-дослідної та науково-організаційної діяльності згідно зі Статутом установи;
- виконання фундаментальних досліджень з проблем педагогічної освіти і освіти дорослих відповідно до перспективного та тематичного планів наукових досліджень на 2014 р.; впровадження та моніторинг результатів завершених наукових досліджень;
- підготовка відділу інноваційних педагогічних технологій до звіту на засіданні Президії НАПН України у грудні 2014 р.;
- участь у розробленні Концепції розвитку післядипломної освіти, Концепції профільного навчання у старшій школі й реалізації Концептуальних засад розвитку багаторівневої педагогічної освіти в Україні, інших нормативних документів у галузі освіти;
- налагодження співпраці з Міністерством освіти і науки України та Міністерством соціальної політики України; реалізацію заходів на виконання Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2014-2016 рр.; участь у міжнародних та всеукраїнських освітянських виставках, конференціях, семінарах, круглих столах, що проводилися МОН України та Мінсоцполітики України спільно з НАПН України;
- зміцнення міжнародних наукових зв'язків, проведення спільних міжнародних наукових заходів (зокрема підготовка до VI Міжнародного Польсько-українського форуму) та друкування спільних наукових видань;
- оптимізацію якісного складу наукових кадрів установи; залучення до навчання в аспірантурі й докторантурі досвідчених практичних працівників вищих навчальних закладів; систематичного проведення для них наукових семінарів з актуальних проблем організації та здійснення наукових досліджень;
- систематичне видання фахових науково-методичного журналу «Педагогіка і психологія професійної освіти» та збірників наукових праць: «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи», «Естетика і етика педагогічної дії», «Порівняльна професійна педагогіка».

У 2014 році розпочалось дослідження 7 фундаментальних тем і продовжувалось дослідження 1 фундаментальної теми. Їх виконання здійснювалося відповідно до плану НДР та технічних завдань. Всього за результатами виконання наукових досліджень у 2014 році опубліковано 9 наукових праць, серед яких: наукова продукція (4 монографії); науково-виробнича продукція (3 посібника); навчальна продукція (2 підручника). Опубліковано 253 наукові статті, в тому числі у наукових фахових виданнях – 108 з них у тих, що входять до наукометричних баз даних – 8, у міжнародних виданнях – 29, у інших наукових виданнях – 30, тези – 86.

Науковими співробітниками Інституту підготовлено і успішно проведено 26 масових заходів, включених до Плану роботи НАПН України на 2014 р., зокрема, 2 Міжнародні та 2 Всеукраїнські конференції, 1 Міжнародний форум, 1 Міжнародні та 3 Всеукраїнські педагогічні читання, 1 Міжнародний та 4 Всеукраїнські наукові семінари, 1 круглий стіл, 1 Всеукраїнський конкурс, а також 1 конференцію, 5 круглих столів, 3 презентації та 1 майстер-клас у ході проведення виставок. Співробітники Інституту узяли участь у 81 масових науково-практичних заходах, у тому числі 31 міжнародному. Інститут став учасником 4 освітянських виставок, в ході яких було організовано і проведено 1 науково-практичну конференцію, 5 круглих столів, 3 презентації й представлено 1 виставку наукових праць співробітників установи. У ході виставок Інститут став лауреатом конкурсу I ступеня у номінації «Науково-методичний та організаційний супровід упровадження інновацій у систему освіти регіону», отримав золоту медаль у номінації «За вагомий науковий внесок в інноваційний розвиток національної освіти»; диплом «За презентацію досягнень в інноваційній модернізації національної освіти». Наукові співробітники Інституту отримали сертифікати учасників виставки, Грамоти і Подяки НАПН України, за особистий творчий внесок в удосконалення змісту навчально-виховного процесу та активну участь у розробці й упровадженні освітніх інновацій.

У 2014 р. продовжувалося упровадження результатів завершених наукових досліджень та здійснювався моніторинг ефективності цього процесу. Всього у звітному році за видами продукції упроваджувалось 69 одиниць, зокрема, наукова, науково-виробнича, навчальна, довідкова продукція. Усього моніторингом було охоплено 104 об'єкти упровадження.

У 2014 р. у спеціалізованій вченій раді Д 26.451.01 Інституту захищено: 3 докторських та 1 кандидатську дисертації за спеціальністю 13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки», а також 6 докторських та 12 кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти».

В Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України у 2014 р. працювало 104 особи, з них 86 осіб – наукові працівники, у тому числі: 2 дійсні члени НАПН України, 3 члени-кореспонденти НАПН України, 24 доктори наук, 39 кандидатів наук, 23 – науковців без ступеня, 15 сумісників з інших установ і організацій, 22 наукові кореспонденти.

II. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

II.2.Фундаментальні дослідження

У 2014 році в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України виконувалося 8 фундаментальних наукових досліджень відповідно до 4 наукових напрямів.

Напрямок 4.6.1.7 – Психологія професійної освіти, організаційна психологія та психологія праці:

1. Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді (РК № 0114U003165).

2. Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю (РК № 0114U003164).

Напрямок 4.6.2.3. – Історія педагогіки. Порівняльна педагогіка:

Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки (РК № 0114U003166).

Напрямок 4.6.2.17. – Теоретико-методичні засади освіти дорослих:

Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення (РК № 0114U003163).

Напрямок 4.6.2.22. – Педагогічна освіта:

1. Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів у педагогічних ВНЗ і молодих спеціалістів у загальноосвітніх школах (РК № 0113U002104);

2. Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності (РК № 0114U003168);

3. Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності (РК № 0114U003162);

4. Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (РК № 0114U003167).

1. «Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді»», РК № 0114U003165, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 10 виконавців. Науковий керівник НДР – Помиткін Е.О., професор, доктор психологічних наук.

Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2014 р. (перший етап) є:

1.1.

1. У процесі теоретичного дослідження визначено робочі поняття «досвід», «дух», «духовність», «духовний потенціал особистості» та встановлено, що духовний потенціал характеризує вищий ступінь людської самоорганізації, який позначається високим рівнем свідомості, самосвідомості та вольової саморегуляції особистості, зумовлює свідому стійкість, непохитність, рішучість, відданість власному покликанню, життєвій місії, визначається спрямованістю особистості на вищі духовні ідеали, смисли та цінності, зокрема, естетичні, гуманістичні, екологічні, пізнавальні, самовдосконалення та самореалізації. Дослідження

духовного потенціалу учнівської молоді доцільно здійснювати на основі духовно-особистісного підходу.

2. Результати теоретичного етапу дослідження засвідчують, що процес розвитку духовного потенціалу особистості як суб'єкта культури, тобто усвідомлення себе як суб'єкта цієї культури, тісно пов'язаний із мовленням, як своїм власним, так і мовленням значущого Іншого. Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів базуються на уявленні про діалогічну природу самосвідомості особистості з високим духовним потенціалом, а також на діалогічному розумінні змістовного наповнення поняття духовності.

3. У процесі теоретичного дослідження сформульовано робочі поняття «емоційна саморегуляція», «вольова саморегуляція», «емоційно-вольова саморегуляція». За результатами дослідження визначено, що проблема розвитку емоційно-вольової саморегуляції педагогічних працівників на даний час є недостатньо вивченою. Новим і цікавим напрямом дослідження вважаємо вивчення впливу емоційної та вольової саморегуляції педагогічних працівників на розвиток духовного потенціалу учнів.

4. У процесі аналізу наукової психологічної літератури сформульовано робоче визначення «духовні якості характеру» особистості, що являють собою сукупність стійких, соціально вихованих, індивідуальних особливостей особистості, які формуються і проявляються в діяльності і спілкуванні, та зумовлюють типові для особи способи поведінки у відповідності до гуманістичних ідеалів, ціннісних орієнтацій. Характер проявляється в системі ставлень, відношень особистості до інших людей, до самої себе, до справи (до праці, навчання). Психологічні особливості розвитку духовних якостей характеру особистості педагога вимагають розробки вправ, спрямованих на розвиток: духовно здорового соціально-психологічного клімату в колективі; мотивації дотримання норм духовності; духовної соціальної самореалізації, духовної спрямованості стилю життя; духовного ціннісного ставлення до себе, до інших, до ситуації; рефлексії як усвідомлення взаємозв'язку духовності та стану власного здоров'я, способу життя, взаємовідносин; досвіду використання знань, вмінь з психологічних методів збереження і зміцнення духовного здоров'я; творчої активності у збереженні духовного здоров'я.

5. Узагальнення теоретичних здобутків та аналіз наукових концепцій провідних науковців щодо розвитку духовних цінностей вчителя як чинників розвитку духовного потенціалу учнівської молоді дозволили сформулювати робочі поняття за темою дослідження та визначити: критерії, показники та рівні розвитку духовних цінностей, а саме: ієрархічна система духовних цінностей, ціннісна орієнтація особистості, потребнісно-мотиваційна спрямованість особистості, духовний та вольовий потенціали.

6. Мотиваційно-сміслова саморегуляція педагогічної діяльності (в науковій літературі її називають особистісною або ціннісно-сміисловою) є вищим рівнем саморегуляції особистості, який суттєво визначає як спрямування, змісти й засоби професійного саморозвитку педагога, так і ті психологічні змісти, які педагог транслює вихованцеві і які безпосередньо або опосередковано впливають на формування особистості дитини, розвиток її духовного потенціалу.

7. Теоретичний аналіз першоджерел дозволив визначити робоче поняття «інтелектуально-творчих здібностей» та з'ясувати, що дослідження інтелектуально-творчих здібностей педагога повинно базуватися на багатофакторних моделях інтелекту, вони дозволяють глибше і якісніше розкрити особливості інтелектуальної сфери педагога та його вплив на розвиток духовного потенціалу учня.

8. Турбота про розвиток духовного потенціалу учнів не має бути чимось окремим від зусиль, спрямованих на їхнє ефективне навчання та інтелектуальне вдосконалення. Слід дбати про гармонійний розвиток їхньої особистості, маючи на увазі як стрижневу роль її ціннісно-мотиваційних складових, так і важливість інструментального (зокрема, інтелектуального) забезпечення їх реалізації. Зазначена гармонійність має втілюватись як у навчальній та наступній трудовій діяльності, так і в особистому житті та громадянській активності.

1.2. Продукція, підготовлена за темою:

1.2.1. Наукова продукція:

Не заплановано.

1.2.2. Науково-виробнича продукція:

Надруковано посібники (за темою 2011-2013 рр.):

1.2.2.1. Становських З. Л. Мотиваційно-сміслові детермінанти саморегуляції професійної діяльності педагогів: посібник / Становських З. Л. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 168 с.

Рукописи розділів посібника:

1.2.2.2. «Методологічні проблеми наукової психології» (3,0 др. арк.);

1.2.2.3. «Психологічні особливості підготовки педагогів до духовно-орієнтованої розвиваючої взаємодії з учнями» (5,0 др. арк.).

Рукописи розділів методичних рекомендацій:

1.2.2.4. «Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації» (2,0 др. арк.);

1.2.2.5. «Діалогічні засади підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнів» (2,0 др. арк.);

1.2.2.6. «Психологічні особливості розвитку духовних якостей характеру особистості в навчально-виховному процесі» (2,0 др. арк.);

1.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

1.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.

1.2.5. **63 наукові статті** (32,22 др. арк.), з них опубліковано 63 наукові статті (32,22 др. арк.), зокрема, 52 (30,37 др. арк.) у фахових виданнях, 2 (1,36 др. арк.) у міжнародних виданнях, 9 (1,85 др. арк.) тез доповідей.

1.2.6. Найвагомші публікації за темою дослідження:

1. **Рибалка В.В.** Визначення особистості та суспільно-особистісна орієнтація професійної підготовки й інтелектуальної праці психологів і педагогів // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. Щоквартальний науково-практичний журнал. НТУ, Харківський політехнічний інститут», Харків, №1, 2014. – С. 57-69.

2. **Балл Г.О.** Категорія культури у дослідженні професійної діяльності / Георгій Балл // Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. пр. / редкол.: І.А. Зязюн та ін.; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2014. – С. 55–62.
3. **Едуард Помиткін.** Ідеальний президент // Історія України / Правознавство №6 (94), червень 2014. – С.1-11.
4. **Волошко Н.І.** Теоретичні основи дослідження духовних якостей характеру особистості / Н.І. Волошко // Актуальні проблеми психології: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія: зб. наук. пр. / за ред. С.Д. Максименка. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агенство», 2014. – Т.Х., Вип. 26. – С. 142 – 154.

2. «Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю», РК № 0114U003164, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 8 виконавців. Науковий керівник НДР – Ігнатівич О. М., старший науковий співробітник, кандидат психологічних наук.

Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2014 р. (перший етап) є:

2.1.

Здійснення теоретико-методологічного аналізу психологічних парадигм відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю в контексті сучасних досліджень; розробка концептуальних засад і визначення психологічних умов відбору старшокласників та абітурієнтів, здатних до педагогічної діяльності, зокрема:

1. Визначення за результатами теоретико-методологічного аналізу проблеми відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю методологічних основ дослідження та розробка його концепції. Концепція дослідження ґрунтується на вихідних положеннях психотехніки (І. Шпільрейн, С. Геллерштейн, А. Гастев, А. Болтунов, А. Щербаков, В.Чебишев, А. Журавський, Н. Бернштейн, Б.Теплов), психології праці (І. Бойко, К. Гуревич, В. Димерський, В. Зінченко, Б. Ломов, Е. Мілерян, Д.Ошанін, Д. Панов, В. Шадріков); філософсько-психологічних ідеях людиноцентризму (І. Зязюн, В. Кремень, С.Максименко), психологічних теоріях особистості, діяльності, мотивації, особистісно-орієнтованого виховання (І. Бех, В. Вілюнас, Л. Виготський, Г.Костюк, О. Леонтєв, А. Маслоу, С. Рубінштейн, А. Петровський, В. Петровський, К.Роджерс, В. Рибалка, Т.Титаренко, Х. Хекхаузен); психологічних засадах професійного самовизначення, профорієнтації і профвідбору, готовності до професійної праці (О. Донченко, Е. Зеєр, Є. Клімов, Є. Ілєрян, І. Назімов, Д.Ніколенко, П. Перепелиця, В. Моляко, А. Осницький, Н. Побірченко, М.Пряжніков, В.Синявський, Б.Федоришин). *Ключова ідея концепції* полягає в тому, що оцінка і формування професійної придатності майбутніх педагогів представляють собою елементи єдиної системи підготовки молодшої людини до педагогічної діяльності та забезпечення успішної її реалізації на всьому протязі професійного шляху. Адекватна оцінка придатності молодшої людини до освітньо-професійної діяльності у вищому педагогічному навчальному закладі значною мірою зумовлює досягнення належного рівня професійної компетентності, що

виявляється в успішності навчання та успішності трудової діяльності, у задоволеності працею і в прагненні особистості до професійного самовдосконалення.

2. Розроблення концептуальних засад відбору старшокласників та абітурієнтів, здатних до педагогічної діяльності. *Концептуальні засади* складають особистісно-діяльнісний і професіологічний підходи, принципи психологічного професійного відбору майбутніх педагогів, професіографічний та психодіагностичний методи, а також об'єктивні, суб'єктивні, результативні, процесуальні, нормативні, індивідуально-варіативні критерії, критерії актуального рівня готовності до професійної діяльності, критерії здатності та актуального рівня готовності особистості до інноваційної педагогічної діяльності, прогностичні критерії, за якими визначається придатність особистості до освітньо-професійної діяльності в сфері педагогічної освіти (професійна спрямованість, морально-етичні якості, мислення та інформаційна грамотність, комунікативні та організаційні здібності, емоційно-вольові якості, емпатія, індивідуально-типологічні властивості).

3. Визначення професійної спрямованості особистості як складного мотиваційного комплексу, що включає усвідомлені і неусвідомлені мотиви вибору професії, а також прагнення, наміри, інтереси, спонукання, очікування, схильності та можливості задовольнити свої творчі потенції в майбутній сфері діяльності. Професійна придатність визначає правильний вибір педагогічної діяльності, з одного боку, а з іншого – психометрично діагностується у вигляді відповідних вимогам професії, індивідуально-психологічним можливостям, інтересам, схильностям.

4. Встановлення необхідності вивчення морально-етичної сфери особистості майбутнього вчителя у контексті відбору до ВНЗ педагогічного профілю, визначення психодіагностичних методів виявлення її особливостей та прогнозування рівня її розвитку; визначення змісту та структури морально-етичної сфери особистості, сутності морально-етичної компетентності як прояву рівня розвитку морально-етичної сфери особистості; обґрунтування головних критеріїв морального розвитку особистості у контексті відбору до ВНЗ педагогічного профілю: моральна надійність та психологічне здоров'я особистості майбутнього вчителя.

5. Визначення структури та особливостей когнітивної сфери майбутнього педагога; обґрунтування критеріїв розвитку когнітивної сфери: інформаційної грамотності та конструктивного мислення, що визначають систему розумових операцій з образами, символами, знаками, об'єднану певним когнітивним стилем та стратегією розв'язування навчально-професійних задач, розумову здатність, педагогічні здібності, педагогічну обдарованість.

6. Визначення структури та змісту комунікативної сфери особистості (дидактичні, конструктивні, перцептивні, мовні, експресивні, організаторські, сугестивні, прогностичні здібності, здібності до педагогічної рефлексії); обґрунтування критеріїв та показників сформованості комунікативної сфери особистості майбутнього педагога.

7. Визначення структури та особливостей емоційно-вольової сфери майбутнього педагога; обґрунтування критеріїв її розвитку: емоційність (емоційна

чутливість), емпатійність, емоційна сталість, позитивні емоції радості і їх перевага над емоціями страху та гніву, вміння виразити свої почуття (експресивність), самоконтроль, цілеспрямованість, наполегливість, працьовитість, рішучість, сміливість, організованість; уточнення сутності емоційно-вольової регуляції; виділення основних структурних компонентів емоційно-вольової сфери та обґрунтування критеріїв її оцінки у майбутніх педагогів.

8. Обґрунтування психологічного механізму перебігу емпатійного процесу (емоційно-когнітивна, почуттєва, вчинково-дієва фази); диференціація можливих рівнів емпатії майбутніх педагогів за ступенем вираженості когнітивної, емоційної чи поведінкової її складових; визначення засобів їх виявлення і оцінки.

9. Обґрунтування психологічних особливостей індивідуально-типологічних властивостей учнівської молоді як показника їх придатності до навчання у ВНЗ педагогічного профілю і чинника формування професійної майстерності майбутнього учителя, а також індивідуально-своєрідних властивостей психіки, що визначають успішність навчально-професійної діяльності майбутніх педагогів.

2.2. Продукція, підготовлена за темою:

2.2.1. Наукова продукція:

Надруковано монографію (за темою 2011-2013 рр.):

2.2.1.1. Психологія профорієнтації у системі педагогічної освіти : [монографія] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І. [та ін.] ; за ред. О. М. Ігнатович. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 248 с.

Рукописи розділів монографії:

2.2.1.2. «Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (10,0 др. арк.).

2.2.2. Науково-виробнича продукція:

Надруковано посібники (за темою 2011-2013 рр.):

2.2.2.1. Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти: [посібник] / Є.В. Єгорова, О.М. Ігнатович, В.В. Кобченко, Н.І. Литвинова, І. Б. Марченко, О. Л. Мерзлякова, В. В. Синявський, Г. П. Татаурова-Осика, А. М. Шевенко ; за ред. О. М. Ігнатович. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 228 с.;

2.2.2.2. Професіограми і психограми професій педагогічного спрямування : метод. посібник / В.В. Синявський. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 84 с.

Рукописи розділів методичних рекомендацій:

2.2.2.1. «Методичне забезпечення відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (1,5 да).

2.2.3. Навчальна продукція:

Надруковано підручник (за темою 2011-2013 рр.):

2.2.3.1. Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О. М. Ігнатович]. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 240 с.

2.2.4. Довідкова продукція:

Не запланована.

2.2.5. *наукових статей* – 31 (7,5 др. арк.), зокрема: 5 (3,0 др. арк.) надруковано у фахових виданнях.

2.2.6. Найвагоміші публікації за темою дослідження:

1. **Єгорова Є. В.** Комунікативна компетентність як складова психологічної готовності майбутніх педагогів до професійного навчання / Є.В. Єгорова // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квітня 2014 року, м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.2. / нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень, В.І. Луговий, О.І. Ляшенко та ін.]. – К.: ін.-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – С. 199 – 206.
2. **Ігнатович О.М.** Психологічні умови реалізації компетентнісного підходу в професійному відборі майбутніх педагогів / О.М. Ігнатович // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квітня 2014 року, м. Київ: [у 2 ч.]. Ч.2. / нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень, В.І. Луговий, О.І. Ляшенко та ін.]. – К.: ін.-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – С. 174 – 181.
3. **Литвинова Н.І.** Профорієнтаційна компетентність учителів у контексті підготовки учнівської молоді до вибору професії / Н.І. Литвинова // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квітня 2014 року, м. Київ: [у 2 ч.]. Ч.2. / нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень, В.І. Луговий, О.І. Ляшенко та ін.]. – К.: ін.-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – С. 257 – 264.
4. **Мерзлякова О.Л.** Ефективне мислення особистості – засоби розвитку та діагностики / О.Л. Мерзлякова // Актуальні проблеми психології: зб. наук. пр. Інституту психології ім. Г.С. Костюка, Т.11 «Психологія особистості. Психологічна допомога особистості», В. 8, Ч. 2. – К., Інститут психології ім. Костюка, 2013 – С. 42 – 48.

3. «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки», РК № 0114U003166, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 5 виконавців. Науковий керівник НДР – Пазюра Н.В., доцент, кандидат педагогічних наук.

Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2014 р. (перший етап дослідження) є:

3.1.

1. Глобалізаційні та інтеграційні процеси, що мають місце у світі, актуалізують проблему підготовки вчителів, надають їй міжнародного значення. Спираючись на ретроспективний аналіз, видані енциклопедичні праці з історії розвитку порівняльної педагогіки, завдання якої полягає у вивченні знань про системи, а також про ідеї і проблеми навчання у світі. У цьому контексті зроблений аналіз наукових джерел вітчизняної та зарубіжної педагогіки засвідчує, що в теорії та практиці професійної освіти накопичено значний досвід, який може стати основою модернізації професійної підготовки майбутніх учителів до міжкультурної взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

Крім того, виявлено провідні напрями в цій сфері, визначено наукові підходи та парадигми. Провідна ідея цієї парадигми ґрунтується на розгляді професійної підготовки майбутніх учителів. Зазначимо, що дослідження визначеної проблеми потребує врахування світових глобалізаційних та інтеграційних процесів розвитку теорії і практики педагогічної освіти. Аналіз наукової літератури та вивчення

сучасних напрямів у сфері вищої педагогічної освіти свідчить, що сукупність головних методологічних підходів до проблеми професійної підготовки вчителя дозволила виділити серед них особистісно-орієнтований і діяльнісний як базові у розв'язанні дослідницьких завдань.

2.3 ґрунтовними положеннями щодо перспективного розширення і поглиблення бази знань з неперервного професійного розвитку вчителів виступила міжнародна група дослідників (Б. Авалос, Р. Болам, П. Хрісті, М. Дадс, Х. Дей, Дж. Елліотт, С. Граундвоте-Сміт, С. Граді, К. Харлеу, А. Харріс, Г. Келчтерманс, Г.Ліндсей, Ф. МакМахон, Д. Мюїджіс, А. Пенні, Дж. Робінсон, Дж. Сакса, С. Шугруе, В. Тріпп, Дж. Літл), яка опублікувала «Міжнародний підручник з неперервного професійного розвитку вчителів». Про високу актуальність цієї праці свідчить те, що вона двічі перевидавалась (2004, 2008, 2009), ставши одним із найавторитетніших сучасних видань з проблеми професійного розвитку педагогів у світовому педагогічному просторі.

Обґрунтовуючи завдання порівняльної педагогіки щодо нарощення бази знань з неперервного професійного розвитку вчителів, вчені-компаративісти прогнозують актуальні напрями та наголоси в сучасних дослідженнях.

По-перше, це нагальна потреба в тому, щоб дослідження неперервного професійного розвитку вчителів пов'язувались якомога тісніше з процесом та результатами навчання учнів. В абсолютній більшості досліджень ця проблема розглядається лише крізь призму вчителів, їх розумінь, ставлень, навчання і діяльності. Провідною причиною цього, на думку Т. Гаскей, є «могутній, динамічний вплив контекстів, який унеможливує об'єктивні судження про елементи програм професійного розвитку». Вчений пропонує п'ять рівнів збору даних для дослідження: реакція учасників непевного професійного розвитку на цю проблему; навчання учасників; інституційна підтримка і зміни; використання учасниками нових знань і умінь; результати навчання учнів. Хоча зрозуміло, що професійний розвиток вчителів лише побічно впливає на результати навчання учнів (Х. Сілінс, П. Хеллінгер, інші).

По-друге, серйозною проблемою є те, що на відміну від досліджень в природничих науках, поле професійного розвитку за останні тридцять років відбиває лише частину потенціалу накопичених знань з переважним наголосом на численних розвідках щодо вступу вчителів у професію. Лише зовсім недавно з'явився перший міжнародний огляд робіт з проблеми професійного розвитку вчителів, підготовлений в Міжнародному Інституті Планування Освіти ЮНЕСКО. Для того, щоб оцінити корисність різних методологій – оцінки навчальних досягнень, процесу оцінювання, економіки оцінювання, методів, потреб в оцінюванні тощо – потрібно здійснювати такі систематичні огляди досліджень у сфері професійного розвитку вчителів.

По-третє, потребує прояснення ролі теорії, з одного боку, та практики, з іншого, у професійному розвитку вчителів. Автори багатьох досліджень переконані, теоретичне підґрунтя в дослідженні даної проблеми виводиться з соціальних наук. Це очевидно, коли мова йде про проблеми оцінювання, або аналіз політики тощо. Проте викликає сумніви стосовно використання цієї методології стосовно практики професійного розвитку вчителів (Г. Ходгкінсон, С. Аргуріс інші).

По-четверте, існує стратегічна необхідність покращення міжнародної та національних інформаційних баз даних щодо неперервного професійного розвитку вчителів. В сучасних умовах існує обмаль інформації про масштаби поширення цього соціопедагогічного феномена, зокрема, про те, як фінансується неперервний професійний розвиток вчителів, яка кількість курсів, який їх зміст, які заклади надають ці послуги і як проводяться курси тощо. В абсолютній більшості країн немає організації, яка б моніторила цю проблему на державному рівні. Тому й не дивно, що немає адекватної міжнародної бази даних щодо неперервного професійного розвитку вчителів.

По-п'яте, потребують вдосконалення власне порівняльні дослідження щодо неперервного професійного розвитку вчителів. Зокрема, вони мають «вмонтовуватися» в контекст обґрунтування тенденцій розвитку освіти в цілому. Поки що є дуже мало досліджень, які б зв'язували проблему професійного розвитку вчителів з проблемою управління людськими ресурсами, професійною психологією, неперервним розвитком фахівців інших професій (Х. Томлінсон).

Важливим напрямом розвитку порівняльних досліджень є вивчення, аналіз і порівняння досвіду як розвинених країн, так і країн, що розвиваються. Деякі підходи можуть бути унікальними, тобто притаманними лише одній країні, або групі країн. Разом з тим, можуть бути спільні тенденції розвитку, використовувані методи, технології тощо, які притаманні всім країнам. Як вірно наголошує Т. Гаскей, ігнорування впливу контекстних чинників є принциповою перешкодою на шляху до відкриття закономірностей і принципів професійного розвитку фахівців. Він рекомендує не шукати якихось спільних абстрактних елементів, а зосереджуватися на оптимальних контекстних характеристиках, таких як використання інформаційних технологій, управління освітою тощо.

3. Здійснення порівняльних педагогічних досліджень, зокрема міжнародного масштабу, розглядається вченими як продуктивний спосіб визначення загальних підходів до поліпшення навчання й викладання. Проте, в галузі неперервного професійного розвитку педагогів (НПРП) міжнародні порівняння, на переконання вчених (К. Уайтхаус, Т. Гаскі), не є ефективними. Такий стан справ пояснюється двома причинами: по-перше, НПРП є частиною освітнього середовища, яке значно відрізняється, навіть у країнах зі схожим рівнем учнівських досягнень згідно з міжнародними порівняльними дослідженнями якості освіти. По-друге, державні органи управління, як правило, не регламентують зміст і форми НПРП, що призводить до нерівномірності у якості надання таких послуг для вчителів у різних країнах. Саме тому, дослідникам дуже складно схарактеризувати спільні чинники ефективного НПРП для різних країн світу. Проте, вивчення й аналіз досвіду його організації за кордоном є важливим джерелом для визначення національних стратегічних напрямів НПРП та їх гармонізації в умовах глобалізації освіти.

Впродовж останнього десятиліття міжнародними організаціями, групами вчених та окремими науковцями проведено ряд досліджень з проблем НПРП, основними перевагами яких є логічна структурованість, ґрунтовна методологічна основа, статистична переконливість, а також зосередженість на результатах, що піддаються оцінюванню. Усі вони, насамперед, спрямовані на уточнення змісту поняття «професійний розвиток педагогів», зокрема через характеристику цього феномена у світовому освітньому просторі. Одним із підходів до вирішення

завдання є аналіз і систематизація праць провідних науковців педагогічної галузі з метою визначення тенденцій розвитку певного явища та прогностичних напрямів його дослідження.

Проаналізувавши порівняльні дослідження з проблеми НПП, дослідники окреслили ключові напрями дослідження феномену професійного розвитку педагогів у світовому освітньому просторі, до яких належать: чітке визначення навчальних потреб як педагогів, так і учнів; забезпечення неперервності, пролонгованості й стабільності цього процесу; диференціація напрямів професійного розвитку за предметним спрямуванням; визнання найефективнішою формою професійного розвитку педагога його щоденну практичну взаємодію з усіма суб'єктами навчального процесу; заохочення до рефлексивної практики; утвердження тісної співпраці з колегами, керівництвом, соціальними партнерами; запровадження зовнішнього оцінювання.

У результаті ретельного опрацювання автентичних джерел сформульовано концептуальну ідею дослідження суть якої полягає у тому, що забезпечення ефективного професійного розвитку педагогів в умовах глобалізації освіти можливе за таких умов: 1) забезпечення неперервності, пролонгованості й стабільності цього процесу; 2) визнання найефективнішою формою професійного розвитку педагога його щоденну практичну взаємодію з усіма суб'єктами навчального процесу (учнями, батьками, колегами, керівництвом, соціальними партнерами керівництвом школи); 3) заохочення до рефлексивної практики; 4) чітке визначення навчальних потреб як педагогів, так і учнів; 5) відповідність реальним потребам та інтересам як висококваліфікованих фахівців освітньої галузі, готових до діяльності у сучасному суспільстві.

3.2. Продукція, підготовлена за темою:

3.2.1. Наукова продукція:

Надруковано монографію (за темою 2011-2013 рр.):

3.2.1.1. Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика : монографія / [Н. М. Авшенюк, Т. М. Десятов, Л. М. Дяченко, Н. О. Постригач, Л. П. Пуховська, О. В. Сулима]. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 280 с.

Рукописи розділів монографій:

3.2.1.2. «Тенденції професійного розвитку вчителів у країнах Європейського Союзу і Сполучених Штатах Америки» (5,0 др. арк.).

3.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи частин методичних рекомендацій:

3.2.2.1. «Емоційно-естетична та оптимістична основи професійного розвитку вчителів» (2,0 др. арк.);

3.2.2.2. «Вчитель як суб'єкт міжнародної освітньої діяльності: досвід англomовних країн» (1,0 др. арк.);

3.2.2.3. «Особливості професійного розвитку вчителів у країнах ЄС» (1,5 др. арк.);

3.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

3.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.

3.2.5. Статті – 11 (загальним обсягом 4,5 др. арк.), а саме: у вітчизняних наукових фахових виданнях – 5 статей (загальним обсягом 2,5 др. арк.); у зарубіжних наукових фахових виданнях – 2 статті (загальним обсягом 1,0 др. арк.); у нефахових збірниках наукових праць – 4 статті (загальним обсягом 1,5 др. арк.). **Тези** – 8 (загальним обсягом 1,5 др. арк.) у вітчизняних збірниках матеріалів конференцій. *Всього надруковано: 15,5 др. арк.*

3.2.6. Найвагомішими публікаціями за темою дослідження є:

1. **Авшенюк Н.М.** Професійний розвиток учителя як проблема порівняльної педагогіки / Наталія Авшенюк, Людмила Костіна // Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк – К. ; Хмельницький: ХНУ, 2014. – Вип. 2, том 4. – С. 150–156. Обсяг: 0,5 др. арк.
2. **Десятов Т.М.** Професіоналізація як сучасна глобальна тенденція розвитку вищої педагогічної освіти в зарубіжних країнах та Україні / Тимофій Десятов // Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк.– К. ; Хмельницький: ХНУ, 2014. – Вип. 2, том 4. – С. 131 – 136. Обсяг: 0,5 др. арк.
3. **Постригач Н.О.** Концептуальні моделі професійної підготовки учителя в країнах ЄС на зламі століть / Постригач Надія Олегівна // Науковий вісник Ужгородського національного ун-ту. Сер.: Педагогіка. Соціальна робота. / голов. ред. Козубовська І.В. – Ужгород: УжНУ, 2014. – Вип. 33. – С. 156–159. Обсяг: 0,5 др. арк.

4. «Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення», РК № 0114U00316, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 9 виконавців. Науковий керівник НДР – Лук'янова Л.Б., професор, доктор педагогічних наук.

Основними науковими результатами, досягнутими в ході дослідження (перший етап) є:

4.1.

Розроблено концепцію та програму дослідження «Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення».

Сформовано бібліографію дослідження, яка відповідає структурним напрямкам дослідження і містить 450 вітчизняних та зарубіжних одиниць.

Обґрунтовано доцільність конкретизації поняттєво-термінологічного апарату дослідження. *Доведено*, що необхідність конкретизації понять зумовлена недостатньою розробленістю науково-термінологічного апарату андрагогіки, не адаптованістю тлумачень наявних терміносполук у галузі освіти дорослих у контексті вітчизняного наукознавства як галузі досліджень, що вивчає закономірності функціонування і розвитку науки, структуру і динаміку наукової діяльності, взаємодію науки з іншими соціальними інститутами і сферами матеріального і духовного життя суспільства.

Конкретизовано поняттєво-термінологічний апарат дослідження (особистісний розвиток дорослих, професійний розвиток дорослих, технології професійного й особистісного розвитку дорослих, педагогічний персонал,

неформальна освіта, післядипломна освіта, психологічні характеристики зрілої особистості, самоактуалізація, саморозвиток).

4.2. Продукція, підготовлена за темою:

4.2.1. Наукова продукція:

Рукописи монографій:

4.2.1.1. «Особистісний і професійний розвиток дорослих: теорія і практика» (5,5 др. арк.) (колективна);

4.2.1.2. «Проблеми освіти дорослих у професійній педагогіці: вітчизняний і зарубіжний досвід» (2,5, др. арк.) (колективна);

4.2.1.3. «Підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими: теоретичний і методичний аспекти» (3,0 др. арк.) (одноосібна).

4.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукопис посібника:

4.2.2.1. «Особистісний розвиток дорослих у неперервній професійній освіті» (5,0 др. арк.)

4.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

4.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.:

4.2.5. 15 наукових статей (6,5 др. арк.), зокрема, 7 (3,5 др. арк.) у фахових виданнях; 4 (2,0 др. арк.) в інших виданнях, збірниках наукових праць, матеріалах конференцій, тези – 4 (1,0 др. арк.).

4.2.6. Найвагоміші публікації за темою дослідження:

1. **Аніщенко О.В.** Технології особистісного і професійного розвитку у контексті формування інноваційного потенціалу особистості / О.В. Аніщенко // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: збірник наук. праць. – К.; Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2014. – Вип. 2 (9). – С. 24-29.
2. **Баніт О.В.** Передумови становлення системи внутрішньофірмової підготовки персоналу / Баніт Ольга Василівна // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. праць / [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Інститут пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.; Луганськ : Ноулідж, 2014. – С. 24-35.
3. **Vasylenko Olena.** Non-formal adult education as a realization of humanistic approach in education // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Ніжин; видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – Вип. 8. – 283 с. – С. 172-181.
4. **Дорошенко Н.І.** Дидактичні принципи професійної перепідготовки дорослого населення на андрагогічних засадах / Н.І. Дорошенко // Архітектура та екологія: Матеріали VI міжнар. наук. практ. конф. – Київ, НАУ 2014. – С. 120–123.
5. **Зінченко С.В.** Неформальна освіта дорослих: психологічний контекст / Світлана Зінченко // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. пр. / гол. ред. В.М. Мадзігон та ін. – К., 2014. – Вип. 1 (12). – С.87-93.

6. **Лук'янова Л.Б.** Професійні ролі педагогічного персоналу системи освіти дорослих / Лариса Борисівна Лук'янова // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін.]; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – К.; Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. – Вип. 40 – С.16-21.
7. **Лук'янова Л.** Професійна діяльність викладачів-андрагогів (зарубіжний досвід) / Лариса Лук'янова // Професійна порівняльна педагогіка. – № 3 (Т.4), 2014: наук. журнал / голов. ред. Н. М. Бідюк. – К. – Хмельницький : ХНУ, 2014. – С.119-124.
8. **Ничкало Н.Г.** Інформаційна культура фахівців в інтердисциплінарних дослідженнях // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін.]. – Київ ; Вінниця : Планер, 2014. – Вип. 37. – С.32-41.
9. **Сігаєва Л.Є.** Активні методи та форми навчання дорослих як основа підготовки конкурентоспроможного фахівця //Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014.- 514 с. – С. 419-424.

5. «Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів у педагогічних ВНЗ і молодих спеціалістів у загальноосвітніх школах», РК №0113U002104, 2013–2015.

У звітному році над темою працювало 11 виконавців. Науковий керівник – Солдатенко М. М. – професор, доктор педагогічних наук.

Основними результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2014 р. (другий етап) є:

5.1.

1. Розроблено діагностичну карту педагогічної оцінки та самооцінки готовності вчителя до саморозвитку, метою якої є оцінка та визначення рівня сформованості у вчителя вмінь та навичок саморозвитку. При її розробці було акцентовано увагу на: мотиваційному факторі, когнітивному, морально-вольовому, гностичному та організаційному компонентах, здатності до самоуправління у педагогічній діяльності та на комунікативні здібності.

2. Розроблена модель процесу викладання курсу “Медіаграмотність”. Модель містить у собі: а) педагогічні та дидактичні принципи, яких повинен дотримуватися викладач у своїй педагогічній діяльності при викладанні курсу “Медіаграмотність”.

3. Проводилося емпіричне дослідження комунікативної культури студентів за показниками: комунікативні і організаторські здібності, комунікабельність, культура мовлення, інтегративні комунікативні уміння. З цією метою упродовж звітнього періоду досліджувалися словники у розвитку комунікативної культури особистості, формуванні умінь здійснювати лексикографічний науковий пошук,

сприймати, впізнавати, аналізувати, зіставляти мовні явища і факти, коментувати, оцінювати їх під кутом зору нормативності, відповідності сфері й ситуації спілкування.

4. Досліджувалися інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителя гуманітарних дисциплін. Розвиток педагогічної майстерності як спеціально організований і цілеспрямований процес діагностики, проектування, практичної реалізації, саморефлексії отриманих результатів та відповідної їх корекції виявляє потенціал міжкурсового періоду для особистісно-професійного зростання вчителя; трансформує систему науково-методичної роботи навчального закладу в активний компонент неперервної педагогічної освіти з функцією управління професійним розвитком вчителя; доповнює її новим змістом; вимагає застосування нових організаційних форм; розробки нових інноваційних технологій особистісного розвитку.

5. Встановлено, що розвиток педагогічної майстерності полягає в тому, щоб розглядати педагогічну реальність як предмет розвитку об'єктів освітньої діяльності, бачити перспективи професійно особистісних змін у спеціально сформованому професійно-освітньому середовищі. Системоутворювальним чинником розвитку педагогічної майстерності визначається діяльність самого вчителя, яка скеровується стратегічними освітніми завданнями закладу, власною спрямованістю та професійними потребами. Причому, продукт цієї діяльності не завжди безпосередньо матеріалізується, адекватно вимірюється, діагностується, але він завжди присутній у цільових установах вчителя у його педагогічній дії.

5.2. Продукція, підготовлена за темою:

5.2.1. Наукова продукція:

Рукописи розділів колективної монографії:

5.2.1.1. «Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів» (5, 5 друк. арк.).

5.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи розділів посібників:

5.2.2.1. «Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства» (2,0 др. арк.);

5.2.2.2. «Тренінги розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності викладача ВНЗ» (3,0 др. арк.);

5.2.2.3. «Особливості організації саморозвитку педагогічної майстерності майбутнього вчителя» (2,0 др. арк.);

5.2.2.4. «Інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителів гуманітарних дисциплін» (3,0 др. арк.);

5.2.2.5. «Педагогічна майстерність вчителя в процесі викладання медіаграмотності» (2,0 др. арк.);

5.2.2.6. «Навчально-виховні технології в сучасних українських школах Росії» (3,0 др. арк.);

5.2.2.7. «Професійно-економічна підготовка педагогічних кадрів» (1,5 др. арк.).

5.2.2.8. «Саморозвиток педагогічної майстерності молодого вчителя: історико-педагогічний аспект» (2,0 др. арк.).

Рукописи розділів методичних рекомендацій:

Не заплановано

Навчальна продукція:

Не заплановано.

Довідкова продукція:

Не заплановано.

5.2.5. 16 наукових статей, тез, зокрема, 12 – у фахових виданнях, 3 – у зарубіжних виданнях, тези – 1.

5.2.6. Найвагомішими публікаціями за темою дослідження є:

1. **Лавріненко О.А.** «Сутність психопедагогіки у підготовці майбутнього вчителя: теоретичний аспект» / Олександр Лавріненко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць. – Київ, Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2014. – Вип. 37. – С. 123–128.
2. **Пономаревський С.Б.** Умови розвитку педагогічної майстерності вчителя української закордонної школи / С. Б. Пономаревський // To the source. Essays/ On the Sixtieth Anniversary on the Ukrainian Academy of Art and Sciences in Canada 1949 – 2009 / [Editors: G. Knysh, J. Rozumnyj, O. Cap]: UVAN. – Winnipeg, 2014. – Т. 2. – Р.78 – 90 (0,7 др. арк.)
3. **Семенов О.** Особистість учителя у вимірах педагогічної майстерності Любові Мацько / О. Семенов // Українська література в загальноосвітній школі. – 2014. – №1. – С. 2–7.
4. **Семенов О.** Навчальна книга: діалогічна взаємодія і співтворчість учителя й учнів / Семенов Олена // Українська література в загальноосвітній школі. – 2014. – №11. – С. 46–48.
5. **Семенов О.** Енергетика Шевченківського слова у вихованні української мовної особистості / О. Семенов // Українська мова і література в школі. – 2014. – № 2 (112). – 64 с. – С. 45–47.

6. «Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності», (РК № 0114U003168), 2014-2016 рр.

У звітному році над темою працювало 8 виконавців. Науковий керівник НДР – Огієнко О.І., професор, доктор педагогічних наук.

Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2014 р. (перший етап дослідження) є:

6.1.

– здійснення цілісного наукового аналізу проблеми формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної педагогічної діяльності, який дозволив встановити що однією з стратегічних завдань реформування педагогічної освіти є формування нової парадигми освіти, основу якої складає ідея інноваційності, розробка та використання у навчальному процесі інноваційних педагогічних технологій, створення принципово нового підходу до професійної підготовки майбутнього вчителя;

– формування гіпотези дослідження: підвищення ефективності процесу професійно-педагогічної підготовки вчителя в сучасних соціокультурних умовах пов'язано, передусім, із вирішенням завдання становлення студентів педагогічних вищих навчальних закладів як суб'єктів інноваційної професійної діяльності;

– розроблення та обґрунтування концепції дослідження, провідною ідеєю якої є розуміння інноваційної педагогічної діяльності як поліфункціонального поняття, важливої складової професійної діяльності вчителя, що забезпечує необхідні умови для успішного вирішення державних завдань реформування змісту освіти. Концепція дослідження містить три взаємопов'язані концепти – методологічний, теоретичний та технологічний, які зумовлюють реалізацію провідної ідеї;

– здійснення дефінітивного аналізу основних понять проблеми дослідження (педагогічна діяльність, готовність, професійна готовність, педагогічна інноватика, педагогічні інновації, нововведення, інноваційна педагогічна діяльність, інноваційна компетентність педагога, педагогічна майстерність, інноваційне педагогічне середовище, інноваційна культура, педагогічна аксіологія, інтерактивне навчання, інтерактивні технології, інформаційно-комунікаційні технології тощо); поняття «інноваційна педагогічна діяльність» розглядається як найвищий ступінь педагогічної творчості, процес генерації інноваційних ідей, їхнього запровадження та розповсюдження, оновлення педагогічної теорії та практики, як комплекс заходів, щодо забезпечення інноваційного процесу, основними функціями якої є зміни компонентів педагогічного процесу: цілей, змісту освіти, форм, методів, технологій, засобів навчання, системи управління тощо; «готовність майбутнього вчителя до інноваційної діяльності» готовність майбутнього вчителя до інноваційної педагогічної діяльності є інтегральною характеристикою, яка включає усвідомлення цінності інноваційної діяльності, знання методології, теорії і практики педагогічної інноватики, визначення оптимальних способів інноваційної педагогічної діяльності, оцінку власних можливостей в їх співвідношенні з наступними труднощами, що пов'язані з введенням педагогічних інновацій та необхідністю досягнення високих результатів професійної діяльності; інноваційна компетентність педагога – це система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, яка забезпечує здійснення ним усіх етапів інноваційної професійної діяльності – від моделювання і прогнозування до впровадження нововведення.

6.2. Продукція, підготовлена за темою:

6.2.1. Наукова продукція:

Рукописи монографії:

6.2.1.1. *Не заплановано*

6.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи посібників:

6.2.2.1. «Інноваційні педагогічні технології» (7,5 др.арк);

Рукописи методичних рекомендацій:

6.2.2.3. «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності» (1,0 др. арк.);

6.2.3. Навчальна продукція:

Рукопис навчальної програми:

6.2.3.1. «Інноваційні педагогічні технології» (1,0 др. арк.).

6.2.4. Довідкова продукція:

Рукопис термінологічного словника:

6.2.4.1. «Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник» (3,0 др.арк.).

6.2.5. 46 наукових статей та матеріалів конференцій (обсягом – 19,44 др. арк.), зокрема, 22 (10,88 др. арк.) статті – у фахових виданнях; 5 (2,3др. арк.); – в міжнародних виданнях.

6.2.6. Найвагомішими публікаціями за темою дослідження є:

1. **Калюжна Т.Г.** Аксиологічний аспект інновацій як передумова зростання професіоналізму майбутнього вчителя / Калюжна Т.Г. // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал / Редкол.: А. Сбруєва (голова), Дж.Бушоп, О. Єременко та ін. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. – С.151-158.
2. **Мільто Л.О.** Інноваційна педагогічна діяльність як вищий рівень педагогічної майстерності вчителя / Л.О.Мільто // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – С. 356 – 365.
3. **Огієнко О.І.** Сутність і структура підготовки вчителя до інноваційної діяльності /О.І. Огієнко // Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» – 2013. - Дод. 1, до Вип. 31 - Т. XIX (51). – С. 552-558.
4. **Ogienko O.** Competency-based approach as a basis of reforming continuous vocational education / Olena Ogienko. Irina Lytovchenko / Teacher education in Ukraine: historical experience and modern challenges. Ed.by Mariya Shepil, Oresta Karpenko, Joanna Konashewska. – Lublin: Wydawnictwo uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej, 2014. - P. 181-188.

7. «Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності», РК № 0114U003162, 2014-2016 рр..

У звітному році над темою працювало 12 виконавців. Науковий керівник НДР – Хомич Л.О., доктор педагогічних наук, професор, в. о. завідувача відділу виховних систем у педагогічній освіті на громадських засадах.

Основними науковими результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2014 р. (перший етап) є:

7.1.

1. Теоретичною базою дослідження визнано ідеї філософії і культурології освіти, зорієнтованою на культурологічну модель, яка формує суспільство знань; філософські ідеї гуманітарної парадигми, які доводять, що суб'єктом фахової підготовки є вільна і духовно розвинена людина, яка має потребу в особистісному зростанні, професійному розвитку та саморозвитку і самовдосконаленні після здобуття освіти; ідеї компетентного педагогічного впливу на процес виховання студентів, формування високого рівня їхньої загальної культури, гуманістичних цінностей, моральних якостей; теоретичні й методичні основи формування професійної культури й професійної майстерності педагога; закон паралельної педагогічної дії, теорії єдності виховання і життя дітей; культурологічні положення провідних українських вчених (І. Добронравова, В. Загороднюка, І. Бойченка, В. Лук"янця, В. Онопрієнка, В. Рижко, І. Зязюна, Н. Ничкало), які формувалися під

впливом творчості Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, Івана Нечуя-Левицького, М. Костомарова, Хв. Вовка, В. Гнатюка, С. Томашевського, І. Огієнка, С. Кримського, М. Поповича, Є. Бистрицького та багатьох інших.

2. Дослідження культурологічного підходу як методологічної основи підготовки майбутнього педагога до виховної діяльності довело, що реалізація концепції розвитку особистості педагога ставить перед системою вищої освіти нові цілі й орієнтири, а сенсом і цінністю освіти стає особистість, розвиток її індивідуальності, введення особистості у світ загальнолюдської культури – матеріально-практичної, соціальної, духовної, формування у неї спроможності до її збереження та розвитку. В основу методичних засад дослідження покладено системно-комплексний, психолого-культурологічний, компетентісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний підходи до виховної діяльності.

3. Науковцями відділу було визначено сутність поняттєво-термінологічного апарату наукового пошуку, що складає теоретико-методичне підґрунтя досліджуваної проблеми і визначено, що основними соціально-педагогічними закономірностями, що забезпечують фундаментальний теоретичний базис концепції культурного розвитку особистості педагога є: взаємозумовленість культури та освіти, яка полягає в тому, що рівень розвитку культури визначає суть, цінності та зміст освітнього процесу, а освіта зберігає культуру, передає її досягнення від одного покоління до іншого; єдність усіх компонентів неперервної освіти в поступальному розвитку загальної культури особистості, координованість їх цілей на всіх щаблях становлення і розвитку особистості; взаємозв'язок і взаємозалежність професійної компетентності фахівця і рівня його актуальної культури.

4. Дослідження педагогічних умов забезпечення культурологічної підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності підтвердило, що проблема культурологічної освіти і виховання у вищому педагогічному закладі є комплексною, її фрагментарне вивчення здійснюється філософами, соціологами, культурологами, педагогами, психологами. Співробітниками відділу доведено, що культурологічна підготовка майбутнього вчителя будується на системі змістово-педагогічного, організаційно-методичного забезпечення процесу засвоєння студентами культурологічних знань і вмінь, детермінованих гуманістичними ціннісними орієнтаціями, ефективність функціонування якої досягається за умов гармонійної цілісності, взаємообумовленої єдності її структурних і змістових компонентів; культурологічної спрямованості, гуманітарної проблематизації, підвищення культуромісткості змісту педагогічної освіти; домінування діалогу як форми здійснення суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

5. У ході дослідження визнано, що культурологію розуміють як цілісність полідисциплінарних ціннісно-сміслових знань культури, що спрямовує соціально-гуманістичне пізнання як на результат матеріального виробництва, так і на установку, яка регулює життя суспільства в ціннісних орієнтаціях новітнього часу, у законах, нормах, звичаях спільноти, у комунікативних зв'язках між людьми тощо, а положення, покладені в основу сучасного навчально-виховного процесу педагогічного вищого навчального закладу, орієнтовані на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення знань, високої професійної компетентності та мобільності, швидкої адаптації до змін у розвитку в

соціально-культурній сфері, галузях техніки, сучасних технологіях, системах управління й організації діяльності педагога в умовах ринкової економіки.

б. Теоретично-методичним підґрунтям досліджуваної проблеми визнано:

- питання впровадження у педагогічну практику особистісно орієнтованого виховання суб'єктів життєдіяльності, здатних здійснювати власні вибори, приймати самостійні рішення, відповідати за свої дії, довіряти власному досвіду й можливостям;

- проблеми застосування у підготовці майбутніх фахівців різноманітних форм виховної роботи та інноваційних педагогічних технологій;

- питання створення нової демократичної політичної культури, упровадження викладання громадянської освіти, розвитку громадянського виховання, культурологічної орієнтації громадянської освіти (виховання), орієнтація на епістемологічні виміри культурологічної громадянської освіти (виховання), які розширюють когнітивні можливості (розуміння, смисли, глибинні змісти), сприяють комунікації, формуванню гуманітаристики, зумовлюють ґрунтовне вивчення громадянської компетентності, у співпраці з представниками громадських організацій, методичних центрів, освітніх проектів;

- проблема підготовки майбутніх педагогів до реалізації виховної дії як органічний компонент у системі вищої педагогічної освіти та базується не тільки на світовому педагогічному досвіді виховання дітей, вітчизняних традицій родинно-сімейного виховання, але на основі аналізу використання різних аспектів філософії, психології та культурології освіти, що є природною потребою в методологічному, контекстному аспектах для вирішення існуючих освітньо-культурних проблем вищої освіти;

- питання пошуку інноваційних підходів до підготовки фахівців, шляхів удосконалення і розвитку педагогічної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів, інтернаціоналізації освіти, науки і культури; технологічне забезпечення розбудови складової інноваційної педагогічної системи вищого навчального закладу, що являє собою соціально обумовлену цілісність та взаємодію сукупності компонентів, які виникають при вдосконаленні та оновленні традиційної педагогічної системи шляхом упровадження різних нововведень, найбільш суттєвими яких є: цілісність, гнучкість, рухомість, стійкість, широта, інтенсивність, координованість, соціальна активність, альтернативність тощо.

7. Досліджуючи готовність до роботи з батьками як складову підготовки педагога до встановлення та розвитку партнерства з родиною було обґрунтовано, що сучасна сім'я має вирішувати виховні завдання, які раніше ніколи сім'єю не вирішувалися. З одного боку, це потребує допомоги суспільства, держави у формуванні батьківської компетентності, поширенні засад усвідомленого, відповідального батьківства, підвищення соціального престижу батьківства загалом та забезпечення підтримки батькам, а з іншого боку, існує нагальна потреба у переосмисленні підходів до сімейного виховання з урахуванням особливостей різних категорій сімей, змін, які відбуваються у постмодерному суспільстві та віддзеркалюються на сімейних стосунках та вихованні. Система підготовки і перепідготовки педагогів до взаємодії з різними типами сімей потребує «перезавантаження» з урахуванням кращого зарубіжного і вітчизняного досвіду. залучати родини до участі у навчально-виховного процесу, сприяти поширенню

засад усвідомленого, відповідального батьківства, підвищенню рівня батьківської компетентності.

7.2. Продукція, підготовлена за темою:

7.2.1. Наукова продукція:

Надруковано монографії (за темою 2011-2013 рр.):

7.2.1.1. Полікультурна освіта в контексті загальнокультурного розвитку особистості педагога: монографія / Л.О. Хомич, Л.Ю. Султанова, Т. О. Шахрай. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 212 с.

7.2.1.2. Епістемологія українознавства: педагогічний контекст : [монограф.] / Т. П. Усатенко. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 128 с.

Рукописи розділів монографії:

7.2.1.3. «Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності» (4,0 др. арк.);

7.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукописи розділів посібників:

7.2.2.1. «Професійна підготовка майбутнього педагога до виховної діяльності» (3,0 др. арк.);

Рукописи розділів методичних рекомендацій:

7.2.2.2. «Виховна діяльність майбутнього педагога на основі культурологічного підходу» (1,5 др. арк.).

7.2.2.3. «Технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності» (1,5 др. арк.).

7.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано.

7.2.4. Довідкова продукція:

Не заплановано.

7.2.5. **Надруковано 34 статі** зокрема, 31 – у наукових фахових виданнях, 3 – у зарубіжних виданнях.

7.2.6. Найвагомішими публікаціями за темою дослідження є:

1. **Гомеля Н.С.** Методологічні засади особистісного підходу в освіті // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук.пр. / ред.кол. Л.Б. Лукянова (голова та ін..) Ін-т пед.освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.; Луганськ: Вид-во «Ноулідж» 2014 – Вип.1(8). – С. (0,5 др. арк.).
2. **Кондратова Л.Г.** Проблеми підготовки майбутніх педагогів до реалізації виховної дії: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми //зб. наук. пр. – Випуск 40/Ред. І.А. Зязюн (голова) та ін. – Вінниця,ТОВ фірма «Ланер», 2014. С. 289-293 (0,42 др. арк.).
3. **Лактіонова Г.М.** Завдання освіти і виховання : нові часи – нові запити /Як концепція академіка Неллі Нікало у вимірі професійного розвитку особистості: Зб. наук. пр./ [редкол. І.А. Зязюн [голова], О.М. Отич та інш; упоряд. О.М. Отич, О.М. Боровік; Національна академія педагогічних наук України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2014. –544. – С. 352-356 (0,4 др. арк.).
4. **Машкіна С.В.** Методологічні засади виховної діяльності вищих навчальних закладів: інноваційний підхід // Сучасні інформаційні технології та

- інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 40 / Редкол. А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. – С.316-321 (0,3 др. арк.).
5. **Молчанова А.О.** Складові педагогічного досвіду навчально-виховної роботи: теоретичний аспект // зб.наук. праць «Проблеми освіти» (Інститут вищої школи) (0,5др.арк).
 6. **Хомич Л.О.** Культуродогічні засади професійної підготовки майбутнього вчителя Польсько-Український журнал “Професійна освіта: педагогіка і психологія / За ред. Івана Зязюна, Неллі Ничкало та ін. – № XV. – Ченстохова – Київ, 2013. – С.231-239.
 7. **Шахрай Т.О.** Генезис полікультурної освіти в історії педагогічної Проблеми освіти: Наук.зб./ Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України, – К., 2011. Випуск № 78. Частина I. – С. 172-176. (1,0 др. арк.).

8. «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів», РК № 0114U003167, 2014-2016.

У звітному році над темою працювало 10 виконавців. Науковий керівник НДР – Отич О.М., професор, доктор педагогічних наук.

Основними результатами, досягнутими в ході виконання дослідження у 2014 р. (перший етап) є:

8.1.

1. В ході першого етапу дослідження здійснено *теоретико-методологічний аналіз* проблеми дослідження, що дозволило з’ясувати: одним з основних напрямів розвитку національної системи освіти є актуалізація загальнолюдських цінностей, які ґрунтуються на досвіді попередніх і нинішніх поколінь. Виялено, що досвід характеризується: структурністю (К.Платонов, О.Лаута, О.Павлова), комплексністю, полімодальністю (О.Лактіонов), присутністю в ньому індивідуально-особистісних властивостей (О.Лаута, П.Мясоїд), зумовленістю формотворчими чинниками культури, зокрема професійною сферою діяльності (Л.Воробйова, Дж.Дьюї, Е.Касирер М.Мініков, О.Олексюк, О.Павлова, Ч.Пірс, М.Плотнікова, Т.Снегирьова, П.Стросон), часовою проекцією (Ю.Стрелков, Г.Середа), пізнавально-праксеологічним потенціалом (А.Аверін, П.Копнін, Е.Фром, Л.Хьелл, Й.Хейзінга, К.Юнг), інтенціональною спрямованістю (Ю.Швалб), умотивованістю та рефлексією (А.Асмолова, Я.Пономарьов), підпорядкованістю навчання, виховання та іншим педагогічним факторам (С.Гончаренко, І.Зязюн, І.Лернер, О.Рудницька). Достатньо широка науково-теоретична база досліджень психологічних і педагогічних аспектів досвіду свідчать, що вчені підходять до проблеми досвіду як до результату комунікації у системі «людина – людина» або «особистість – особистість» та вважають, що сутність цього феномену полягає в почуттєво-емпіричному відображенні зовнішнього світу і поєднанні того, що діється й усвідомлюється людиною впродовж життя.

Доведено, що, характеризуючи поняття «досвід», учені підкреслюють такі його параметри, як: світоглядний спосіб буття і життєдіяльності (І. Зязюн), особистісна й діяльнісна сутність людини й один із компонентів структури

особистості (І. Бех, Дж. Д'юї, О. Леонтьєв), а також суб'єктивний духовний феномен самоактуалізації (А. Маслоу, К. Роджерс, Е. Фромм). Розуміння актуальності формування професійного досвіду педагога базується на дослідженнях класичної філософії (Аристотеля, Г. Гегеля, І. Канта, М. Ліфшица), теорії феноменології досвіду Е. Гуссерля та концепції Дж. Д'юї, яка полягає в теоретично-емпіричному аналізі цілісного феномену людини та розробці таких підходів до розвитку особистості, які сприяли б так званій «регульованій свободі», індивідуалізму та рівним можливостям кожної особи набувати власний досвід.

Обґрунтовано необхідність здійснення *історико-педагогічного аналізу* розвитку професійного досвіду педагогів різних дисциплін (музикантів, філологів, гуманітаріїв та ін.), що розглядається як цілісний, динамічний, послідовний процес, який відбувався з урахуванням культурно-соціальних чинників, тенденцій становлення різних галузей (лінгвістики, культурології, літературознавства, фольклористики) на різних етапах і зумовлює специфіку змісту, форм і методів вивчення базових і фахових дисциплін у підготовці сучасних викладачів.

З'ясовано, що професійний досвід викладача є структурованим явищем, яке включає: *пізнавальний (когнітивний) досвід*, який охоплює систему знань і забезпечує розвиток свідомості суб'єктів навчально-виховного процесу і цілісного світосприйняття, допомагає йому знайти раціональні підходи до вибору способів пізнавальної та практичної діяльності; *практичний досвід* (сукупність фахових, педагогічних, психологічних знань, умінь і навичок, які необхідні для навчання і виховання молоді, наукового керівництва); *емоційний досвід* (система мотиваційно-ціннісних і емоційно-вольових відношень), що виражає оцінне ставлення до явищ навколишнього світу, діяльності, людей і характеризується культурою почуттів особистості; *естетичний досвід* (духовно-практичне надбання особистості, ціннісно-орієнтаційний фактор її розвитку і поведінки, базисна основа педагогічної майстерності викладача); *комунікативний досвід* (якість особистості, яка характеризує високий рівень мовної культури).

2. *Здійснено аналіз стану розроблення проблеми в теорії і практиці.* З'ясовано, що у сучасних умовах проблема розвитку професійного, когнітивного, практичного, естетичного, емоційного, комунікативного досвіду педагога набуває в освітній теорії і практиці вагомого значення у зв'язку з динамічними процесами аксіокультурного розвитку, актуалізацією надбань національної культури, входженням України, її освіти у європейський простір. Тому все більше зростає роль розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів як основи осмислення ними національного і загальнолюдського буття і власного внутрішнього світу та як важливої передумови ефективною реалізації педагогічної майстерності, таланту, культуротворчої місії.

Загальнофілософського значення проблема досвіду набула у працях О. Аверіна, І. Зязюна, М. Кагана, П. Копніна. Психолого-педагогічні аспекти досвіду досліджували: Л. Виготський, Дж. Д'юї, Л. Коваль, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Рудницька, Т. Скорик, Д. Узнадзе, О. Шевнюк, Г. Шевченко. Проблемам вивчення, узагальнення та розповсюдження педагогічного досвіду присвячені праці зарубіжних науковців і практиків: В. Сластьоніна, І. Ісаєва, Ю. Войтикіної, Ш. Амонашвілі, С. Вайнтроуб і Бр. Макгуайр та інш. Різні аспекти проблеми

розвитку досвіду естетичного виховання учнів досліджуються лабораторією естетичного виховання Інституту проблем виховання НАПН України.

Стосовно висвітлення проблем, пов'язаних з досвідом особистості загалом та педагога зокрема, з'ясовано, що наявна потужна теоретико-методологічна основа, яка може успішно актуалізуватися в сучасному освітньому просторі: теоретичні положення філософії мистецтва (І.Зязюн, О.Кривцун, Л.Левчук, М. Ліфшиц, Г.Макаренко); педагогіки мистецтва (В.Абрамян, І.Зязюн, Н.Миропольська, О.Олексюк, О.Отіч, В.Орлов, Г.Падалка, О.Рудницька, Г.Шевченко, О.Щолокова та ін.), педагогічної етики (Г.Васянович, С.Занюк, В.Рибалка, В.Семиченко), естетики педагогічної дії (І.Зязюн, М.Лещенко, В.Бутенко); положення наукових праць у галузі професійної педагогіки (С.Батишева, Р.Гуревич, Б.Гершунського, Н.Ничкало, А.Новікова), педагогічного досвіду (І.Зязюна, Є.Барбіної, В.Іванова, О.Олексюк, Т.Скорик), педагогічної творчості (В.Кан-Калика, Н.Кічук, Н.Нікандрова, С.Сисоевої), формування особистості педагога (С.Баранова, С.Єлканова, Т.Іванової, Ю.Львової, В.Сластьоніна, С.Смирнова).

На основі аналізу теорії і практики визначено провідні принципи розвитку професійного досвіду викладача: людиноцентризм, гуманізація, естетизація, культуровідповідність, неперервність і наступність професійного розвитку, інтеграція особистісних і професійних якостей, розвиток упродовж життя.

3. Узагальнено наукові підходи до розв'язання проблеми розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів на естетичних та етичних засадах: аксіологічний, акмеологічний, особистісно орієнтований, діяльнісний, інтеграційний, культурологічний. Обґрунтування сутності цих підходів дозволило з'ясувати, що розвиток професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів є цілісним процесом, спрямованим на передавання, розповсюдження, впровадження й використання оригінальних авторських ідей, інноваційного змісту ефективного педагогічного досвіду в освітню практику, а також формування мотивації педагогічних працівників до розвитку власного індивідуального досвіду на естетичних та етичних засадах з метою досягнення нових ціннісних результатів, рефлексивних особистісних та фахових змін. Доведено, що розвиток професійного досвіду викладачів вищих навчальних закладів на естетичних та етичних засадах сприятиме підвищенню загального рівня освіченості, самовиховання, педагогічної майстерності, дослідницької культури, мовного чуття педагогів. У такому контексті, досягнення високого рівня розвиненості професійного досвіду педагога можуть бути досяжними, якщо викладач сучасного вищого навчального закладу спроможний до оволодіння секретами педагогічної взаємодії зі студентами, вміннями захоплювати їх своєю досвідченістю, мудрістю, компетентністю, ерудованістю, емоційністю та людяністю, щоб перетворювати таким чином авторитет педагогічної влади на владу авторитету педагога (І.Зязюн). Виявлено, що на засадах естетичного ставлення людини до світу, критеріїв моральності досвід педагога містить безліч життєво важливих можливостей, котрі допомагають особистості успішно розвиватися, виховуватися, навчатися і творити за законами Істини, Добра та Краси.

З'ясовано, що історико-педагогічний аналіз процесу розвитку професійного досвіду викладачів сприяє фундаменталізації професійної підготовки викладачів та

адаптації інноваційних підходів до структурування змісту та вибору методів і форм підготовки в освітній практиці сучасної вищої освіти.

8.2. Продукція, підготовлена за темою:

8.2.1. Наукова продукція:

Рукопис розділів монографій:

8.2.1.1. «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (3,0 др. арк.);

8.2.1.2. «Розвиток професійного досвіду педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах України (XVIII – XX ст.)» (4,0 др. арк.).

8.2.2. Науково-виробнича продукція:

Рукопис розділів посібника:

8.2.2.1. «Естетичні та етичні чинники розвитку когнітивного досвіду викладачів художньої культури вищих педагогічних навчальних закладів» (3,0 др. арк.).

Рукописи методичних рекомендацій:

8.2.2.2. «Розвиток естетичного досвіду викладачів образотворчого мистецтва вищих педагогічних навчальних закладів» (1,5 др. арк.);

8.2.2.3. «Естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду викладачів філологічних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів» (1,5 др. арк.);

8.2.2.4. «Естетичні та етичні чинники розвитку практичного досвіду викладачів фізико-математичних дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів» (1,5 др. арк.).

8.2.3. Навчальна продукція:

Не заплановано:

8.2.4. Довідкова продукція:

Рукопис розділу бібліографічного покажчика:

8.2.4.1. «Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» (3,0 др. арк.).

8.2.5. Надруковано 35 статі зокрема, 21 – у наукових фахових виданнях, 14 – у зарубіжних виданнях.

8.2.6. Найвагомішими публікаціями за темою дослідження є:

1. **Отич О.М.** Социокультурные и этнокультурные детерминанты формирования контекста духовности воспитания. /О.М. Отич // *Ugdymodvasingumokontekstas: kolektyvinė monografija*. ISBN 978-609-8089-39-4. Sudarė irparengė JonasKievišas. Vilnius: leidykla Žuvėdra, 2014, 400 p. – P.163-186.
2. **Вовк М.П.** Историко-культурный контекст изучения народной словесности в условиях украинского университетского образования (1848 – 1900 гг.) / М.П. Вовк // *Веснік Мазырскага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя І.П. Шамякіна*. – 2014. – №1(42). – С. 111-117.
3. **Соломаха С.А.** Формирование мировоззренческой позиции преподавателей художественных дисциплин средствами искусства /С.А. Соломаха // *Педагогика и современность: Науч.-педагог. журнал.*– Таганрог-Москва: Изд-во «Перо», 2014. – № 5. – С. 55-60.
4. **Сотская Г.И.** Концепция формирования эстетической культуры будущего учителя изобразительного искусства в педагогических университетах

II.4. Публікації

Загальна кількість праць, підготовлених в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих за звітний період – **262/274**, у тому числі надруковано – **262/274**.

За видами продукції: підготовлено у тому числі надруковано:

Наукова продукція:

монографії	4/5	4/5
збірники наукових праць	-/4	-/4
матеріали конференцій	-/1	-/1

Науково-виробнича продукція:

посібники	3/3	3/3
методичні рекомендації	-/1	-/1

Навчальна продукція:

навчальні програми	-	-
підручники	2	2

Довідкова продукція:

термінологічні словники	-/2	-/2
бібліографічні покажчики	-/1	-/1

Статті:

у наукових фахових виданнях	108	108
у міжнародних виданнях	29	29
у інших наукових виданнях	30	30
Тези	86	86

Інформація по відділах представлена у таблицях (Таблиці II.1. – II.5.).

III. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Кількісна характеристика експериментів за рівнями – 9, у т.ч. на рівні структурного підрозділу Інституту – 7, всеукраїнського рівня – 3. Експериментальна робота здійснюється на базі 58 навчальних закладів, у т.ч. 2 за рішенням МОН України. Всі експериментальні навчальні заклади діють на підставі рішень вченої ради Інституту. У науковій частині Інституту та у відділах є база даних про діяльність експериментальних навчальних закладів та облікові картки експериментів.

Тема *«Психологічні особливості підготовки педагогічних працівників до розвитку духовного потенціалу учнівської молоді» (2014–2016; керівник теми – Помиткін Е.О.)*.

Кількість експериментальних навчальних закладів – 15.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

1. Миколаївська школа мистецтв та ремесел „Академія дитячої творчості”, м. Миколаїв;
2. Новомосковський колегіум № 11 Дніпропетровської області;
3. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка;
4. ПДЮТ Солом'янського району м. Києва;
5. Київська гімназія ім. О. Пушкіна;
6. Педагогічний інститут Київський університет ім. Д.Б. Грінченка;
7. КПДЮ м. Києва;
8. Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»;
9. Прилуцька гімназія № 5 імені В.А.Затолокіна;
10. ММЦ Управління освіти Прилуцької міської ради;
11. Спеціалізована школа № 120 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу м. Києва;
12. СШ №76 м. Києва;
13. Ліцей «Єско» №198 м. Києва;
14. ВПУ №33 м. Києва;
15. Севастопольський гуманітарний університет.

Відомості про наукового керівника – Помиткін Едуард Олександрович, доктор психологічних наук, професор, завідувач відділу педагогічної психології і психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис):

На теоретичному етапі виконання теми НДР розроблено наступні **інновації** для подальшого впровадження та експериментальної перевірки:

1. Опитувальник для моніторингу рівня взаємодії навчальних закладів з відділом педагогічної психології і психології праці (Е.О.Помиткін, О.В.Радзімовська).

2. Комплекс з п'яти запитань, спрямований на формування п'яти діяльнісних доміант досвіду педагогічних працівників з розвитку духовного потенціалу учнівської молоді (В.В.Рибалка).

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітного року:

Надано кваліфіковану психологічну допомогу педагогічним працівникам з метою підвищення рівня їх духовної культури. Колективи навчальних закладів отримали відповідні методичні та дидактичні матеріали, котрі створюють у закладі духовно-культурне середовище. Удосконалено організацію навчально-виховного процесу на основі духовно-особистісного підходу, здійснено спільну експериментальну діяльність науковців відділу та педагогічних працівників. Створено психолого-педагогічні умови, сприятливі для розвитку духовної культури педагогічних працівників та їхнього доручення до найвищих здобутків національної та світової духовної культури.

Тема *«Психолого-педагогічні технології відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю» (2014-2016; керівник теми – Ігнатівич О.М.)*.

Кількість експериментальних навчальних закладів – 9.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

1. Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.
2. Інститут інноваційної та післядипломної освіти Одеського національного університету ім. І. Мечнікова.
3. Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова.
4. Кам'янець-Подільський національний університет імені І.Огієнка.
5. Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського.
6. Український коледж ім. В.О. Сухомлинського.
7. Гімназія НПУ імені М. П. Драгоманова.
8. Київська спеціалізована школа № 41 ім. З.Слюсаренка.
9. Київська загальноосвітня школа № 169.

Відомості про наукового керівника – Ігнатівич Олена Михайлівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу профорієнтації і психології професійного розвитку Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис): У ході експериментальної діяльності відпрацьовується 2 інновації:

Інноваційний проект психологічного професійного відбору учнівської молоді до вищих педагогічних навчальних закладів (розроблюється технологічна основа психологічного професійного відбору як процесу визначення професійної придатності майбутніх педагогів, що охоплює діагностику індивідуально-психологічних особливостей, здібностей, професійно-важливих якостей особистості та прогнозування на цій основі успішності оволодіння педагогічною професією та успішності педагогічної діяльності, а також є запорукою ефективного професійного розвитку особистості).

Інноваційний проект моніторингу професійної придатності майбутніх педагогів упродовж навчання (розроблюються об'єктивні, суб'єктивні, результативні, процесуальні, нормативні, індивідуально-варіативні, прогностичні критерії придатності особистості до навчання у вищому педагогічному навчальному закладі та критерії актуального рівня готовності до професійної діяльності за обраною педагогічною спеціальністю).

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітного півріччя: розроблено теоретико-методичну базу зазначених інноваційних проектів.

Тема *«Теорія і практика особистісного і професійного розвитку дорослого населення» (РК № 0114U003163; 2014–2016; керівник теми – Лук'янова Л.Б.)*.

Кількість експериментальних навчальних закладів – 5.

1. Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Г.С. Сковороди.
2. Державний вищий навчальний заклад «Університет менеджменту освіти».
3. ПП Швейне виробництво «Альвіна» м. Хмельницький.

4. Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

5. Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка.

Відомості про наукового керівника – Лук'янова Лариса Борисівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис).

У ході експерименту планується розробити і апробувати модель формування готовності майбутніх учителів до навчання дорослих у процесі проведення методологічних семінарів, тренінгів та інших організаційних форм навчання дорослих; розробити спеціальну методику й методичний супровід до неї із подальшим упровадженням оновленого змісту освіти дорослих у навчально-виховний процес навчальних закладів різних рівнів акредитації.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітнього року.

Упродовж звітнього року співробітниками відділу узагальнено результати експериментального дослідження: доведено ефективність методики та складових навчально-методичного супроводу готовності майбутніх викладачів до навчання дорослих; ефективності педагогічних умов формування гендерної культури педагогів; ефективності методики по адаптації дорослого населення в умовах іншого лінгвокультурного середовища; обґрунтовано необхідність врахування соціально-психологічних аспектів освіти дорослих; визначено рівні технічної і графічної грамотності сучасного робітника, відібрано з існуючих відповідні та розроблено нові форми, методи і засоби навчання та перепідготовки робітників; підтверджено необхідність спрямованості підготовки педагогічних працівників, що працюють з безробітними, на роботу з дорослою специфічною аудиторією слухачів, на ознайомлення з особливостями професійного навчання безробітних, організації для них спеціального навчання з питань опанування технологіями та методиками навчання дорослих, застосування психолого-андрагогічних підходів у практичній діяльності, формування важливих особистісно-професійних якостей для роботи з дорослою аудиторією, а також підвищення у них мотивації до професійної діяльності, стимулювання їхнього професійного розвитку.

Тема «Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів у педагогічних ВНЗ і молодих спеціалістів у загальноосвітніх школах» РК №0113U002104; керівник теми –Солдатенко М.М.

Кількість експериментальних навчальних закладів – 5.

Відділом укладено договори із наступними закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження:

1. Вінницький національний технічний університет;
2. Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти;
3. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;
4. Мистецький інститут художнього моделювання та дизайну імені Сальвадора Далі.
5. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу.

Відомості про наукового керівника – Солдатенко Микола Миколайович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу теорії та історії педагогічної майстерності Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис).

Емпіричне дослідження комунікативної культури студентів проводилося за показниками: комунікативні і організаторські здібності, комунікабельність, культура мовлення, інтегративні комунікативні уміння. Суть формувального експерименту полягала в апробації методики формування і розвитку комунікативної культури майбутнього вчителя, здійснювалося цілеспрямоване залучення студентів до активного процесу самопізнання, вивчення реального стану цього процесу, культури самопізнання формувальний етап (формування рівня спеціальних знань, субкомпетенцій, поглиблення знань про сутність комунікативної культури на основі міжпредметної інтеграції, зростає самостійність комунікативної діяльності студентів, коректуються програми саморозвитку.

Досліджувалися інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителя гуманітарних дисциплін, а також досліджуються особливості навчальної книги з акцентом на самостійну пізнавальну діяльність, проблемний підхід, діалоговий режим спілкування, які відповідають індивідуальним програмам професійного й особистісного розвитку користувачів. Апробація навчального посібника «Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти» О.Кучерявого у студентській аудиторії засвідчила: дослідницький матеріал, що укладений з урахуванням особистісного, рефлексивного підходів, індивідуального навчання, сприяє усвідомленому розгляду майбутніми вчителями вимог і особливостей учительської професії початку XXI століття крізь призму соціально-педагогічних і професійно-особистісних вимірів.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж першого звітного року.

Здійснено підготовку засобів діагностування стану сформованості комунікативної культури особистості учителів: анкети для вчителів, студентів на вияв рівня сформованості комунікативної культури, вияв взаємодії викладачів і студентів на лекції, тест на вияв рівня комунікабельності студентів, тест “Чи вмієте Ви слухати?” (за В.І. Андреевим), запитальник діагностики здібності до емпатії (за А. Мехрабіеном, Н. Епштейном).

Тема «Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності» (20014–2016; керівник теми – Огієнко О.І.).

Кількість експериментальних навчальних закладів – 6.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

1. ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.
2. Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова.
3. Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка.
4. Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С.Макаренка.
5. Черкаський національний університету імені Богдана Хмельницького.
6. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Відомості про наукового керівника – Огієнко Олена Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу інноваційних педагогічних технологій Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис):

– науково-теоретичні засади формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.

– теоретичні і методичні засади розвитку основ педагогічної майстерності в процесі формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.

– аксіологічні засади формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.

– теоретичні і методичні засади процесу формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності засобом педагогічної практики.

– психологічні засади формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності.

– теоретичні і методичні засади процесу формування інноваційного освітнього середовища вищого педагогічного навчального закладу.

– теоретичні і методичні засади процесу формування готовності майбутнього вчителя до застосування проектних технологій у професійній діяльності.

– теоретичні і методичні засади процесу формування готовності майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності.

– теоретичні і методичні засади процесу формування готовності майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітнього року знайшли відображення у рукописах: розділів посібника «Інноваційні педагогічні технології» (7,5 др. арк.); словника термінів «Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник» (3,0 др. арк.); розділів методичних рекомендацій «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності» (1,0 др. арк.); «Підготовка майбутнього вчителя до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності» (1,0 др. арк.); навчальної програми «Інноваційні педагогічні технології» (1,0 др. арк.).

Тема *«Культурологічний підхід у підготовці майбутнього педагога до виховної діяльності»* (РК № 0114U003162; 2011–2013; керівник теми – Хомич Л.О.).

Кількість експериментальних навчальних закладів – 7.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

Вищі навчальні заклади – 5:

1. Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича.

2. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка.

3. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди.
4. Інститут Людини Київського міського університету імені Бориса Грінченка.
5. Ніжинський національний університет імені Миколи Гоголя.

Педагогічні коледжі -2 :

1. Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний коледж»
2. Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка

Відомості про наукового керівника – Хомич лідія Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу виховних систем у педагогічній освіті Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис):

У ході експериментальної діяльності відпрацьовувалась інновація:

Головним завданням експериментальної роботи стала розробка і апробація авторського проекту *Конкурсу «Разом! Партнерство навчальних закладів і родин»*, та проведення його пілотного етапу.

Було проведено оцінку 22 конкурсних робіт, що надіслані авторськими колективами, які об'єднали освітян і представників батьківських громад дошкільних і позашкільних закладів, загальноосвітніх шкіл з Києва, Луганської області, м. Енергодар, м. Ніжина (Чернігівська обл.), м. Тернопіль, м. Черкас і Черкаської області.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітного року:

Незважаючи на об'єктивні труднощі у проведенні пілотного етапу конкурсу, можна вважати, що його завдання успішно виконано:

- підтверджено актуальність тематики конкурсу;
- використані можливості партнерства академічних установ і вищих навчальних закладів;
- апробовано науково-методичне забезпечення (Положення, методичні рекомендації, процедура оцінювання робіт);
- виявлено авторів цікавого педагогічного досвіду з різних регіонів, включаючи представників батьківської громади;
- створено «стартові майданчики» для наступного етапу;
- визначено напрями для посилення організаційного і методичного забезпечення;
- встановлено дієві зв'язки з педагогічними виданнями («Соціальний педагог», «Психолог») і ЗМІ (зокрема, з Національною радіокомпанією України Радіо «Голос Києва», радіопрограмами «Батьківські збори», «Сім'я – фортеця моя» 1-го каналу Національної радіокомпанії).

Тема *«Естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів»* (РК № 0114U003167; 2014–2016; керівник теми – Отич О.М.).

Кількість експериментальних навчальних закладів – 11.

Укладено угоди із закладами, які є базою для проведення експериментального дослідження, зокрема:

1. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка.
2. Бердянський державний педагогічний університет.
3. Інститут мистецтв Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
4. Інститут соціальної та мистецької освіти Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини.
5. Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів (м. Біла Церква).
6. Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка.
7. Комунальний заклад «Малобілозерська естетична гімназія-інтернат «Дивосвіт» Запорізької обласної ради.
8. Державна спеціалізована художня школа-інтернат I-III ступенів «Колегіум мистецтв у Опішні».
9. Ірпінська загальноосвітня I-III ступенів Школа художнього профілю ім. А.С. Макаренка.
10. Гімназія № 267 м. Києва.
11. Дитячий оздоровчо-екологічний центр Оболонського р-ну м. Києва.

Відомості про наукового керівника – Отич Олена Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, в.о. директора Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються (назви та короткий опис):

У ході першого етапу експерименту здійснено практичне впровадження інноваційних підходів, які відображені у монографії «Розвиток художньо-естетичного світогляду викладачів мистецьких дисциплін на основі інтегративного підходу (О. М. Отич, С. О. Соломаха, Н.Філіпчук, Г.І. Сотська, М.П. Вовк, Ю.В. Грищенко, О.М. Кутова, І.В. Дубінець та ін.). Авторським колективом розроблена технологія розвитку художньо-естетичного світогляду майбутніх викладачів засобами мистецтва. У монографії висвітлено актуальні проблеми теорії, методики, історичного та сучасного досвіду розвитку художньо-естетичного світогляду викладачів мистецьких дисциплін на основі інтегративного підходу.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітнього року.

Упродовж звітнього року співробітниками відділу вивчено стан розробленості проблеми розвитку професійного досвіду викладачів загальноосвітніх спеціалізованих, середніх та вищих педагогічних навчальних закладів. Визначено об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження. Складено програму дослідження. Уточнено базові поняття, розроблено методологічний апарат дослідження. Обґрунтовано концептуальні ідеї, естетичні та етичні чинники розвитку професійного досвіду викладачів навчальних закладів.

(Таблиці III.1., III.2.)

IV. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ЙОГО МОНІТОРИНГ

У 2014 р. продовжувалося упровадження 69 результати НДР, отриманих упродовж двох попередніх років, зокрема: 13 наукової, 51 науково-виробничої, 2 навчальної.

У 2014 році опубліковано за кошти державного бюджету 9 видів наукової продукції за попередньою темою (2011-2013 рр.).

Протягом звітнього 2014 р. за темою **«Психологічні умови розвитку духовної культури педагогічного персоналу»** РК № 0111U001469 (2011-2013 рр.) серед цільової групи (педагоги, психологи, соціальні педагоги та керівники навчальних закладів різних типів) були упроваджені результати НДР, які були отримані упродовж попередніх років, зокрема:

1. Психологічні засади розвитку духовної культури педагогічного персоналу: посібник / за ред. Е.О. Помиткіна, З.Л. Становських. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 174 с.

2. Помиткін Е.О. Психологічна діагностика духовного потенціалу особистості : посібник / Е.О. Помиткін. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. - 144 с.

3. Рибалка В.В. Психологія і педагогіка праці особистості: методичний посібник / В.В. Рибалка. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 128 с.

4. Становських З.Л. Мотиваційно-сміслові детермінанти саморегуляції професійної діяльності педагогів: методичний посібник / З.Л. Становських. – Рукопис. – 192 с.

5. Шкіренко О.В. Розвиток особистісно-професійних якостей духовної культури педагогічних працівників: методичні рекомендації // Олена Шкіренко. – Рукопис. – 48 с.

6. Радзімовська О.В. Теоретичні засади розвитку комунікативної складової духовної культури педагогічного персоналу: методичні рекомендації // Оксана Радзімовська. – Рукопис. – 48 с.

Соціальний ефект: підвищення ефективності професійної діяльності педагогічного персоналу шляхом удосконалення психолого-педагогічних засобів розвитку духовної культури педагога через різні форми психологічної роботи. Більш повне розкриття потенціалу педагогічної взаємодії шляхом актуалізації мотивів та психологічних механізмів розвитку духовного потенціалу особистості. Удосконалення заходів із професіографії, профорієнтації, відбору та підбору кадрів, роботи з персоналом, професійного навчання і виховання, формування професійної майстерності, ефективного здійснення професійної діяльності працівника. Підвищення рівня професійної діяльності педагогів за рахунок актуалізації цілісно-сміслових детермінантів її саморегуляції. Розвиток професійних якостей педагогічних працівників за допомогою заходів з підвищення духовної культури особистості. Підвищення продуктивності комунікації між учасниками педагогічного процесу шляхом застосування відповідного інструментарію.

У ході виступу на II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Науково-методичне забезпечення психолого-педагогічного моніторингу

особистісного розвитку інтелектуально-обдарованих старшокласників» (18.03.14 р.), зроблено науковий виступ за темою «Розвиток духовних цінностей, культури, потенціалу учасників педагогічної взаємодії». У процесі доповіді, що супроводжувалася презентацією, висвітлено основні питання теми, репрезентовано результати проведення дослідження за НДР відділу за 2011 - 2013 р.р.; запропоновано перелік психологічних умов, що сприяють підвищенню в педагогічних працівників рівня духовних цінностей, культури, потенціалу учасників педагогічної взаємодії.

У подовж 2014 року здійснено таку роботу щодо упровадження результатів дослідження та його **моніторингу**:

1. Надано психодіагностичні матеріали вчителям Новомосковському колегіуму № 11 з метою дослідження у вчителів рівня розвитку компетентнісної складової духовної культури.

2. Скайп-консультування експериментального майданчику (дошкільний заклад №8, центр В.О.Сухомлинського) з проблеми використання експериментальної методики „Духовна культура педагогічного персоналу” (24.01.14).

3. Презентація науково-методичних посібників відділу перед психологами загальноосвітніх навчальних закладів м. Прилук, Чернігівської обл. (05.03.14. р.).

4. Презентація науково-методичних посібників відділу (колективного і двох авторських (Помиткіна Е.О., Рибалки В.В) перед психологами та ін. представниками загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва (10-12.04.14, КПДЮ).

5. В гімназії № 267 проведено опитування вчителів за авторською анкетною «Визначення комунікативної складової духовної культури педагога» (травень-червень 2014 р.), результати якого оброблено, проаналізовано та представлено у виступі «Психологічні особливості діагностики та розвитку комунікативної складової духовної культури педагогічного персоналу» в рамках науково-практичного семінару «Самовдосконалення особистості педагога як важливий чинник педагогічної майстерності» (29.10.14 р.).

6. Триває апробація Опитувальника для моніторингу рівня взаємодії навчальних закладів з відділом педагогічної психології і психології праці (Е.О. Помиткін і О.В.Радзімовська).

У звітному році за темою «**Психологія професійної орієнтації в системі педагогічної освіти**» РК № 0111U002606 (2011-2013 рр.) опубліковано:

Наукову продукцію:

Психологія профорієнтації у системі педагогічної освіти : [монографія] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І. [та ін.] ; за ред. О. М. Ігнатович. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 248 с.

Навчально-виробничу продукцію:

1. Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти: [посібник] / Є.В. Єгорова, О.М. Ігнатович, В.В. Кобченко, Н. І. Литвинова, І. Б. Марченко, О. Л. Мерзлякова, В. В. Синявський, Г. П. Та-таурова-Осика, А. М. Шевенко ; за ред. О. М. Ігнатович. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 228 с.;

2. Синявський В.В. Професіограми і психограми професій педагогічного спрямування : посібник / В.В. Синявський. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 84 с.

Навчальну продукцію:

Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатів О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О. М. Ігнатів]. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 240 с.

Етап впровадження зазначеної продукції – другий. Рівень впровадження продукції: всеукраїнський.

Об'єкти впровадження продукції:

Результати впроваджуються в діяльність **14 установ**, з яких **2 інститути післядипломної педагогічної освіти** (Донецький Інститут післядипломної педагогічної освіти; Інститут інноваційної та післядипломної освіти Одеського національного університету ім.І. Мечнікова), **1 педагогічний університет** (Бердянський державний педагогічний університет), **2 національних університети**, у складі яких є педагогічні факультети (Кам'янець-Подільський національний університет імені І. Огієнка, Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського); **2 педагогічних коледжі** (гуманітарно-педагогічний коледж Мукачівського державного університету, Донецький педагогічний коледж); **2 загальноосвітніх навчальних заклади** (Київська спеціалізована школа № 41 ім. З. Слюсаренка; Київська загальноосвітня школа № 169); **1 гімназія** (Комсомольська гімназія імені В.Нижниченка), **1 лицей** (Київський лицей № 241 «Голосіївський»), **3 центри** (методичний центр практичної психології та соціальної роботи Управління освіти Оболонської державної адміністрації; навчально-науковий центр професійно-технічної освіти НАПН України, Київський міський центр зайнятості).

Цільова група користувачів: вищі педагогічні, професійно-педагогічні навчальні заклади I-IV рівнів акредитації, інститути післядипломної педагогічної освіти, загальноосвітні навчальні заклади, педагогічні класи та університети майбутнього вчителя, центри зайнятості тощо.

Результати дослідження оприлюднено:

– під час проведення 81 науково-практичного заходу, з яких 21 організовано відділом, зокрема 3 Всеукраїнських психолого-педагогічних читаннях, присвячених пам'яті Б.О. Федоришина;

– на сайтах Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та електронної бібліотеки НАПН України, Кременчуцького національного університету імені М. Остроградського, російського видавництва «Первое сентября»; у матеріалах наукової інтернет-конференції «Соціальна ситуація особистісного та суспільного розвитку: досвід та проблеми дослідження» (Лабораторія моніторингу суспільно-політичних процесів Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, жовтень 2011 р.); у телепередачах «Подобиці» на каналі Інтер («Сучасний професійний вибір старшокласників», «Організація та проведення профорієнтаційного уроку з учнями старших класів»).

Методи **моніторингу** впровадження результатів досліджень: публікації кінцевих результатів, участь у міжнародних виставках, науково-практичних

конференціях, семінарах, розміщення на сайті Інституту матеріалів, підготовлених за результатами завершених НДР з метою їх оприлюднення.

Упродовж звітнього року здійснювалося впровадження 6 результатів НДР, отриманих під час виконання фундаментального дослідження **«Компетентнісний підхід до підготовки педагогічного персоналу у зарубіжних країнах»** РК № 0111U000189 (2011–2013 рр.), у 57 об'єктах впровадження:

- наукової продукції – 2 монографії, одна з них у 2014 році опублікована;
 - науково-виробничої продукції – 4 рукописи методичних рекомендацій, а саме:

Наукова продукція – 2

1) Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика : монографія / [Н. М. Авшенюк, Т. М. Десятов, Л. М. Дяченко, Н. О. Постригач, Л. П. Пуховська, О. В. Сулима]. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 280 с.

Етап впровадження – другий – використання цільовою групою користувачів.

Рівень впровадження – всеукраїнський. Об'єкти впровадження: органи державної влади – 9; підвідомчі установи НАПН України – 13; ВНЗ України – 28; інші заклади і установи – 7.

2) рукопис монографії «Емоції в системі навчання і освіти» (12,0 др. арк.). Етап впровадження – другий – використання цільовою групою користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 2 (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Хмельницький національний університет);

Науково-виробнича продукція – 4

3) рукопис методичних рекомендацій «Освіта дорослих як галузь розвитку компетентності педагога ВНЗ» (4,0 др. арк.) Етап впровадження – другий – використання цільовою групою користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 2 (Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Хмельницький національний університет);

4) рукопис методичних рекомендацій «Формування інклюзивної компетентності вчителів в університетах Швейцарії» (3,0 др. арк.). Етап впровадження – другий – використання цільовою групою користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 2 (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Хмельницький національний університет);

5) рукопис методичних рекомендацій «Компетентнісний підхід до підготовки педагогічного персоналу для дошкільних закладів ФРН» (2,0 др. арк.). Етап впровадження – другий – використання цільовою групою користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 2 (Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, Хмельницький національний університет);

6) рукопис методичних рекомендацій «Розвиток міжкультурної компетентності вчителів у США, Великій Британії, Канаді, Австралії» (4,0 др. арк.). Етап впровадження – другий – використання цільовою групою користувачів. Рівень впровадження – локальний. Об'єкти впровадження: ВНЗ України – 2 (Черкаський

національний університет імені Богдана Хмельницького, Хмельницький національний університет).

Моніторинг впровадження результатів НДР «Компетентнісний підхід до підготовки педагогічного персоналу у зарубіжних країнах» РК № 0111U0001899 (2011 – 2013 рр.) здійснювався відділом впродовж 2014 року шляхом аналізу та узагальнення даних щодо оприлюднення, розповсюдження і використання матеріалів рукописів наукової та науково-виробничої продукції, підготовленої у 2013 році. Цільовою групою моніторингу є юридичні та фізичні особи у складі 6 ВНЗ України:

1. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (кафедра загальної педагогіки і психології Науково-навчального інституту педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва);

2. Хмельницький національний університет (факультет міжнародних відносин);

3. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (кафедра педагогіки та психології управління соціальними системами факультету інформатики та управління);

4. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (кафедра історії освітньо-виховних систем та технологій Інституту психології, соціології та соціальних комунікацій);

5. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка (кафедра початкової і дошкільної освіти психолого-педагогічного факультету);

6. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (кафедра соціальної педагогіки факультету практичної психології та соціальної роботи).

Показниками моніторингу є:

– угода № 26-10 ТС від 01.10.2010 р. про наукове співробітництво з Хмельницьким національним університетом, що діє з 01.10.2010 р. до 01.10.2015 р.;

– листи-клопотання про отримання безоплатних примірників монографії «Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія і практика» від 13 установ НАПН України, 34 ВНЗ України, зокрема Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського, Хмельницького національного університету, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, а також 9 інших установ та бібліотек;

– довідка про впровадження матеріалів рукопису монографії «Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія і практика» (17,5 др. арк.) в Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького (№ 451/03 від 14.11.2013 р.), у якій засвідчено про використання авторських матеріалів викладачами при розробці лекційних, лабораторно-практичних занять з дисциплін: «Педагогіка», «Порівняльна педагогіка», «Психологія», «Андрогогіка», «Основи становлення і розвитку освіти дорослих в країнах ЄС»;

– довідка про впровадження матеріалів рукопису монографії «Емоції в системі навчання і освіти» (12,0 др. арк.) в Національному технічному університеті

«Харківський політехнічний інститут» (№ 66-08-324/220 від 25.11.2013 р.), у якій засвідчено про використання авторських матеріалів викладачами при розробці лекційних, лабораторно-практичних занять з дисциплін: «Педагогіка управління», «Основи психології», «Основи наукових досліджень»;

– довідка про впровадження матеріалів рукопису методичних рекомендацій «Освіта дорослих як галузь розвитку компетентності педагога ВНЗ» (4,0 др. арк.) в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, (№ 02-10/197 від 30.01.2012 р.), у якій засвідчено про використання авторських матеріалів викладачами у викладанні дисциплін: «Компаративна педагогіка вищої школи», «Андрагогіка», «Економіка вищої школи», «Педагогіка вищої школи»;

– довідка про впровадження матеріалів рукопису методичних рекомендацій «Формування інклюзивної компетентності вчителів в університетах Швейцарії» (3,0 др. арк.) у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (№ 24/1614 від 11.12.2012 р.), у якій засвідчено про використання авторських матеріалів у навчальному процесі університету при викладанні дисциплін: «Технології соціальної роботи у зарубіжних країнах», «Актуальні проблеми соціальної педагогіки», а також у роботі Центру порівняльно-педагогічних досліджень та міжнародного співробітництва;

– довідка про впровадження матеріалів рукопису методичних рекомендацій «Розвиток міжкультурної компетентності вчителів у США, Великій Британії, Канаді, Австралії» (4,0 др. арк.) у Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького (№ 450/03 від 14.11.2013 р.), у якій засвідчено про використання авторських матеріалів у навчальному процесі університету при викладанні дисциплін: «Порівняльна педагогіка», «Лінгвокраїнознавство», «Андрагогіка»;

– довідка про впровадження матеріалів рукопису методичних рекомендацій «Компетентнісний підхід до підготовки педагогічного персоналу для дошкільних закладів ФРН» (2,0 др. арк.) у Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка (№ 4277/01-55/14 від 19.11.2013 р.), у якій засвідчено про використання авторських матеріалів викладачами при розробці лекційних, практичних занять з дисциплін: «Порівняльна педагогіка», «Основи компаративної педагогіки», «Дошкільна порівняльна педагогіка», «Історія дошкільної педагогіки»;

– довідка про впровадження матеріалів рукописів монографії «Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія і практика» (17,5 др. арк.), монографії «Емоції в системі навчання і освіти» (12,0 др. арк.), методичних рекомендацій «Освіта дорослих як галузь розвитку компетентності педагога ВНЗ» (4,0 др. арк.), методичних рекомендацій «Формування інклюзивної компетентності вчителів в університетах Швейцарії» (3,0 др. арк.), методичних рекомендацій «Розвиток міжкультурної компетентності вчителів у США, Великій Британії, Канаді, Австралії» (4,0 др. арк.), методичних рекомендацій «Компетентнісний підхід до підготовки педагогічного персоналу для дошкільних закладів ФРН» (2,0 др. арк.) у Хмельницькому національному університеті (№ 60 від 29.11.2013 р.), у якій засвідчено про використання авторських матеріалів викладачами при розробці та викладанні навчальних курсів

«Порівняльна професійна педагогіка», «Педагогіка вищої школи», «Вища освіта і Болонський процес», «Менеджмент в освіті», «Лінгвокраїнознавство».

Моніторинг засвідчив, що на основі інтерв'ювання цільової групи користувачів виявлено позитивний соціальний ефект, зокрема:

- підвищення якості педагогічної освіти в умовах сучасних соціально-економічних, політичних і культурних змін зумовлених процесами глобалізації та інтеграції;

- оптимізація та підвищення ефективності української системи професійної освіти на основі розробки національної системи кваліфікацій;

- наукове обґрунтування рекомендацій для розбудови системи зовнішнього оцінювання в Україні;

- інтеграція у зміст педагогічної освіти міжнародного та полікультурного компоненту;

- розвиток майстерності учителя в процесі його педагогічної діяльності;

- оновлення термінології професійної освіти і навчання з урахуванням результатів сучасних наукових досліджень;

- розширення традиційних підходів до викладання психолого-педагогічних дисциплін у вітчизняних ВНЗ;

- на основі обґрунтування комплексу нових вимог до професійної компетентності педагогів поглиблено розуміння сучасних підходів до їхньої професіоналізму в різних освітніх системах;

- обґрунтування ролі емоцій у навчально-виховному процесі як необхідної складової гуманістичного, особистісно орієнтованого підходів в освіті, що сприяє мотивації майбутніх фахівців до пізнання й саморозвитку впродовж життя, а також формуванню умінь проектувати професійну діяльність у контексті її оптимізації, індивідуалізації, природовідповідності;

- формування ефективної системи професійного навчання й підготовки педагогів засобами формальної та неформальної освіти;

- обґрунтування методичних рекомендацій для професійної підготовки та перепідготовки педагогічних працівників до здійснення інклюзивного навчання в загальноосвітніх закладах України;

- обґрунтування методичних рекомендацій для компетентісно орієнтованої професійної підготовки педагогів дошкільних навчальних закладів як самостійних, ініціативних, відповідальних громадян, здатних ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних, виробничих і економічних завдань розвитку суспільства;

- поглиблення знань викладачів і студентів про зарубіжні теоретичні підходи і практичні шляхи реалізації полікультурної освіти в університетах у процесі підготовки педагогічних кадрів до роботи в диверсифікованому учнівському середовищі.

- формування у викладачів і студентів знань про професійний розвиток педагогів як необхідної складової навчально-наукової діяльності сучасного закладу освіти і переконань щодо необхідності аналізу шляхів і умов трансформації педагогічного процесу, пов'язаного з посиленням практичного, міжпредметного, прикладного аспектів.

За темою «**Теоретико-методологічні і методичні засади освіти дорослих**» РК № 0111U000415 (2011-2013 рр.) впроваджувалися:

Кількість упроваджених результатів НДР отриманих упродовж виконання теми НДР.

До переліку включається опублікована у звітному році продукція, підготовлена за фундаментальними та прикладними НДР, що виконувались підвідомчими установами НАПН України за кошти державного бюджету.

Наукова продукція за 2013 рік:

Колективні монографії:

Професійне навчання дорослого населення: теоретико-методологічні засади: [монографія] / авт. кол.: Ничкало Н.Г., Радкевич В.О., Щербак О.І., Дорошенко Н.І., Василенко О.В., Скульська В.Є. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 266 с.;

Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади: [монографія] / авт. кол.: Л.Б. Лук'янова, О.В. Аніщенко та ін. – К., 2013. – 271.

II етап упровадження. Всеукраїнський рівень.

Науково-виробнича продукція за 2013 рік:

Посібник:

Сучасні технології освіти дорослих: посіб. / авт. кол.: Л.Б. Лук'янова, О.В. Аніщенко, Л.Є. Сігаєва, С.В. Зінченко, О.В. Баніт, Н.І. Дорошенко. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 182 с.

II етап упровадження. Всеукраїнський рівень.

Результати НДР впроваджуються в установах, які є базовими експериментальними майданчиками відділу (Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка, Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Г.С. Сковороди, середня вечірня загальноосвітня школа II-III ступенів, Міжрегіональний центр професійно-технічної освіти з будівництва, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, ТОВ «Sterling Business School» (президент – Ріно Доменіко). Експеримент здійснювався в інших закладах і установах, які займаються проблемами освіти дорослих.

Впровадження результатів НДР та його моніторинг здійснюється на всеукраїнському рівні в межах другого етапу. За результатами моніторингового опитування цільової групи користувачів виявлено позитивний соціальний ефект, який полягає у тому, що поглиблено розуміння сутності концепту освіти дорослих та її ролі у розвитку сучасного соціуму.

Моніторинг впровадження результатів НДР здійснювався відділом упродовж 2014 року шляхом аналізу та узагальнення даних за результатами оприлюднення, розповсюдження і використання матеріалів рукописів наукової та науково-виробничої продукції.

Об'єкти впровадження продукції – органи державної влади та місцевого самоврядування (4), підвідомчі установи НАПН України (14), вищі навчальні заклади III і IV рівнів акредитації (17), вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації (1). Всього 48 об'єктів впровадження.

Цільова група користувачів наукової продукції: науково-педагогічні працівники й студенти вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації, вчителі, аспіранти та докторанти.

Впровадження здійснювалося шляхом публікації основних результатів НДР; через участь науковців відділу у роботі науково-практичних заходах, в тому числі міжнародних.

За темою **«Інформаційно-технологічне забезпечення професійної підготовки сучасного вчителя»** РК № 0111U000188 (2011-2013 рр.) впроваджувалися:

Кількість упроваджених результатів НДР отриманих упродовж звітнього року та двох попередніх років - 11.

До переліку включається опублікована у звітному році продукція, підготовлена за фундаментальними та прикладними НДР, що виконувались підвідомчими установами НАПН України за кошти державного бюджету.

Навчальна продукція:

Робоча навчальна програма :

«Інноваційні педагогічні технології» – локальний рівень впровадження. II етап упровадження.

Наукова продукція:

Колективна монографія:

Підготовка сучасного вчителя: інформаційно-технологічне забезпечення : монографія / За ред. О. І. Огієнко; Авт. кол.: О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжна, Ю. С. Красильник, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, Т.О. Гончарук, К.В.Годлевська, Н.І.Вінник. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 224 с. – всеукраїнський рівень впровадження. II етап упровадження.

Науково-виробнича продукція:

Посібники:

1. Теорія і технологія розв’язання педагогічних задач : посіб. / Мільто Л. О. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 156 с. – всеукраїнський рівень впровадження. II етап упровадження.

2. «Методи теорії ймовірностей і математичної статистики у підготовці майбутнього вчителя до науково-дослідної роботи» - локальний рівень впровадження. II етап упровадження.

Методичні рекомендації:

«Сучасні інформаційні технології у формуванні економічної культури майбутнього вчителя» - локальний рівень впровадження. II етап упровадження.

Науково-виробнича продукція:

Методичні рекомендації:

«Дистанційна педагогічна освіта: зарубіжний та вітчизняний досвід» – локальний рівень впровадження. II етап упровадження.

«Методика викладання економіки: інформаційно-технологічний супровід» – локальний рівень впровадження. II етап упровадження.

«Сучасні інформаційні технології у професійній підготовці майбутніх вчителів: психологічний аспект» – локальний рівень впровадження. II етап упровадження.

«Психолого-педагогічні умови інформаційно-технологічного забезпечення підготовки майбутнього викладача в умовах магістратури» – локальний рівень впровадження. II етап упровадження.

«Особливості використання сучасних інформаційних технологій в професійній підготовці майбутніх вчителів в умовах коледжу» – локальний рівень впровадження. II етап упровадження.

«Особливості використання мультимедійних технологій в професійній підготовці майбутніх вчителів початкових класів» – локальний рівень впровадження. II етап упровадження.

Цільова група користувачів наукової продукції: науково-педагогічні працівники й студенти вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації, вчителі, аспіранти та докторанти.

Впровадження здійснювалося шляхом публікації основних результатів НДР; через участь науковців відділу у роботі 30 науково-практичного заході, в тому числі 13 міжнародних.

Кількість об'єктів упровадження результатів НДР: 6, у тому числі 5 навчальних закладів *МОН України*: Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова (довідка №07-10/2665; №07-10/2666; №07-10/2667; №07-10/2668; від 14.11.2013), Національний університет ДПС України (довідка №3202/01-12 від 18.11.2013), Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка (довідка № 1816 від 08.11.2013), Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (довідка № 597 від 08.07.2013), Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С.Макаренка (довідка № 01/185; № 01/186; від 14.11.2013 р.) та 1 підвідомча установа НАПН України: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України (довідка № 01-02/629 від 25.11.2013).

Тема НДР, що впроваджується: **«Загальнокультурний розвиток особистості педагога в умовах постіндустріального суспільства»** РК № 0111U002514 (2011-2013 рр.)

Етап впровадження продукції: другий.

Рівень впровадження продукції: всеукраїнський і локальний.

Кількість упроваджених результатів НДР, отриманих упродовж 2011-2013 рр. – 10:

Інформація про впровадження результатів та об'єкти впровадження:

Наукова продукція:

1. Полікультурна освіта в контексті загальнокультурного розвитку особистості педагога: [монографія] / авт. кол. Л.О. Хомич, Л.Ю. Султанова, Т.О. Шахрай. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 212 с.;

2. Епістимологія українознавства: педагогічний контекст: [монографія] / Т.П. Усатенко. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 128 с.

Для монографій 58 об'єктів упровадження, серед них: Органи Державної влади, підвідомчі установи НАПН України, ВНЗ, Інститути післядипломної педагогічної освіти.

Науково-виробнича продукція:

3. Посібник «Готовність до роботи з батьками як складова професійної майстерності соціального педагога, класного керівника» (Лактіонова Г.М.)

Об'єкт упровадження: Гімназія-інтернат №13 м. Києва

4. Посібник «Толерантність як ціннісна основа професійної діяльності педагога» (Молчанова А.О.)

Об'єкт упровадження: Переяслів-Хмельницький Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди.

5. Посібник «Культурна ідентичність педагога в сучасному суспільстві» (Панченко В.І.)

Об'єкт упровадження: Інститут менеджменту і психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

6. Посібник «Професійна етика майбутніх педагогів» (Машкіна С.В.)

Об'єкт упровадження: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка.

7. Методичні рекомендації «Теоретичні і методичні засади полікультурної освіти викладача вищого навчального закладу» (Султанова Л.Ю.)

Об'єкт упровадження: Інститут менеджменту і психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

8. Методичні рекомендації «Основи інноваційного стилю педагогічної діяльності вчителя» (Мазур І.М.)

Об'єкт упровадження: Інститут менеджменту і психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

9. Методичні рекомендації «Біографічні дослідження в дискурсі розвитку культури педагога» (Шарошкіна Н.Г.)

Об'єкт упровадження: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського Навчально-науковий центр підвищення кваліфікації та професійної адаптації.

10. Методичні рекомендації «Основи інноваційної діяльності в системі загальнокультурного розвитку особистості педагога» (Гоменюк Д.В.).

Об'єкт упровадження: Навчально-науковий центр ПТО НАПН України.

Показниками моніторингу є:

- угоди про наукове співробітництво з вищими навчальними закладами 2011-2014 роки;
- листи-клопотання про отримання безоплатних примірників монографій від 12 установ НАПН України, 29 ВНЗ України, 7 Інститутів післядипломної освіти педагогічних працівників, а також 9 інших установ та бібліотек;
- довідки про впровадження результатів наукових досліджень: довідка про впровадження з теми "Толерантність як ціннісна основа професійної діяльності педагога" (2011-2013 р.р) Молчанова А. О. Університет менеджменту освіти НАПН України (березень та жовтень 2014 року впровадження); довідка з теми "Бібліографічні дослідження в дискурсі розвитку педагога" (Шарошкіна Н.Г.) з 54 від 26.11.2013 р. Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського директор А.І.Гладир; довідка № 044/187-26 від 05.12.2013 р. про впровадження з теми Епістемологія українознавства: педагогічний аспект Усатенко Т.П. в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, директор Інституту філології Семенюк Г.; довідка № 573 від 17.12 2013 р. Гоменюк Д.В. "Основи інноваційної діяльності в системі

загальнокультурного розвитку особистості педагога" впроваджено в Навчально-науковий центр професійної технічної освіти НАПН України; довідка № 3842/01-55/33 від 18.10.2013 р. Машкіна С.В. тема "Теоретичні і методичні засади розвитку професійної етики майбутніх педагогів" Полтавський національний університет імені Короленка, прооректор Л.М.Кравченко.

Моніторинг засвідчив, що на основі інтерв'ювання цільової групи користувачів виявлено позитивний соціальний ефект, зокрема:

- підвищення рівня загальнокультурного розвитку; формування педагога як «людини культури», здатної до міжкультурної взаємодії;
- підвищення рівня українознавчих знань в постмодерністській педагогічній освіті постнекласичного типу науки;
- підвищення рівня кваліфікації як складова професійної майстерності соціального педагога, класного керівника;
- підвищення рівня толерантності як професійної основи діяльності педагога;
- підвищення рівня формування культурної ідентичності сучасного педагога;
- підвищення рівня професійної етики майбутніх педагогів;
- формування теоретичних і методичних засад полікультурної освіти викладача вищого навчального закладу;
- формування основ інноваційного стилю педагогічної діяльності вчителя;
- підвищення рівня обізнаності з біографічними дослідження в дискурсі розвитку культури педагога;
- підвищення рівня обізнаності з основами інноваційної діяльності в системі загальнокультурного розвитку особистості педагога.

За темою «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011-2013 рр.) впроваджувалися:

Упродовж 2014 року здійснювалося впровадження результатів НДР:

Наукової продукції:

1. Рукопис монографії «Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичних дисциплін вищих навчальних закладів України» (Т.В.Котирло, Н.О.Філіпчук, 15,0 др. арк.). *Етап впровадження* – другий, *рівень* – локальний, *об'єкти*: 1. Інститут мистецтв національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; 2. Полтавський національний педагогічний університету імені В.Г.Короленка; 3. Бердянський державний педагогічний університет; 4. Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини; 5. Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка; 6. Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів.

Науково-виробничої продукції:

1. Коновець С.В. Естетичні та етичні засади оптимізації професійної діяльності викладачів образотворчого мистецтва вищих навчальних закладів: посібник/ С.В.Коновець. -Кіровоград: «Імекс», 2013. – 137 с. *Етап впровадження* – другий, *рівень* – всеукраїнський.

2. Соломаха С.О. Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва та світової художньої культури : посібник / С.О.Соломаха.-Кіровоград: «Імекс», 2013.- 135 с. *Етап впровадження* – другий, *рівень* – всеукраїнський.

Об'єкти впровадження 50, серед них: Органи Державної влади і бібліотеки – 9, підвідомчі установи НАПН України – 13, ВНЗ – 21, Інститути післядипломної педагогічної освіти – 7.

3. Посібник «Естетичні та етичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів філологічних дисциплін» (Н.М. Флегонтова, 8,0 др. арк.). Рукопис. *Етап впровадження* – другий, *рівень* – локальний.

4. Посібник «Розвиток педагогічної майстерності педагогів-музикантів у вищих навчальних закладах України у кінці ХІХ – першій половині ХХ століття» (Ю.В. Грищенко, 8,0 др. арк.). Рукопис. *Етап впровадження* – другий, *рівень* – локальний.

Об'єкти впровадження: 1. Інститут мистецтв національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; 2. Полтавський національний педагогічний університету імені В.Г.Короленка; 3. Бердянський державний педагогічний університет; 4. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; 5. Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка; 6. Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів; 7. Малобілозерська естетична гімназія-інтернат «Дивосвіт» Запорізької обл. ради; 8. Державна спеціалізована художня школа-інтернат І-ІІІ ступеня «Колегіум мистецтв у Опішні»; 9. Ірпінська загальноосвітня І-ІІІ ступенів Школа художнього профілю імені А.С.Макаренка; 10. Гімназія № 267 ; 11. Дитячий оздоровчий екологічний центр Оболонського району.

5. Кутова О.М. Естетичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів: метод. реком. – К., 2013. – 70 с. *Етап впровадження* – другий, *рівень* – локальний, *об'єкти*: 1. Інститут мистецтв національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; 2. Полтавський національний педагогічний університету імені В.Г.Короленка; 3. Бердянський державний педагогічний університет; 4. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; 5. Київський професійно-педагогічний коледж імені А.С. Макаренка; 6. Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів.

Навчальна продукція:

1. Отич О.М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник / О.М. Отич.- Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2013. *Етап впровадження* – другий, *рівень* – всеукраїнський, *об'єктів* впровадження 25, серед них: Органів державної влади і бібліотек – 9, підвідомчих установ НАПН України – 13, ВНЗ – 3.

Довідкової продукції:

1. Штома Л.Н. Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів: бібліографічний показник / Л.Н.Штома.- Кіровоград: «Імекс», 2013.- 187 с. *Етап впровадження* – другий, *рівень* – всеукраїнський, *об'єктів* впровадження 50, серед них: Органи Державної влади і бібліотеки – 9, підвідомчі установи НАПН України – 13, ВНЗ – 21, Інститути післядипломної педагогічної освіти – 7.

Моніторинг впровадження результатів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.) здійснювався відділом педагогічної естетики та етики упродовж 2013 – 2014 років шляхом аналізу та узагальнення даних щодо оприлюднення, розповсюдження і використання матеріалів рукописів наукової та науково-виробничої продукції, підготовленої у звітному та попередніх роках. Показниками моніторингу виступають довідки про впровадження матеріалів означеної теми НДР, зокрема:

1. Довідка № 1182 -33/ 11 від 09.09 2014 р. про впровадження матеріалів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.) до навчально-виховного процесу Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка

2. Довідка № 0710/181 від 27.01.2014 р. про впровадження матеріалів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.) до навчально-виховного процесу Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.

3. Довідка № 1822/16 від 08.05.2014 р. про впровадження матеріалів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.) до навчально-виховного процесу Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини.

4. Довідка № 2461/01-55/16 від 28.05.2014 про впровадження матеріалів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.) до навчально-виховного процесу Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленко.

5. Довідка № 57-11/810 від 30.05.2014 про впровадження матеріалів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.) до навчально-виховного процесу Бердянського державного педагогічного університету.

6. Довідка № 01-16/ 322 від 03.06.2014 про впровадження матеріалів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.) до навчально-виховного процесу Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів (м. Біла Церква).

7. Довідка № 30 від 19.02.2014 про впровадження матеріалів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.) до навчально-виховного процесу Ірпінської спеціалізованої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів художнього профілю № 1 ім. А.С. Макаренка.

8. Довідка № 46 від 17.01.2014 про впровадження матеріалів НДР «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих

педагогічних навчальних закладів» РК № 0111U001665 (2011 – 2013 рр.). до навчально-виховного процесу гімназії № 276 м. Києва.

Моніторинг засвідчив, що на основі інтерв'ювання цільової групи користувачів виявлено позитивний соціальний ефект, зокрема:

– обґрунтування теоретико-методичних основ функціонування і розвитку педагогічної освіти в Україні як важливої ланки освіти впродовж життя; розроблення моделей зростання професійного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів на етичних та естетичних засадах;

- підвищення ефективності розвитку педагогічної майстерності викладачів та вчителів загальноосвітніх, спеціалізованих художнього профілю, середніх та вищих педагогічних навчальних закладів уможливився за рахунок впровадження естетично та етично орієнтованих педагогічних технологій, що становлять цілісну інтегративну систему, яка охоплює упорядковану множину операцій і дій, що забезпечують педагогічне ціле покладання, змістові, інформаційно-предметні та процесуальні аспекти розвитку педагогічної майстерності викладачів;

- підвищення якості педагогічної освіти в умовах сучасних соціально-економічних, політичних і культурних змін зумовлених процесами глобалізації та інтеграції;

- впровадження інновацій сприяло особистісному розвитку педагогів, які є носіями загальнолюдських та національних культурних цінностей, і які прагнуть та можуть здійснювати свою професійну діяльність на найвищому рівні педагогічної майстерності, на якому вільно, природно і творчо реалізується їхня професійна індивідуальність;

– забезпечило формування ефективної системи професійного навчання й підготовки педагогів засобами мистецтва.

Тема НДР, що впроваджується: **«Розвиток педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства».**

РК № 0110U001345.

Етап впровадження продукції: другий - використання продукції цільовою (експериментальною) групою користувачів.

Рівень впровадження продукції: всеукраїнський, локальний.

Кількість упроваджених результатів НДР, отриманих упродовж 2011-2013 рр. – 15:

Інформація про впровадження результатів та об'єкти впровадження:

Наукової продукції:

1. Колективна монографія «Розвиток педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства: колективна монографія / [Зязюн І.А., Лаврінченко О.А., Солдатенко М.М., Пилипчук В.В., Боровік О.М., Семенов О.М., Грищенко О.А., Лещенко М.П., Орлов В.Ф., Іванова Т.В., Тринус О.В., Падалка О.С.] / за ред. акад. І.А. Зязюна. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 390с.

2. Монографія. Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційного суспільства: когнітивний аспект: монографія / Солдатенко М.М. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 168 с.

Науково-виробничої продукції:

3. Культура педагогічного менеджменту викладача ВНЗ непедагогічного профілю: посібник / Іванова Т.В. - К.: Педагогічна думка, 2012. – 137с.

4. Економіка освіти та управління: посібник / Падалка О.С. - К.: Педагогічна думка, 2012. – 184 с.

Для 1-4 об'єктів упровадження 50, серед них: Органи державної влади і бібліотеки, підвідомчі установи НАПН України, ВНЗ, заклади системи загальної середньої освіти.

5. Навчально-методичний посібник «Педагогічна майстерність викладача вищої школи» (Лещенко М.П.)

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка.

6. Навчально-методичний посібник «Розвиток гуманістичної спрямованості педагогічної майстерності викладача» (Пилипчук В.В.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Білоцерківський національний аграрний університет.

7. Навчально-методичний посібник «Розвиток сценічного мовлення у вимірах педагогічної майстерності» (Лаврінченко О.А.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Вінницький національний технічний університет, Івано-Франківський національний університет нафти і газу.

8. Навчально-методичний посібник «Педагогічна майстерність викладача мистецьких дисциплін» (Орлов В.Ф.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Мистецький інститут художнього моделювання та дизайну імені Сальвадора Далі; Івано-Франківський національний університет нафти і газу; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Педагогічний інститут; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки.

9. Навчальний посібник «Етнолінгводидактична культура педагога» (Семенов О.М.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка; Українська Академія Банківської справи Національного банку України; Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти; Черкаський медичний коледж.

10. Навчальний посібник «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (Семенов О.М.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка; Українська Академія Банківської справи Національного

банку України; Сумський державний педагогічний університет ім.. А.С.Макаренка, Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти; Черкаський медичний коледж.

11. Навчальна програма «Українська мова (за професійним спрямуванням) (Семенов О.М.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка; Українська Академія Банківської справи Національного банку України; Сумський державний педагогічний університет ім.. А.С.Макаренка, Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти; Черкаський медичний коледж.

12. Методичні рекомендації «Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства» (Грищенко О.А.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Івано-Франківський національний університет нафти і газу; Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

13. Методичні рекомендації «Дидактичний аспект розвитку педагогічної майстерності у творчій спадщині О.Ф.Музиченка» (Тринус О.В.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

14. Методичні рекомендації «Освітня діяльність Олександра Музиченка» (Тринус О.В.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

15. Методичні рекомендації «Методична підготовка вчителів фізики до саморозвитку особистісної педагогічної майстерності» (Боровік О.М.).

Рівень: локальний.

Об'єкти упровадження: . Центри педагогічної майстерності.

Моніторинг засвідчив, що на основі інтерв'ювання цільової групи користувачів виявлено позитивний соціальний ефект, зокрема:

- підвищення рівня розвитку педагогічної майстерності викладача ВНЗ непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства;
- підвищення ефективності самоосвітньої пізнавальної діяльності суб'єкта навчання і виховання;
- підвищення культури педагогічного менеджменту викладачів непедагогічного профілю дозволяють розширити уяву про саморозвиток та самовдосконалення викладачів;
- систематизацію теоретичних та практичних основ економіки освіти;
- підвищення науково-дослідницького особистісно-орієнтованого підходу до розвитку педагогічної майстерності викладача;
- активізація навчально-виховного процесу середньої і вищої школи за рахунок науково-дослідницького студентського та учнівського пошуку;
- підвищення культури комунікації суб'єктів навчально-виховного процесу;

- удосконалення педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін. Підвищення організації педагогічної взаємодії у системі «викладач-мистецтво-студент»;
- виховання мовної толерантності носія національної духовності, шанувальника рідної та інших мов та сприяють якісним змінам у формуванні мовної культури;
- удосконалення методичної культури педагога в нових реаліях соціально-освітнього середовища;
- підвищення рівня наукової мовної культури викладача-дослідника;
- удосконалення професійного зростання викладача від етапу професійного становлення до сформованої педагогічної майстерності;
- вдосконалення теоретичного курсу “Історія педагогіки” в сучасних вищих навчальних закладах;
- вплив педагогічних поглядів О. Музиченка на вдосконалення теоретичного курсу “Історія педагогіки” в сучасних ВНЗ;
- підвищення професіоналізму вчителя фізики до саморозвитку особистісної педагогічної майстерності.

(Таблиці: IV.1. – IV.3.).

V. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

У структурі Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України поліграфічної бази немає, отже видавнича діяльність за повним циклом не ведеться.

Разом з тим, наукові працівники інституту беруть участь у підготовці до видання наукових праць, їх редагуванні, рецензуванні. Провідні вчені інституту є членами редакційних колегій різних видавництв та періодичних видань (збірників наукових праць, фахових журналів тощо).

Випуск друкованої продукції за державним замовленням у 2014 році склав 9 видань (4 монографії, 3 посібника, 2 підручника), загальним обсягом 111,9 др. арк., загальний тираж 2700 примірників:

1. Монографія "Полікультурна освіта в контексті загальнокультурного розвитку особистості педагога". Автори: Хомич Л.О., Султанова Л.Ю., Шахрай Т.О. (13,0 др. арк.) – 300,0.

2. Монографія "Епістимологія українознавства: педагогічний контекст". Автор: Усатенко Т.П. (8,0 др. арк.) – 300,0.

3. Монографія "Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика". Автори: Авшенюк Н.М., Пуховська Л.П., Десятов Т.М., Постригач Н.О., Сулима О.В., Дяченко Л.М. (17,5 др. арк.) – 300,0.

4. Монографія "Психологія професійної орієнтації в системі педагогічної освіти". Автори: Ігнатович О.М., Єгорова Є.В., Синявський В.В., Литвинова Н.І., Кобченко В.В., Шевенко А. М., Мерзлякова О.Л., Марченко І.Б. (15,5 др. арк.) – 300,0.

5. Посібник "Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти". Автори: Ігнатович О.М., Єгорова Є.В., Синявський В.В., Литвинова Н.І., Кобченко В.В., Шевенко А.М., Мерзлякова О.Л., Марченко І.Б. (14,3 др. арк.) – 300,0.

6. Посібник "Мотиваційно-сміслові детермінанти саморегуляції професійної діяльності педагогів". Автор: Становських З.Л. (10,4 др. арк.) – 300,0.

7. Посібник "Професіограми і психограми професій педагогічного спрямування". Автор: Синявський В.В. (5,2 др. арк.) – 300,0.

8. Підручник "Професійна орієнтація". Автори: Ігнатович О.М., Єгорова Є.В., Синявський В.В., Литвинова Н.І., Кобченко В.В., Шевенко А.М., Мерзлякова О.Л., Марченко І.Б. (15,0 др. арк.) – 300,0.

9. Підручник "Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи". Автор: Отич О.М. (13,0 др. арк.) – 300,0.

На початок 2014 року в Інституті було 2 періодичні журнали, зареєстровані у ВАК України як провідні наукові фахові видання з педагогіки і психології і два збірника наукових праць, зокрема:

1. Інститут є співзасновником журналу «Педагогіка і психологія професійної освіти», який видається з 1997 року. Журнал видається на базі Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти НАПН України, має свідоцтва про державну та фахову реєстрацію (педагогіка, психологія), Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN). Журнал представлений на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у розділі «Наукова періодика України». Головний редактор журналу Н.Г. Ничкало. У звітному році вийшло три номери, в яких представлена така тематика: дидактика, методика і технології навчання, психологія, проблеми виховання, зарубіжний досвід, наукове життя.

2. Відділ порівняльної професійної педагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України разом з Хмельницьким національним університетом є співзасновником періодичного видання, наукового журналу «Порівняльна професійна педагогіка», у якому публікуються наукові статті з проблем порівняльної професійної освіти (Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 17801-6651Р від 29.03.2011). Журнал включено до переліку наукових фахових видань України у галузі «Педагогічні науки» (Наказ МОНМС № 54 від 25.01.2013), присвоєно міжнародний класифікаційний номер друкованого видання ISSN 2308-4081.

Зміни, які відбулися у звітному році:

– включено до переліку видань Міжнародного видавничого дому «DeGruyterOpen». Штаб-квартира видання: DeGruyterOpenLtd., BogumilaZuga 32a, 01-811 Warsaw / Poland, Tel: +48 22 701 50 15; www.degruyteropen.com. Центральний офіс: WalterdeGruyterGmbH, GenthinerStrasse 13, D-10785 Berlin / Germany, Tel: +49 30 260 050, Fax: +49 30 260 05 251;

– здійснюється індексація у міжнародних базах даних: Cabell'sDirectory; Celdes; CNPIEC; EBSCO DiscoveryService; GoogleScholar; J-Gate; Naviga (Softweco); PrimoCentral (ExLibris); ReadCube; Summon (SerialsSolutions/ProQuest); TDOne (TDNet); WorldCat (OCLC);

– створено Інтернет-сторінку (на сайті Міжнародного видавничого дому «DeGruyterOpen») журналу англійською мовою з повнотекстовим представленням усіх опублікованих статей. (Режим доступу: <http://www.degruyter.com/view/j/rpp>);

– відкрито доступ до повнотекстового архіву номерів на сайті Електронної бібліотеки НАПН України (Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/>).

Впродовж 2014 року видано 4 номери:

1) Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк. – К. ; Хмельницький: ХНУ, 2014. – Вип. 1, том 4. – 163 с.

2) Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк. – К. ; Хмельницький: ХНУ, 2014. – Вип. 2, том 4. – 245 с.

3) Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк. – К. ; Хмельницький: ХНУ, 2014. – Вип. 3, том 4. – 202 с.

4) Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк. – К. ; Хмельницький: ХНУ, 2014. – Вип. 4, том 4. – 184 с.

3. Відділ андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України є засновником **збірника наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи»**, який випускається з 2009 року.

Упродовж 2014 року було видано:

збірник наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи», вип. 1 (8) (10,0 др. арк.), вип. 2 (9) (10,0 др. арк.).

4. У 2014 році відділом педагогічної естетики та етики Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України видано:

1. Етика і естетика педагогічної дії / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – 2014. – №7. – 197 с.

Висвітлено результати наукових досліджень із проблем філософії і психології педагогічної дії, естетичних і етичних засад педагогічної майстерності, теорії, історії та методики мистецької освіти, інноваційних технологій мистецької і педагогічної освіти, а також вміщено інформацію про нові видання в галузі мистецької педагогіки та науково-педагогічні й мистецько-педагогічні заходи. У збірнику представлено статті М. Степаненка, Л. Кравченко, І. Зязюна, С. Яланської, В. Мозгового, О. Отич, Н. Карапузової, С. Соломахи, В. Березан, Н. Сулаєвої та ін.

Для наукових працівників, докторантів, аспірантів, викладачів, учителів, студентів різних типів навчальних закладів.

2. Етика і естетика педагогічної дії / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – 2014. – №8. – 196 с.

Розкрито філософські і психологічні засади педагогічної дії і творчості, представлено традиції підготовки вчителів, викладачів мистецьких дисциплін у вищих навчальних закладах, висвітлено проблеми мистецької освіти у сучасному й історичному вимірах, а також вміщено інформацію про нові видання в галузі мистецької педагогіки та науково-педагогічні й мистецько-педагогічні заходи. У збірнику представлено статті С. Горбенка, Т. Мельничук, Л. Бабенка, А. Ткаченка, Б. Гола, І. Цебрій, Т. Благової, І. Мужикової, О. Довгань та ін.

(Таблиці: V.1. – V.2.).

VI. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ

Співробітники ШООД НАПН України:

- **узяли участь у 6-ти масових науково-практичних заходах**, включених до Плану роботи НАПН України: 2-ох методологічних семінарах; 4-ох Міжнародних виставках;

- **організували та провели 26 науково-практичних масових заходів**, включених до Плану роботи НАПН України на 2014 рік (2 Міжнародні та 2 Всеукраїнські конференції, 1 Міжнародний форум, 1 Міжнародні та 3 Всеукраїнські педагогічні читання, 1 Міжнародний та 4 Всеукраїнські наукові семінари, 1 круглий стіл, 1 Всеукраїнський конкурс, а також 1 конференцію, 5 круглих столів, 3 презентації та 1 майстер-клас у ході проведення виставок);

- **організували і провели 12 науково-практичних масових заходів**, включених до плану роботи ІПОД НАПН України на 2014 рік (2 Міжнародні та 4 Всеукраїнські конференції, 1 Педагогічні читання, 3 наукових семінарів, 2 круглих столи);

- **прийняли участь у 81 науково-практичному масовому заході**, що були організовані іншими установами.

Відповідно до плану НАПН України науковці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих прийняли участь у роботі методологічних семінарів:

1. Методологічний семінар НАПН України **«Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації»**. (03 квітня 2014 р., м. Київ, НАПН України). Питання, що обговорювалися: теорія і практика реалізації компетентнісного підходу в українській і зарубіжній освіті; компетентнісно орієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців: вітчизняний і зарубіжний досвід; компетентнісний підхід як парадигма сучасної освіти; основні поняття і категорії компетентнісного підходу; компетентнісний вимір оцінювання навчальних досягнень учнів і студентів. З доповіддю на пленарному засіданні виступив директор ІПОД НАПН України Зязюн І.А. В обговоренні доповідей взяла участь заступник директора з наукової роботи Отич О.М. У роботі секцій взяли участь співробітники всіх відділів Інституту.

Результативність: видано матеріали методологічного семінару у двох частинах (частина 1 – Пленарне засідання, Секція 1. "Теоретичні проблеми компетентнісного підходу в освіті", Секція 2. "Реалізація компетентнісного підходу в українській і зарубіжній школі"; частина 2 – Секція 3. "Компетентнісно орієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців, Секція 4. "Компетентнісний підхід у фаховій підготовці педагога"); на сайті НАПН України розміщений електронний варіант збірників матеріалів семінару.

Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м. Київ: [у 2 ч.] / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), О.І. Ляшенко (заст. голови) та ін.] – К.: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014.

2. Методологічний семінар НАПН України **«Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів»**. (29 жовтня 2014 р., м. Київ).

Доповіді на пленарному засіданні: «Професійний розвиток особистості в умовах євроінтеграційних процесів: виклики і перспективи» (Ничкало Н.Г.); «Психологічний супровід професійного розвитку особистості на різних етапах онтогенезу» (Помиткін Е. О.), керівництво секціями: «Теоретичні і методологічні засади професійного розвитку особистості» (Отич О.М.); «Психолого-педагогічні

засади професійного розвитку і саморозвитку особистості у контексті освіти впродовж життя» (Помиткін Е.О.), участь співробітників в роботі секцій (Аніщенко О.В., Хомич Л.О., Соломаха С.О., Авшенюк Н.М., Рибалка В.В., Лукянова Л.Б., Семенов О.М., Сігаєва Л.Є., Калюжна Т.Г., Мільто Л.О., Шахрай Т.О., Волошко Н.І., Зінченко С.В., Пазюра Н.В., Ігнатович О.М., Синявський В.В., Шевенко А.М., Кобченко В.В., Красильник Ю.С., Боровік О.М., Гомеля Н.С., Усатенко Т.П., Шкіренко О.В., Кутова О.М., Жмурко М.Д., Бастун М.В., Штома Л.Н., Шарошкіна Н.Г., Єгорова Є.В., Заєць І.В. та ін.)

Результативність: готується до видання збірник матеріалів методологічного семінару, на сайті НАПН України розміщено електронний варіант збірника.

Відповідно до плану НАПН України науковцями Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих організовано (співорганізовано) і проведено такі науково-практичні заходи:

Міжнародні та всеукраїнські конференції, форуми, читання

1. Всеукраїнська науково-практична конференція «**Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін**» (4-5 березня 2014 року, м. Суми, Інститут педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, відділ інноваційних педагогічних технологій). Напрями роботи: Філософські та методологічні засади інноваційного розвитку вищої освіти; Стратегії інноваційного розвитку вищої освіти в Україні та в світі; Організаційно-педагогічне забезпечення інноваційного розвитку вищої педагогічної освіти в Україні та в світі; Управління інноваційним розвитком вищої освіти: глобальний та національний контексти; Психологічні основи інноваційного розвитку вищої освіти; Професійна підготовка менеджерів інноваційного розвитку вищої освіти в Україні та в світі; Оптимізації інноваційної освіти і процесів самореалізації творчого потенціалу особистості; Інновації у підготовці фахівців з дошкільної та початкової освіти; Інноваційні технології професійної підготовки соціальних педагогів у суспільстві ризику; Інновації у професійній підготовці фахівців корекційної та інклюзивної освіти.

Доповіді науковців: «Інноваційна діяльність учителя: теоретико-методологічні засади» (Огієнко О.І.), «Інноваційна педагогічна діяльність як вищий рівень педагогічної майстерності вчителя» (Мільто Л.О.), «Аксіологічний аспект інновацій як передумова підвищення професійного розвитку майбутнього вчителя» (Радченко Ю.Л.), «Аксіологічний аспект інновацій як передумова зростання професіоналізму майбутнього вчителя» (Калюжна Т.Г.), «Готовність майбутнього вчителя до інноваційної професійної діяльності» (Годлевська К.В.), «Готовність майбутнього вчителя до інноваційної професійної діяльності» (Кобюк Ю.М.).

Результативність: видано матеріали конференції: Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (4-5 березня 2014 року, м. Суми). Том 1. - Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2014. - 316 с.

2. Перша Міжнародна науково-практична конференція «**Освіта дорослих у**

контексті сталого розвитку», (23-24 квітня 2014 року, м. Київ, Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка, відділ андрагогіки).

Доповіді на пленарних засіданнях: «Аксіологічні критерії вікової психології» (Зязюн І.А.); «Аналіз практики законодавчого регулювання освіти дорослих у зарубіжних країнах» (Лук'янова Л.Б.); «Особливості пізнавальної спрямованості дорослих на різних вікових етапах» (Помиткін Е.О.); «Психопедагогіка праці як міждисциплінарна основа освіти дорослих» (Ничкало Н.Г.); «Естетичні чинники педагогічної взаємодії у системі «викладач-студент» (Отич О.М.); «Сучасна парадигма неперервної освіти» (Хомич Л.О.) та ін., участь співробітників Інституту в роботі круглих столів.

Результативність: підготовлено програму, матеріали конференції, співробітники Інституту нагороджені Грамотами, Подяками НАПН України, ПООД НАПН України за організацію та проведення заходу.

3. Психолого-педагогічні читання, присвячені пам'яті Є.О. Мілеряна та П.С. Перепелиці **«Проблеми та перспективи становлення психопедагогіки і психології праці в системі освіти України»** (28 квітня 2014 р., м. Київ, ПООД НАПН України, відділ педагогічної психології та психології праці).

Доповіді: *Бастун М.В.* «Діалогічні засади духовності педагога-професіонала як умова його готовності до розвитку духовного потенціалу учнів», *Волошко Н.І.* «Духовні якості характеру в структурі психологічної культури здорового способу життя особистості в навчальному процесі», *Жмурко М.Д.* «Розвиток творчого потенціалу вчителя в контексті становлення психопедагогіки в системі освіти України», *Рибалка В.В.* Презентація посібника «Психологія і педагогіка праці особистості»; *Радзімовська О.В.* «Роль емоційно-вольової саморегуляції в навчально-виховному процесі (психо-педагогічний аспект)», *Становських З.Л.* «Розвиток мотиваційно-сміслової саморегуляції педагогічних працівників в умовах сучасної системи освіти України», *Шкіренко О.В.* «Духовний потенціал і цінності як основа особистісно-професійного розвитку педагога».

Результативність: програма, матеріали читань.

4. IV Всеукраїнські психолого-педагогічні читання, присвячені пам'яті Б.О. Федоришина **«Профорієнтація: стан і перспективи розвитку»** (29 травня 2014 року, м. Київ, ПООД НАПН України).

Доповіді: *Ігнатович О.М.* «Психологічний професійний відбір майбутніх педагогів»; *Єгорова Є.В.* «Моральний потенціал особистості як основа професійного відбору майбутніх педагогів», *Литвинова Н.І.* «Форми і методи профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю в контексті наукових надбань Б.О. Федоришина», *Синявський В.В.* «Б.О. Федоришин – засновник української школи з профорієнтації», *Кобченко В.В.* «До проблеми емоційно-вольової регуляції поведінки педагогічних працівників», *Шевенко А.М.* «Використання елементів профорієнтаційного портфоліо у практиці профвідбору майбутніх педагогів», *Мерзлякова О.Л.* «Використання когнітивних технологій в профорієнтаційній діяльності», *Марченко І.Б.* «Особливості формування та використання профорієнтаційного простору у ПТНЗ» та ін.

Результативність: підготовлено програму конференції, інформацію на сайт НАПН України, рекомендації щодо покращення професійної орієнтації населення та підготовки кваліфікованих кадрів.

5. Перші Всеукраїнські педагогічні читання, присвячені пам'яті академіка Семена Устимовича Гончаренка «**Особистісний і професійний розвиток дорослих: проблеми і перспективи**» (19 травня 2014 р., м. Київ, ШООН НАПН України, відділ андрагогіки).

Співробітники Інституту прийняли участь у роботі круглих столів: «Науково-педагогічна спадщина академіка Семена Устимовича Гончаренка»; «Особистісний і професійний розвиток дорослих: проблеми і перспективи»; «Теоретико-методологічні і методичні засади освіти дорослих».

Результативність: підготовлено програму читань, інформацію на сайт НАПН України.

6. XII Міжнародна науково-практична конференція «**Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми**» (21 – 23 травня 2014 р., м. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, відділ інноваційних педагогічних технологій). Напрями роботи: Методологічні проблеми впровадження інформаційних технологій та інноваційних методик у навчальний процес закладів освіти; Сучасні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів середньої загальноосвітньої школи; Психолого-педагогічні проблеми навчання і виховання учнів професійно-технічних навчальних закладів; Діяльність навчальних закладів I-II рівнів акредитації в умовах інформатизації вищої освіти; Психолого-педагогічні засади впровадження сучасних інформаційних технологій та методик навчання студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації в контексті Болонського процесу.

Результативність: видано матеріали конференції: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), Р. С. Гуревич, Н. Г. Ничкало та ін.] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – К. ; Вінниця : Планер, 2014.– Вип. 36, 37, 38.

7. Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «**Інноваційні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів**» (30-31 жовтня 2014 р., ШООН НАПН України, м. Біла Церква, Київської області, Білоцерківський гуманітарно-педагогічний коледж, відділ виховних систем у педагогічній освіті). Питання, що обговорювалися на конференції: психолого-педагогічні та культурологічні аспекти професійної підготовки вчителя, інноваційні підходи до професійної підготовки студентів вищих навчальних закладів, науково-методичний супровід професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Виступи на пленарному засіданні: *Хомич Л.О.* за темою «Культурологічні основи підготовки майбутнього вчителя початкової школи»; *Усатенко Т.П.* за темою «Українознавчі смисли педагогічної освіти». У роботі

секцій прийняли участь співробітники: *Гомеля Н.С.; Кондратова Л.Г. ; Піддячий В. М.; Лактіонова Г.М., Машикіна С.В.; Шарошкіна, Н.Г., Шахрай Т.О.,* Постригач Н.О., Дяченко Л.М. та ін.)

Результативність: інформація про конференцію, матеріали конференції (Режим доступу Інтернет-конференції <http://pedcollege.kiev.ua>).

8. Міжнародні дні освіти дорослих в Україні. Форум «**Європейський Союз – Україна: освіта дорослих**» (4-6 листопада 2014 р., м. Київ, НАПН України, відділ андрагогіки).

Доповідь на пленарному засіданні: «Освіта дорослих у сучасному науковому дискурсі України: проблеми, тенденції, перспективи розвитку» (Лук'янова Л.Б.), керівництво секціями (Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В., Лактіонова Г.М., Щербак О.І., Семенов О.М., Солдатенко М.М., участь у роботі секцій співробітників Інституту).

Результативність: програма форуму, інформація про форум на сайті НАПН України, у «Педагогічній газеті», готується до друку збірник матеріалів форуму.

9. XII Міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті професора О. П. Рудницької «**Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії**» (3-4 грудня 2014 р., м. Київ, ІООД НАПН України, відділ педагогічної естетики та етики).

Доповіді на пленарному засіданні: Ничкало Н.Г. «Мистецька педагогіка і психопедагогіка праці: наукознавчий контекст»; Отич О.М. «Ідеї педагогічної майстерності у науковій спадщині Івана Зязюна та Оксани Рудницької»; Рибалка В.В. «Естетичний компонент духовної культури педагога у наукових дослідженнях Оксани Рудницької»; Лавріненко О.А. «Витоки педагогічної майстерності Івана Зязюна: історико-біографічний аспект»; Хомич Л.О. «Структура професійно-педагогічної культури педагога», керівництво секціями (Отич О.М., Соломаха С.О., Філіпчук Н.О., Сотська Г.І., Вовк М.П., Помиткін Е.О.), участь співробітників Інституту в роботі секцій.

Результативність: програма педагогічних читань, інформація на сайті НАПН України, у «Педагогічній газеті», за матеріалами XII Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О.П. Рудницької готується до видання збірник наукових праць, співробітники Інституту нагороджені Грамотами, Подяками ІООД НАПН України за організацію та проведення заходу.

Семінари:

1. III Міжнародний науково-методологічний семінар «**Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів**» (17 квітня 2014 р., м. Хмельницький, Хмельницький національний університет, відділ порівняльної професійної педагогіки).

У семінарі взяло участь 79 учасників з 26 вищих навчальних закладів України, 2 наукових інститутів НАПН України та 3 зарубіжних ВНЗ з Мексики й Польщі. 3 доповідями на пленарному та секційних засіданнях взяли участь співробітники Інституту (Авшенюк Н.М., Десятов Т.М., Дяченко Л.М., Марусинець М.М., Постригач Н.О., Семенов О.М., Солдатенко М.М. та ін.).

Результативність: програма семінару, інформація на сайті НАПН України, рекомендації семінару.

2. Методологічний семінар «**Методологія змісту виховання**» (19 травня 2014 р., м. Київ, ШООД НАПН України, відділ виховних систем у педагогічній освіті).

Питання, що обговорювалися: проблеми методології та теорії виховання, презентація концепцій досліджень співробітників відділу виховних систем у педагогічній освіті, основні положення та напрями виховної роботи в закладах освіти. Доповіді: *Усатенко Т.П.* «Гносеологічні основи класичної, некласичної науки і виховні смисли епістемології гуманітаристики»; Концепція особистісного підходу у підготовці майбутнього педагога до культуровідповідної виховної діяльності (Гомеля Н.С.); Концепція психолого-педагогічних умов використання культуровідповідних інноваційних форм підготовки майбутнього педагога до виховної діяльності (Гоменюк Д.В.); Концепція психолого-педагогічних та культурологічних засад підготовки майбутніх педагогів до реалізації виховної дії (Кондратова Л.Г.); Концепція психопедагогічних засад підготовки педагога до встановлення та розвитку партнерства з родиною (Лактіонова Г.М.); Концепція розвитку інноваційної виховної діяльності майбутнього педагога на засадах культурологічного підходу (Машкіна С.В.); Концепція технології професійної підготовки педагога до виховної діяльності на засадах культурологічного підходу (Молчанова А.О.); Концепція культурологічного підходу як методологічна основа підготовки майбутнього педагога до виховної діяльності (Хомич Л.О.); Концепція психолого-педагогічного обґрунтування форм підготовки майбутнього педагога до виховної дії на засадах культурологічного підходу (Шарошкіна Н.Г.); Концепція педагогічних умов забезпечення культурологічної підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності (Шахрай Т.О.).

Результативність: матеріали семінару, презентації, рекомендації семінару.

3. Веб-семінар «**Психологічні особливості розвитку духовного потенціалу учнівської молоді**» перед педагогами Новомосковського колегіуму № 11 Дніпропетровської області (05 червня 2014 р., м. Новомосковськ, Дніпропетровської обл., колегіум № 11, відділ педагогічної психології та психології праці).

Доповіді: *Рибалка В.В.* «Психопедагогіка збагачення і актуалізації досвіду педагогічних працівників з розвитку духовного потенціалу учнів», «Розвиток компетентності педагогічного працівника у формуванні духовного потенціалу колегіантів», *Радзімовська О.В.* «Аналіз висвітлення у психолого-педагогічній літературі питань розвитку духовного потенціалу та ролі в цьому процесі емоційно-вольової саморегуляції особистості»; *Шкіренко О.В.* «Цінності педагога як чинники розвитку духовного потенціалу особистості учня»; *Жмурко М.Д.* «Особливості прояву творчої активності педагога у процесі активізації духовного потенціалу учня».

Результативність: матеріали семінару

4. Науково-практичний семінар «**Порівняльна професійна педагогіка на сучасному етапі розвитку педагогічної науки**» (16 жовтня 2014 р., м. Київ, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, відділ порівняльної професійної педагогіки). Обговорювалися питання щодо актуальних проблем порівняльної професійної педагогіки як наукової галузі в Україні, визначення специфіки порівняльно-педагогічних наукових досліджень. З доповідями виступили: Десятов Т.М., Дяченко Л.М., Кудін В.О., Марусинець М.М., Постригач Н.О., Пуховська Л.П.

Результативність: програма, матеріали семінару, інформація на сайті НАПН України, у «Педагогічній газеті».

5. Семінар «**Психологічні особливості розвитку духовного потенціалу сучасного педагога**» (31 жовтня 2014 року, м. Прилуки, Прилуцька гімназія № 5, відділ педагогічної психології та психології праці).

З доповідями виступили співробітники відділу педагогічної психології і психології праці

Результативність: матеріали семінару, презентації.

Круглі столи, конкурси:

1. «**Інноваційні педагогічні технології у підготовці майбутніх учителів**» (21 листопада 2014 р., м. Суми, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, відділ інноваційних педагогічних технологій).

Питання, що обговорювалися: інноваційні педагогічні технології, спрямовані на підвищення якості підготовки майбутніх учителів. Брала участь науковці Інституту: Огієнко О.І., Аніщенко О.В., Балл Г.О., Власова О.І., Лаврінченко О.А., Помиткін Е.О., Пономаревський С.Б., Рибалка В.В., Мільто Л.О., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л., Красильник Ю.С., Бастун М.В., Становських З.Л. та ін.

Результативність: за матеріалами круглого столу готується до друку збірник наукових праць «Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології», інформацію про проведення заходу розміщено на сайті НАПН України, у «Педагогічній газеті».

2. Перший відкритий Всеукраїнський конкурс методичних матеріалів, авторських програм і проєктів «**Разом! Партнерство навчальних закладів і родини**» (протягом року, відділ виховних систем у педагогічній освіті).

Мета конкурсу полягає в об'єднанні зусиль педагогічних колективів і родин, спрямованих на створення цілісного освітньо-виховного простору для особистісного розвитку дітей та підлітків. Пілотний етап конкурсу (2014 р.) передбачав перевірку його організаційних механізмів, розробленої нормативної бази. Для участі в конкурсі було подано 22 роботи за 4-ма визначеними номінаціями, що надійшли від авторських колективів з навчальних закладів м. Києва, Луганської обл., м. Енергодар, м. Ніжина, м. Тернопіль.

Результативність: переможці, організатори конкурсу нагороджені дипломами, подяками оргкомітету конкурсу, Почесними грамотами, Грамотами, Подяками НАПН України; інформацію про конкурс розміщено у «Педагогічній газеті», газеті «Соціальний педагог», на веб-сайтах установ, що виступили

співорганізаторами заходу; хід і результати конкурсу висвітлювалися у низці радіопрограм.

Участь у щорічних виставках:

1. П'ята міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти - 2014» (27 лютого 2014 року, ВЦ «КиївЕкспоПлаза»). У ході роботи виставки проведено Науково-практичну конференцію ІООД НАПН України на тему: **«Розвиток різновидів особистісного досвіду у вимірах психологічної педагогіки»**. Проводив: Зязюн І. А., директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, доповідачі: Отич О. М., заступник директора з наукової роботи ІООД НАПН України; Хомич Л. О., заступник директора з науково-експериментальної роботи ІООД НАПН України; Шарко В. Д., завідувач кафедри фізики Херсонського державного університету; Рибалка В. В., головний науковий співробітник відділу педагогічної психології та психології праці ІООД НАПН України; Доценко Л. О., директор Вознесенської загальноосвітньої школи-інтернату «Обдарованість»; Хайруліна В. М., директор Українського коледжу імені В. Сухомлинського (м. Київ); Булах І. С., завідувач кафедри теоретичної та консультативної психології Інституту соціології, психології та соціальних комунікацій Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Результативність: Золота медаль у номінації «За вагомий науковий внесок в інноваційний розвиток національної освіти»; диплом «За презентацію досягнень в інноваційній модернізації національної освіти».

2. XXV Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта і кар'єра – 2014» (10-12 квітня 2014 року, Київський палац дітей та юнацтва, м. Київ). У ході роботи виставки проведено: круглий стіл **«Професійний відбір у вищій педагогічній навчальній закладі: актуальність, проблеми, шляхи вирішення»** (відділ профорієнтації та психології професійного розвитку); круглий стіл **«Зміна парадигми взаємостосунків навчальних закладів і родини: від патронату до партнерства»** (відділ виховних систем у педагогічній освіті); круглий стіл **«Інноваційні педагогічні технології підготовки сучасного вчителя»** (відділ інноваційних педагогічних технологій); презентація **«Презентація наукових праць відділу педагогічної психології і психології праці»** (відділ педагогічної психології і психології праці).

Результативність: сертифікати учасників виставки; подяки ІООД НАПН України; стаття у «Педагогічній газеті» (№ 5 (237), травень 2014); рекомендації круглих столів.

3. VI Міжнародний форум-презентація «Інноватика в сучасній освіті» (21 – 23 жовтня 2014 року, Київський палац дітей та юнацтва, м. Київ). У ході роботи виставки було проведено презентацію інноваційного досвіду діяльності центрів педагогічної майстерності **«Центри педагогічної майстерності як осередки створення і впровадження освітніх інновацій»**. Прийняли участь: Отич О.М., в.о. директора ІООД НАПН України. Грищенко І.М., ректор Київського національного університету технологій та дизайну; Щербак О.І., директор Київського професійно-педагогічного коледжу імені А.С. Макаренка;

Хайрулліна В.М., директор Українського колежу імені В.О. Сухомлинського; Матвеева Г.Д., директор МСШ «Академія дитячої творчості»; Боровік О.М., директор Академії педагогічної майстерності.

Співробітники ІПОД НАПН України **брали участь в конкурсі наукових розробок** за номінаціями: «Видатні наукові досягнення» (Науково-бібліографічне забезпечення дослідження проблеми «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів ВПНЗ», Інноваційний науково-методичний проект «Теоретичні і методологічні засади освіти дорослих», «Інноваційний науково-методичний проект «Естетичні та етичні основи розвитку педагогічної майстерності викладачів ВПНЗ»); «Науково-методичний та організаційний супровід упровадження інновацій у систему освіти регіону» («Підготовка сучасного вчителя: інформаційно-технологічне забезпечення», монографія); «Інновації в освітній діяльності вищого навчального закладу з забезпечення якості освіти» («Теорія і технологія розв'язання педагогічних задач»)

Результативність: лауреат конкурсу I ступеня у номінації «Науково-методичний та організаційний супровід упровадження інновацій у систему освіти регіону»

4. XXVI Міжнародна спеціалізована виставка «**Освіта та кар'єра – день студента 2014**» (13 листопада 2014 р., Національний центр ділового та культурного співробітництва «Український дім», м. Київ). У ході роботи виставки було проведено: Круглий стіл «**Психологічні особливості підготовки викладачів до розвитку духовного потенціалу студентської молоді**» (відділ педагогічної психології і психології праці); круглий стіл «**Інноваційні та традиційні технології профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю**» (відділ професійної орієнтації та психології професійного розвитку); презентація «**Інформаційно-технологічне забезпечення професійної підготовки сучасного вчителя**» (відділ інноваційних педагогічних технологій); майстер-клас «**Технології ефективного спілкування**» (д.пед.н., проф. Іванова Т.В.)

Результативність: співробітники ІПОД НАПН України отримали сертифікати учасників виставки, Грамоти і Подяки НАПН України, ІПОД НАПН України.

Відповідно до плану Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих проведено такі науково-практичні заходи:

Конференції, читання

1. Звітна науково-практична конференція Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України за 2013 рік «**Я - концепція у вимірі теорії та практики психопедагогіки**» (м. Київ, 19-20 березня 2014 р., ІПОД НАПН України)

З доповідями виступили: Г.О. Балл «Суперечливі етико-психологічні аспекти особистісного самовизначення»; О.М. Кутова «Ціннісні орієнтації у змісті «Я-концепції» викладачів фізико-математичних дисциплін»; О.М. Боровік «Я-концепція» особистості вчителя у вимірі педагогічної майстерності»; Н.І. Волошко «Психопедагогічні особливості розвитку культури здорового способу життя»

особистості в навчально-виховному процесі»; Н.О. Постригач «Розвиток професійної «Я-концепції» учителя у процесі професійного розвитку (на матеріалах зарубіжних досліджень)»; Т.О. Шахрай «Ретроспектива психопедагогіки як пріоритетного напрямку у підготовці вчителя»).

Результативність: програма, матеріали конференції, результати конференції висвітлено на сайті НАПН України, блогах відділів Інституту.

2. Всеукраїнська науково-практична конференція «**Традиції тисячолітньої духовної культури українського народу – основа зростання особистості**» (27-28 березня 2014 р., Український колеж імені В.О.Сухомлинського, відділ педагогічної психології та психології праці).

Доповіді: *Помиткін Є.О.* «Психолого-педагогічні умови розвитку духовного потенціалу дитини», *Рибалка В.В.* «Тарас Шевченко – духовний лідер українського народу (до 200-річчя від дня народження)». Взяли участь: *Бастун М.В., Волошко Н.І., Жмурко М.Д., Становських З.Л., Шкірнеко О.В.*

Результативність: програма, матеріали конференції.

3. VI Всеукраїнські педагогічні читання до 95-річчя від дня народження видатного вченого-математика, педагога «**Олена Дубинчук: духовність, компетентність, творчість**» (26 травня 2014 р., м. Київ – с. Тарасівка, Історично-мистецький центр «Стара школа», відділ андрагогіки).

Співробітники Інституту взяли участь у роботі читань (Аніщенко О.В. «Технології професійного розвитку дорослих як наукова міждисциплінарна проблема»; Баніт О.В. «Європейський досвід організації внутрішньофірмової підготовки персоналу»; Василенко О.В. «Проблема громадянської освіти для дорослих у європейських країнах»; Дорошенко Н.І. «Дидактичні принципи професійної перепідготовки дорослого населення на андрагогічних засадах»; Зінченко С.В. «Саморозвиток як підґрунтя особистісного розвитку педагогів і дорослих учнів»; Лук'янова Л.Б. «Вчитель і учень – андрагогічна проблема»; Ничкало Н.Г. «Видатний український вчений у галузі професійної педагогіки»; Сігаєва Л.Є. «Актуальні проблеми післядипломної освіти в умовах реформування вищої освіти України»; Щербак О.І. «Андрагогічні засади підготовки та підвищення кваліфікації педагогів професійної школи» та ін.).

Результативність: підготовлено програму читань, інформацію на сайт НАПН України.

4. Міжрегіональна науково-практична конференція «**Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика**» (пам'яті академіка НАПН України І.А. Зязюна присвячується) (м. Кременчук, 07 жовтня 2014 р., Кременчуцька гімназія № 5 імені Т.Г. Шевченка, відділ теорії та історії педагогічної майстерності)

Питання, що обговорювалися: концептуалізація, координація світоглядних траєкторій педагогічної думки щодо покращення життя на засадах удосконалення системи освіти, уточнення методологічних, теоретичних положень, практичних кроків з упровадження сучасних технологій освіти (*Рибалка В.В., Огієнко О.І.*,

Кобюк Ю.М., Годлевська К.В., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л., Машкіна С.В., Ігнатівич О.М., Литвинова Н.І., Шкіренко О.В. та ін.).

Результативність: програма конференції, збірник тез конференції: Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: тези доповідей на міжрегіональній науково-практичній конференції, 7 жовтня 2014р. / за заг. ред. І.М. Бобер. – Кременчук: ПП Щербатко О.В., 2014. – 348 с.

5. VIII Міжнародна науково-практична конференція «**Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології**» (3–5 листопада 2014 р., м. Кіровоград, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, відділ теорії та історії педагогічної майстерності).

Співробітники Інституту прийняли участь у пленарному та секційних засіданнях (*Отич О.М., Хомич Л.О., Становських З.Л., Авшенюк Н.М., Десятов Т.М., Дяченко Л.М., Марусинець М.М., Постригач Н.О. та ін.*).

Результативність: матеріали конференції опубліковано у науковому виданні Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка: Вища освіта України : теор. та наук.-методич. часопис. / голов. ред. В. Андрущенко; Ін-т вищої освіти НАПН України. – К.; Кіровоград : КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2014. – № 3 (54), дод. 2. – Тематичний випуск: Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. – Т. 1,2.

6. Психолого-педагогічні читання, присвячені пам'яті академіка Івана Андрійовича Зязюна «**Інноваційна педагогічна освіта: проблеми, реалії і перспективи**» (27 листопада 2014 р., м. Київ, ІООД НАПН України, відділ інноваційних педагогічних технологій). Питання, що обговорювалися на читаннях: філософські, психолого-педагогічні та аксіологічні ідеї розвитку педагогічної освіти у творчій спадщині І.А. Зязюна; пріоритетні вектори інноваційного розвитку педагогічної майстерності вчителя; інноваційна підготовка вчителя в контексті розвитку інформаційного суспільства; проектування інноваційних педагогічних технологій у підготовці сучасного вчителя. З доповідями виступили: Отич О.М., Усатенко Т.П., Рибалка В.В., Мільто Л.О. В обговоренні доповідей прийняли участь співробітники всіх відділів Інституту.

Результативність: програма, матеріали читань, інформація на сайті НАПН України, у «Педагогічній газеті».

7. Міжнародна науково-практична конференція «**Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка**» (м. Суми, 3 грудня 2014 р., КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», відділ інноваційних педагогічних технологій).

Тематичні напрями роботи конференції: теоретичні та практичні основи розвитку інноваційних процесів в освіті, інформаційно-комунікаційні технології в освіті, розвиток соціально-психологічного потенціалу особистості в умовах інноваційних змін в освіті, історія освіти. З доповідями виступили науковці відділів Інституту, зокрема: *Огієнко О.І., Мільто Л.О., Радченко Ю.Л., Кобюк Ю.М., Годлевська К.В., Машкіна С.В. та ін.*

Результативність: програма конференції, інформація на сайті НАПН України, на сайті ІООД НПН України, у «Педагогічній газеті». Готується до друку збірник тез доповідей на конференції.

Сеінари:

1. Методологічний сеінар для аспірантів, докторантів, здобувачів наукового ступеня «**Специфіка проведення сучасного психологічного дослідження**» (14 квітня 2014 р., м. Київ, ІООД НАПН., відділ педагогічної психології і психології праці) (*Зязюн І.А., Рибалка В.В., Помиткін Е.О., Становських З.Л., Мерзлякова О.Л.*)

Результативність: матеріали методологічного сеінару, презентації.

2. Методологічний сеінар для аспірантів і докторантів «**Основні напрями і перспективи розвитку наукових досліджень**» (20 жовтня 2014 р., м. Київ, ІООД НАПН України) (*Отич О.М., Хомич Л.О., Лавріненко О.А.*)

Результативність: матеріали методологічного сеінару, презентації.

3. Науково-методичний сеінар «**Разом! Партнерство навчальних закладів і родин як дієвий засіб наукової роботи**» (13 листопада 2014 р., м.Ніжин, Ніжинська загальноосвітня школа № 7, відділ виховних систем у педагогічній освіті).

Питання, що обговорювалися на сеінарі: результати Всеукраїнського конкурсу «Разом! Партнерство навчальних закладів і родин»; шляхи співпраці родини і школи. З доповідями виступили співробітники відділу виховних систем у педагогічній освіті: *Лактіонова Г.М.* («Партнерство навчальних закладів і родин як ресурс забезпечення якості освіти і формування особистості»); *Шахрай Т.О.* («Аксіологічний підхід родинного виховання у роботі сучасного вчителя»).

Результативність: публікація у Ніжинській міській газеті «Вісті» № 47 за 21 листопада 2014 року, угода про співпрацю відділу виховних систем у педагогічній освіті ІООД НАПН України з Ніжинською ЗОШ № 7.

Круглі столи

1. «**Особистісний розвиток обдарованого учня: профорієнтаційний аспект**» (20 лютого 2014 р., м. Київ, Інститут обдарованої дитини НАПН України, відділ професійної орієнтації та психології професійного розвитку)

Доповіді: *Ігнатович О.М.* «Теоретико-методологічні засади професійного відбору майбутніх педагогів»; *Єгорова Є.В.* «Соціальна зрілість як складова придатності обдарованої особистості до набуття професій педагогічного спрямування», *Литвинова Н.І.* «Професійна спрямованість обдарованих дітей як чинник набуття професій педагогічного профілю», *Синявський В.В.* «Діагностика індивідуально-психологічних особливостей обдарованих дітей як важливий чинник професійного самовизначення», *Кобченко В.В.* «Особливості емоційно-вольової сфери майбутніх педагогів», *Шевенко А.М.* «Комунікативні здібності як чинник формування професійного образу майбутнього педагога», *Мерзлякова О.Л.* «Психологічні особливості когнітивної сфери особистості студентів педагогічних ВНЗ», *Марченко І.Б.* «Деякі аспекти особистісного розвитку обдарованих учнів ПТНЗ».

Результативність: обмін досвідом з розв'язання проблем професійного самовизначення інтелектуально-обдарованих старшокласників, обговорення та визначення можливих шляхів розробки та впровадження психолого-педагогічних технологій відбору учнівської молоді до вищих навчальних закладів педагогічного профілю. Результати та рекомендації круглого столу висвітлено на сайті Інституту обдарованої дитини НАПН України, НАПН України.

2. **Круглий стіл «Тарас Шевченко у вимірах культури сучасної української нації»** (24 лютого 2014 року, м. Київ, ІООД НАПН України, відділ педагогічної естетики та етики). На круглому столі обговорювалися питання: творчий інтелект Т.Г. Шевченка, Мистецька педагогіка і педагогіка мистецтва у творчості Т.Г. Шевченка; Морально-естетичне виховання молоді у творчій спадщині Т.Г. Шевченка; Погляди Т.Г. Шевченка на формування національної ідентичності; творчість Т.Г. Шевченка та історичне самоусвідомлення українців. З доповідями виступили: *Зязюн І.А., Жулинський М.Г., Бех І.Д., Гальченко С.А., Філіпчук Г.Г., Хомич Л.О., та ін*

Результативність: програма круглого столу, публікація у «Педагогічній газеті».

Інформація про участь співробітників ІООД НАПН України у науково-практичних масових заходах, організованих іншими установами:

З'їзди, конгреси, форуми:

1. Перший міжнародний науково-практичний конгрес «**Міське середовище – XXI сторіччя**» (10-14 лютого 2014 р., м. Київ, НАУ) (*Дорошенко Н.І.*).
2. IV Всеукраїнський педагогічний конгрес «**Реформування освітньої системи в Україні в контексті європейської інтеграції**» (м. Львів, 15-16 жовтня 2014 р.) (*Лактіонова Г.М.*).
3. III Всеукраїнський психологічний конгрес «**Особистість у сучасному світі**» (20 листопада 2014 р., м. Київ, Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України) (*Волошко Н.І.*).
4. Науково-практичний форум розбудови педагогічної ідеї (13 березня 2014 р., м. Київ, Колегіум «Олімп») (*Помиткін Е.О.*).
5. Міжнародний освітній конгрес (12-14 червня 2014 року, м. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова) (*Зязюн І.А., Отич О.М.*).

Фестивалі:

1. Всеукраїнський психологічний фестиваль «**Паросток**» (22-25 квітня 2014 р., м. Київ) (*Лактіонова Г.М., Рибалка В.В.*).
2. II міський **Фестиваль методичного зростання молодих учителів імені Віктора Андрійовича Затолокіна** (30 жовтня 2014 р., м. Прилуки) (*Жмурко М., Радзімовська О.В., Становських З.Л.*).
3. V **Фестиваль неформального образования** (Республіка Беларусь, м. Мінськ, 5-6 грудня 2014 р., Міжнародний освітній центр імені Й. Рау) (*Лук'янова Л.Б.*).

Конференції:

1. Міжнародна наукова конференція, присвячена 200-річчю від дня народження Т.Г. Шевченка **«Права людини в творчості Т.Г.Шевченка»** (20 лютого 2014 р., ААУ) (*Шкіренко О.В.*).
2. II Всеукраїнська науково-практична конференція **«Психолого-педагогічні та політичні проблеми у трансформаційних процесах українського суспільства»** (м. Кременчук, 20-21 лютого 2014 р., Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського) (*Мерзлякова О.Л.*).
3. VIII Всеукраїнська науково-практична конференція **«Актуальні проблеми мистецької освіти в системі вищої школи»** (м. Херсон, 2014 р.)
4. I Міжнародна наукова конференція **«Україна-Єгипет: проблеми вивчення мови, історії, культури та економіки»** (Київ, 5 березня 2014 р.) (*Бастун М.В.*)
5. II Всеукраїнська науково-практична конференція **«Науково-методичне забезпечення психолого-педагогічного моніторингу особистісного розвитку обдарованих старшокласників»** (18 березня, 2014 р., м. Київ, Інститут обдарованої дитини НАПН України) (*Волошко Н.І., Шкіренко О.В., Ігнатович О.М., Литвинова Н.І.*)
6. Всеукраїнська науково-практична конференція **«Науково-педагогічна спадщина Антона Макаренка у практиці сучасних освітніх закладів»**, присвячена 125-й річниці з дня народження А. С. Макаренка (19 березня 2014 р., м. Київ) (*Аніщенко О.В., Баніт О.В., Василенко О.В., Дорошенко Н.І. Зінченко С.В., Лук'янова Л.Б., Сігаєва Л.Є.*)
7. Всеукраїнська наукова конференція з лінгвостилістики та лінгводидактики **«Українська мовна особистість»** (20 березня 2014 року, м. Київ) (*Семенов О.М.*).
8. II Міжнародна науково-практична конференція **«Час мистецької освіти «Т.Г.Шевченко в контексті мистецької освіти (до 200-ліття від дня народження)»** (м. Харків, 27-28 березня 2014 року).
9. Всеукраїнська науково-практична конференція **«Творча спадщина Тараса Шевченка як чинник національно-патріотичного виховання майбутніх учителів мистецьких дисциплін»** (м. Умань, 28 березня 2014 р.)
10. II Міжнародна науково-практична конференція (дистанційна) **«Професійна підготовка студентів соціально-педагогічної сфери – освітня складова суспільного розвитку»** (01 квітня 2014 р., м. Київ) (*Аніщенко О.В.*)
11. XIV Міжнародна науково-практична конференція молодих учених і студентів **«Політ. Сучасні проблеми науки»** (2-3 квітня 2014 р., м. Київ, Національний авіаційний університет) (*Помиткін Е.О.*).
12. Міжнародна науково-практична конференція **«Професійна підготовка студентів-філологів у контексті поліпарадигмального наукового знання»** (3 – 5 квітня 2014 р., м. Суми) (*Семенов О.М.*)
13. VII Міжнародна науково-творча конференція **«Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології»** (9 квітня 2014 р., м. Київ) (*Аніщенко О.В.*).
14. Всеукраїнська науково-практична конференція **«Інноваційний підхід в управлінні навчальними закладами»** (10 квітня 2014 р., м. Житомир) (*Красильник Ю.С.*).

15. I науково-практична конференція з міжнародною участю **«Методи і технології соціальної психології та психотерапії в умовах сучасного суспільства»** (22-23 квітня 2014 р., м. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова) (Помиткін Е.О.)

16. Міжнародна науково-практична конференція **«Інноваційні підходи до виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах»** (22-23 травня 2014 року, м. Житомир, Житомирський державний університет імені Івана Франка) (Хомич Л.О., Усатенко Т.П., Шахрай Т.О., Шарошкіна Н.Г., Машикіна С.В.)

17. Всеукраїнська науково-практична конференція студентів і молодих вчених **«Мистецтво і дизайн: традиції, пошук, перспективи»** (23-24 квітня 2014 р., м. Київ) (Баніт О.В.).

18. Міжнародна науково-практична конференція **«Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захист прав дітей»** (Тернопіль, 29-30 квітня 2014 р.) (Лактіонова Г.М.)

19. IV наукова конференція **«Проблеми галузевої комунікації, перекладу та інтеграційні процеси в суспільстві»** (МВС України, АБВ МВС України, НАВС, 15 травня 2014 р., м. Харків) (Василенко О.В.).

20. I Międzynarodowa Konferencja Naukowa **«Twórczość codzienna w teorii i praktyce edukacyjnej» Nauczyciel jako refleksyjny i krytyczny praktyk»** (Pułtusk, 15-16 травня 2014 р.) (Л.Б. Лук'янова).

21. III Международная научная конференция **«Современные проблемы подготовки учителей: технологии, образование и развитие»** (Аніщенко О.В., Баніт О.В., Василенко О.В., Дорошенко Н.І., Зінченко С.В., Лук'янова Л.Б., Сігаєва Л.Є.).

22. Міжнародна науково-практична конференція **«Інноваційні підходи до виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах»** (22-23 травня 2014 року, м. Житомир, Житомирський державний університет імені Івана Франка) (Кондратова Л.Г.; Машикіна С.В.; Усатенко Т.П.; Хомич Л.О.; Шахрай Т.О.).

23. Перша Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференція **«Педагогічна майстерність: методологія, теорія, технології»** (22-23 травня 2014 р., м. Черкаси) (Десятов Т.М.).

24. VI Міжнародна науково-практична конференція **«Психолого-педагогічний супровід фахової підготовки та підвищення кваліфікації особистості в умовах трансформації освіти»** (23 травня 2014 року, м. Київ) (Красильник Ю.С.).

25. Міжнародна науково-практична конференція **«Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захист прав дітей»** (м. Тернопіль, 29-30 травня 2014 р.) (Лактіонова Г.М.).

26. Міжнародна науково-практична конференція **«Гармонізація культурно-освітнього простору вищої школи: соціально-педагогічні аспекти»** (12-13 червня 2014 р., м. Мелітополь, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького) (Помиткін Е.О.).

27. IV Міжнародна науково-практична конференція **«Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов»** (19-20 червня 2014 р., м. Ніжин, Ніжинський державний університет імені Миколи

Гоголя) (*Авшенюк Н.М., Дяченко Л.М., Марусинець М.М., Постригач Н.О., Пуховська Л.П.*).

28. Міжнародна науково-практична конференція **«Сучасні підходи та технології соціально-психологічної та ародних із роботи з різними віковими групами населення»** (20-22 червня 2014 р., м. Одеса) (*Аніщенко О.В., Банім О.В., Василенко О.В.; Дорошенко Н.І. Зінченко С.В., Лук'янова Л.Б., Сігаєва Л.Є.*)

29. European Conference on Educational Research (ECER 2014) **«The Past, Present and Future of Educational Research in Europe»** University of Porto (Portugal) from 1 – 5 September 2014 (*Огієнко О.І.*).

30. Міжнародна науково-практична конференція **«Інформаційна діяльність галузевих бібліотечних комплексів в умовах розвитку суспільства знань»** (17-19 вересня 2014 р., м. Київ, НАПН України) (*Штома Л.Н., Тринус О.В.*)

31. VIII Міжнародна науково-практична конференція **«Управління процесом кадрового забезпечення інноваційного розвитку вищих навчальних закладів України»** (25–26 вересня 2014 р., м. Київ, НАПН України) (*Постригач Н.О., Усатенко Т.П. Кондратова Л.Г.; Машикіна С.В.; Піддячий В.М.*).

32. Міжрегіональна науково-практична конференція **«Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика»** (м. Кременчук, 07 жовтня 2014 р.) (*Хомич Л.О., Кондратова Л.Г., Усатенко Т.П.*).

33. Всеукраїнська науково-практична конференція **«Евристична освіта у суспільстві нових соціальних та особистісних цінностей»** (13-14 листопада, 2014 року, м. Суми) (*Семенов О.М., Лаврінченко О.А.*).

34. Міжнародна науково-практична конференція **«Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття»** (м. Київ, 16-17 жовтня 2014 р.).

35. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. **«Сучасна іншомовна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи»** (м. Умань, жовтень 2014 р.) (*Огієнко О.І.*).

36. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю **«Евристична освіта у суспільстві нових соціальних і особистісних цінностей»** (23–24 жовтня 2014 р, м. Суми) (*Мільто Л.О., Кобюк Ю.М., Годлевська К.В., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л., Ковальова А.С.*).

37. VII Міжнародна науково-практична конференція **«Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально-економічної нестабільності»** (28 жовтня 2014 року, м. Київ, Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості) (*Бастун М.В. Ігнатович О.М., Єгорова Є.В., Литвинова Н.І., Синявський В.В., Кобченко В.В., Марченко І.Б., Засць І.В., Василенко О.В., Лук'янова Л.Б.*)

38. Науково-практична конференція **«Лицарські ідеї Тараса Шевченка і козацька педагогіка в системі виховання в учнівській та студентській молоді українського патріотизму»** (31 жовтня 2014 р., м. Київ) (*Усатенко Т.П.*).

39. XI Всеукраїнська науково-методична конференція **«Проблеми післядипломної освіти педагогів: реалізація компетентнісної парадигми в освіті як основа суспільного розвитку»** (5–6 листопада 2014 р., м. Ужгород, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти) (*Марусинець М.М.*).

40. III Міжнародна науково-практична конференція **«Соціалізація особистості в умовах сучасного суспільства»** (7-9 листопада 2014., м. Київ) (Бастун М.В., Жмурко М.Д., Помиткін Е.О., Радзімовська О.В., Шкіренко О.В., Становських З.Л., Мільто Л.О., Годлевська К.В.)

41. Міжнародна науково-практична конференція **«Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»** (м. Київ, 20-22 листопада 2014 р.) (Машикіна С.В.).

42. Міжнародна конференція Асоціації шкіл ЮНЕСКО (м. Київ, гімназія «Гармонія», 29-30 листопада 2014 р.) (Помиткін Е.О.).

43. Всеукраїнська науково-практична конференція **«Християнська етика в історії України і сучасний діалог світоглядно-духовних ідентичностей»** (м. Мелітополь, 27-28 листопада 2014 р., Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького) (Помиткін Е.О.).

Педагогічні читання:

1. III Всеукраїнські Морозівські педагогічні читання **«Магістратура в освітньому просторі університету»** (НПУ ар. М.П. Драгоманова. м. Київ, 14-15 березня 2014 року.) (Молчанова А.О., Огієнко О.І., Мільто Л.О., Кобюк Ю.М., Годлевська К.В., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л.).

2. II Всеукраїнські Волошинські читання **«Феномен вченого-педагога Ніли Волошиної: національний та регіональний виміри»** (м. Кам'янець-Подільський, 10-11 квітня 2014 р.) (Аніщенко О.В.).

3. III Міжнародні психолого-педагогічні **Челпанівські читання** (21 травня 2014 р., м. Київ) (Рибалка В.В.).

4. II Іоасафівські читання, присвячені 103-й річниці канонізації Святителя Іоасафа Белгородського **«Сторінками життя Іоасафа Белгородського Святителя землі Прилуцької»** (Прилуцька ЗОШ I-III ар. №13 імені Іоасафа Белгородського, 30 вересня 2014) (Становських З.Л.)

Семінари:

1. Всеукраїнський науково-практичний семінар **«Актуальні проблеми сучасного підручникотворення»** (10 квітня 2014 року, м. Глухів) (Семенов О.М., Грищенко О.А.).

2. Всеукраїнський науково-методичний семінар **«Інноваційні технології в дошкільній освіті України: забезпечення психологічного благополуччя дитини»** (17 квітня 2014 року, м. Київ, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова) (Хомич Л.О.).

3. Всеукраїнський науково-методичний семінар **«Інноваційні технології в дошкільній освіті України: забезпечення психологічного благополуччя дитини»** (17 квітня 2014 р., м. Київ, Інститут розвитку дитини НПУ імені М.П. Драгоманова) (Радзімовська О.В., Рибалка В.В., Шкіренко О.В., Помиткін Е.О., Становських З.Л.)

4. Науковий семінар **«Роль психолого-педагогічної науки у процесі державотворення України»** (15 квітня 2014 р., м. Київ, ІООД НАПН України) (Бастун М.В., Волошко Н.І., Становських З.Л.).

5. Науково-практичний семінар **«Педагогічна компаративістика – 2014: якісний вимір освіти зарубіжжя та український контекст»** (м. Київ, 5 червня

2014 року, Інститут педагогіки НАПН України) (*Огієнко О.І., Авшенюк Н.М., Дяченко Л.М., Марусинець М.М., Постригач Н.О.*).

6. Семінар «**Планування дослідно-експериментальної діяльності у системі професійно-технічної освіти**» (30 вересня 2014 р., м. Київ, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України) (*Шкіренко О.В.*)

7. Семінар-практикум «**Педагогічна майстерність у дії**» (22 жовтня 2014 року, м. Київ, Український колеж ар. В.О.Сухомлинського) (*Помиткін Е.О.*).

8. Науково-методичний семінар «**Самовдосконалення особистості педагога як важливий чинник педагогічної майстерності**» (28 жовтня 2014 р., м. Київ, гімназія № 267). (*Радзімовська О.В.*).

9. Всеукраїнський науково-практичний Інтернет-семінар «**Актуальні проблеми фахової підготовки студентів музично-педагогічного профілю згідно з новими стандартами й програмами**» (м. Переяслав-Хмельницький, 10-11 листопада 2014 р., ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький педагогічний університет імені Григорія Сковороди») (*Кондратова Л.Г., Піддячий В.М., Шарошкіна Н.Г., Дяченко Л.М., Постригач Н.О.*).

10. Семинар партнерских организаций «**Образование взрослых как ресурс социально-экономических преобразований и роста благосостояния народа в Украине**» (19-21 листопада 2014 р., Інститут по міжнародному співробітництву Асоціації народних університетів Німеччини (DVV International) Представительство в Україні) (*Лук'янова Л.Б.*)

11. Всеукраїнський науково-практичний семінар «**Молодь, освіта, наука та мистецтво**». «**Розвиток практичного досвіду викладачів вищих педагогічних навчальних закладів – основа становлення їх педагогічної майстерності**» (м. Умань, 28 листопада 2014 р.)

12. Всеукраїнський науково-практичний семінар «**Університет III тисячоліття: виклики сьогодення та перспективи розвитку**» (5 грудня 2014 року, м. Суми) (*Семенов О.М., Любежаніна В.В.*).

Круглі столи:

1. Круглий стіл на тему «**Тарас Шевченко – духовний взірєць нації**» (14 травня, 2014 р., м. Київ) (*Мільто Л.О., Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л.*).

2. «**Шляхи духовного розвитку людини і суспільства: в контексті ідей Олеса Бердника**» (23 травня 2014 р., м. Київ) (*Помиткіна Є.О.*)

3. Міжвузівський науково-практичний круглий стіл «**Соціологічне знання в контексті проблеми розбудови громадянського суспільства**» (30 травня 2014 року, м. Ірпінь) (*Красильник Ю.С., Годлевська К.В.*).

4. Круглий стіл «**Наукова спадщина М.М. Лисенка з нагоди 100-річчя від дня народження відомого українського історика та методиста**» (10 листопада 2014 року, Інститут педагогіки НАПН України) (*Молчанова А.О.*).

5. Міжвузівський науково-практичний круглий стіл «**Соціально-психологічні технології формування особистості сучасного полівалентного фахівця: стратегія і методика викладання соціогуманітарного знання**» (27 листопада 2014 року, м. Ірпінь) (*Красильник Ю.С.*).

Інші види заходів:

1. **Участь у засіданні Педагогічної ради Київського Палацу дітей і юнацтва** (5 березня 2014 року, м. Київ) (*Лактіонова Г.М.*)

2. **IV Міська методична виставка «Система безперервної освіти та методичної роботи з педагогічними працівниками в позашкільному навчальному закладі»**, Київський палац дітей та юнацтва (м. Київ, 14-18 квітня 2014 року) (*Мерзлякова О.Л.*)

3. **День науки в Україні «Роль психолого-педагогічної науки у процесі державотворення України»** (15 травня 2014 р., м. Київ). (*Жмурко М.Д., Помиткін Е.О., Радзимовська О.В., Рибалка В.В., Шкіренко О.В.*)

4. **Участь у заходах щодо відзначення 100-ліття Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка** (10 жовтня 2014 року, м. Полтава, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка) (*Отич О.М., Хомич Л.О.*)

5. **Лекція для викладачів «Молодь постмодерного часу»** (6 листопада 2014 р., м. Київ, Київський національний університет технологій і дизайну, Центр педагогічної майстерності викладачів) (*Лактіонова Г.М.*)

6. **Лекція для вчителів «Завдання виховання: нові часи – нові запити»** (18 листопада 2014 року, м. Київ, ЗОШ № 1) (*Лактіонова Г.М.*)

7. **Тренінг для викладачів кафедри практичної психології і студентів «Розвиток свідомості особистості: етапи і перспективи»** (28 листопада 2014 року, м. Мелітополь, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького) (*Помиткін Е.О.*)

8. **Тренінг «Введение в методологию обучения взрослых»** (м. Київ, 9-12 грудня 2014 р., Інститут по міжнародному співробітництву Асоціації народних університетів Німеччини (DVV International) Представительство в Украине) (*Лук'янова Л.Б.*)

9. **Засідання науково-методичної комісії професійної педагогіки, психології та змісту професійно-технічної освіти Науково-методичної ради з питань освіти МОН України** (*Ничкало Н.Г., Молчанова А.О., Рибалка В.В., Ігнатович О.М., Помиткін Е.О.*)

VII. ПІДГОТОВКА ТА АТЕСТАЦІЯ НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

I. Діяльність аспірантури та докторантури в 2014 році **Загальні відомості**

Відділ аспірантури та докторантури було відкрито в Інституті педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України (до 30 січня 2007 року - Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України) в 1994 році за спеціальностями:

- 13.00.01 – «Теорія та історія педагогіки»;
- 13.00.02 - «Методика викладання спеціальних дисциплін»;
- 19.00.07 – «Педагогічна і вікова психологія».

Враховуючи зміни в переліку наукових спеціальностей (постанови Президії ВАК України від 11 вересня 1997 року за № 3/7 та від 7 липня 1999 року за № 341) наказом Міністерства освіти і науки України від 25 жовтня 2002 року, протокол № 612, діючу аспірантуру та докторантуру було перереєстровано за спеціальностями:

- 13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки»;
- 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти»;
- 19.00.07 – «Педагогічна та вікова психологія».

Основною метою роботи відділу є організація та контроль здійснення аспірантами та докторантами фундаментальних та прикладних досліджень, спрямованих на розв'язання актуальних теоретичних і методологічних проблем педагогічної освіти, освіти дорослих, психології професійної освіти для поповнення науково-педагогічними кадрами наукових установ, закладів освіти всіх рівнів акредитації.

Чисельність аспірантів, докторантів

На кінець 2014 року загальна чисельність **аспірантів** становить 43 особи. З них: за державним замовленням навчаються 20 осіб (8 осіб - з відривом від виробництва, 12 осіб – без відриву від виробництва); на умовах контракту – 23 особи (1 - з відривом від виробництва, 22 особи – без відриву від виробництва). За науковими спеціальностями аспіранти розподіляються наступним чином:

- 13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки» - 9 осіб (держ. замовлення) та 3 особи (на умовах контракту);
- 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти» - 9 осіб (держ. замовлення) та 15 осіб (на умовах контракту);
- 19.00.07 – «Педагогічна та вікова психологія» 2 особи (держ. замовлення) та 5 осіб (на умовах контракту).

На кінець 2014 року загальна чисельність докторантів становить 10 осіб. З них: за державним замовленням – 10 осіб; на умовах контракту – 0 осіб.

За науковими спеціальностями докторанти розподіляються наступним чином:

- 13.00.01 – «Загальна педагогіка та історія педагогіки» - 2 особи (держ. замовлення);
- 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти» - 6 осіб (держ. замовлення);
- 19.00.07 – «Педагогічна та вікова психологія» 2 особи (держ. замовлення).

Виконання планів прийому і випуску

У 2014 році було заплановано прийняти до докторантури за державним замовленням 3 особи, фактично за результатами конкурсу зараховано 3 особи: Авшенюк Н.М., Мерзлякова О.Л. – (13.00.01), Шахрай Т.О. – (13.00.04).

До аспірантури за державним замовленням було заплановано прийняти 5 осіб (2 особи з відривом від виробництва, 3 – без відриву). Фактично за результатами конкурсу зараховано 5 осіб:

3 особи без відриву від виробництва (Бобер І.М., Кулішенко П.В., – (13.00.04), Жмурко М.Д.– за спеціальністю 19.00.07;

2 особи з відривом від виробництва – (Хохліна І.В., Годлевська К.В. – (13.00.01).

На умовах контракту до аспірантури прийнято

1 особу Грушковська І.М. –(13.00.04).

Було відраховано з докторантури у зв'язку з закінченням терміну навчання 2 особи: Ващенко А.М.–(13.00.01.),Пазюра Н.В. –(13.00.04.).

Було відраховано з аспірантури у зв'язку з закінченням терміну навчання:

– 4 особи, які навчалися за державним замовленням: навчання з відривом від виробництва: Котун К.В., Піддячий В.М. –(13.00.04.);

навчання без відриву від виробництва: Проскуркіна Я.І.– (13.00.04), Глибока І.В. – (19.00.07).

– 6 осіб, які навчалися на умовах контракту. Серед них: Бердник М.Я. — (13.00.01.), Кравченко О., Лутфуліна, Степаненко А, Фомічова Н. – (13.00.04), Попович Е.М. –(19.00.07)

До закінчення терміну навчання в аспірантурі було відраховано 3 особи, які навчалися на умовах контракту:

– за власним бажанням: Конопльова С.Ю., Коцюба О.В, Грушковська І.М. – (13.00.04).

Відраховані з докторантури, контрактна основа фінансування: у зв'язку з достроковим захистом дисертаційного дослідження – 1 особа: Жижко О.А. – (13.00.04).

Працевлаштування випускників

Випускників, які навчалися в докторантурі та аспірантурі, Пазюра Н.В.. – у відділ порівняльної професійної педагогіки ІПОД НАПН України;

Жижко О.А. – Пирятинська філія Європейського університету;

Ващенко А.М. – Міжнародний гуманітарний університет (м. Одеса);

Котуна К.В. – у відділ інноваційних педагогічних технологій ІПОД НАПН України ;

Піддячого В.М. – у відділ виховних систем у педагогічній освіті ІПОД НАПН України і;

Проскуркіну Я.І. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка;

Глибоку І.О. – навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти Житомирської області;

Кравченко О.П. – медичний коледж м. Черкаси;

Степаненко А. І. – Миколаєвський політехнічний коледж;

Фомічову Н. М. – Національна Академія образотворчого мистецтва та архітектури.

Здійснення наукового керівництва і консультування

Наукове консультування здійснювали 7 докторів наук, професорів (з них: Зязюн І.А., Ничкало Н.Г. – дійсні члени НАПН України. Всі наукові консультанти – штатні працівники ІПОД та наукових установ НАПН України.

Наукове керівництво здійснювали 14 докторів наук, професорів (з них: Ничкало Н.Г. – дійсний член НАПН України), 7 кандидатів наук, старших наукових співробітників (доцентів). Всі наукові керівники – штатні працівники ІПОД та наукових установ НАПН України.

Ефективність роботи аспірантури та докторантури

Показником ефективності роботи аспірантури та докторантури є кількість поданих до захисту та успішно захищених дисертацій.

З числа докторантів, які навчалися за державним замовленням виконали індивідуальний план і захистили дисертації – 1 особа (*Пазюра Н.В.*)

за контрактною основою фінансування достроково виконали індивідуальний план і захистили дисертації – 1 особа (*Жижко О.А.*)

З числа аспірантів, які навчалися за державним замовленням подали до захисту дисертації – 5 осіб (*Котун К.В., Проскуркіна Я.І., Бордакова О.М., Гомеля Н.С., Квасецька Я.А.*)

З числа аспірантів, які навчалися на контрактній основі фінансування достроково виконали індивідуальний план і захистили дисертації – 1 особа (*Кравченко О.П.*) подали до захисту дисертації – 3 особи (*Попович Е.М., Ісаєва С.Д., Руденко Н.І.*)

З числа тих, у кого термін навчання в аспірантурі і докторантурі закінчився раніше:

6 осіб захистили дисертаційне дослідження - *Височина Т.М., Вовк М.П., Сотська Г.П., Коваль П.М., Пілюгіна Т.В., Самойлова-Архіпова М.В.*

5 осіб подали дисертаційне дослідження до захисту: *Фольварочний І., Котирло Т.В., Насіленко Л.А., Мартинова Н.С., Суліма О.В.*

Слід зауважити, що до захисту подаються дисертаційні роботи, виконані на високому науковому рівні, оформлені відповідно до останніх вимог ДАК України, забезпечені необхідною кількістю публікацій та супровідними документами; захисти проходять на гідному рівні. Відсоток поданих до захисту і захищених дисертацій – 100%.

Проведення методологічних семінарів

Традиційним є проведення в Інституті методологічних семінарів для докторантів і аспірантів. В цьому навчальному році проведені 2 методологічних семінара:

14 квітня 2014 р. – методологічний семінар для докторантів та аспірантів першого – четвертого років навчання за двома темами: «Специфіка проведення сучасного психологічного дослідження» та «Добір дослідницьких методик діагностики та застосування методів математичної статистики в обробці експериментальних даних: програма статистичної обробки SPSS» за участю: Зязюна І.А., д.філос.н., професора, дійсного члена НАПН України, директора ІПОД НАПН України, Помиткіна Е.О. д., психол. н., професора, Становських З.Л., канд., психол. н., ст. н. с., Лук'янової Л.Б., д.п.н., професора, Мерзлякової О.Л., к.п.н., м.н.с. На семінарі були розглянуті питання про психологічні особливості взаємодії дисертанта з науковим керівником (консультантом), про специфіку проведення сучасного психологічного дослідження. Матеріал цього семінару має допомогти у розробці експериментальної частини дослідження (констатувальний, формувальний експеримент) та показати можливі шляхи обрахування експериментальних даних, їх виводу на рівень статистичної достовірності.

20 жовтня 2014 р. відбувся організаційний методологічний семінар для докторантів та аспірантів першого – другого років навчання «Основні напрями і

перспективи розвитку наукових досліджень» за участю: Отич О.М., д.пед.н., професора, в.о. директора Інституту; Хомич Л.О., д.п.н., професора, заступника директора з науково - експериментальної роботи; Лавріненко О.А., д.пед.н., професора, головного наукового співробітника відділу теорії та історії педагогічної майстерності. Вони розглянули такі питання: особливості наукових досліджень із спеціальностей: 13.00.04. – «Теорія і методика професійної освіти», 13.00.01. – «Загальна педагогіка та історія педагогіки», 19.00.07. – «Педагогічна та вікова психологія».

Протягом року аспіранти і докторанти мають можливість отримати консультації у провідних науковців Інституту, а саме:

доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України Ничкало Н.Г., з проблем теоретико-методологічних засад професійної освіти, її історії, порівняльному аналізу розвитку професійної освіти різних країн світу в умовах формування єдиного наукового і освітнього простору;

в.о. директора Інституту, д.п.н., проф. Отич О.М. щодо наукових підходів до проведення дисертаційного дослідження;

заступника директора Інституту з науково-експериментальної роботи, д.п.н., проф. Хомич Л.О. з проблем аксіологічного підходу до змісту навчання і виховання майбутніх педагогів;

д.п.н., проф. Лавріненка О.А. з питань особливостей проведення історико-педагогічного дослідження;

д.п.н., проф. Лук'янової Л.Б. з питань науково-експериментальної роботи дисертаційних досліджень;

д.псих.н., проф. Помиткіна Е.О. з питань сучасного психологічного дослідження;

д.псих.н., проф. Рибалки В.В. з питань психолого- педагогічних проблем наукового дослідження.

Шлях до удосконалення підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів в аспірантурі та докторантурі Інституту ми бачимо в збільшенні фінансування на підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів, що дозволило б:

- збільшити кількість консультувань, методологічних семінарів для аспірантів та докторантів;
- організацію їх відряджень;
- друкування аспірантами та докторантами підготовленою ними навчально-методичної літератури.

VII.2. Робота спеціалізованої вченої ради в 2014 році

Загальні відомості

Наказом ДАК МОН України № 893 від 04 липня 2013 року спеціалізованій вченій раді Д 26.451.01 в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України надано право на період з 04 липня 2013 року до 04 липня 2016 року приймати до розгляду та проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальностями:

- **13.00.01** – «Загальна педагогіка та історія педагогіки»;

- **13.00.04** – “Теорія і методика професійної освіти”.

Кількість проведених засідань

За звітний період відбулося **12 засідань** спеціалізованої вченої ради з питань захисту дисертаційних досліджень, **1 засідання** – з питання колективного рецензування дисертації, **1 засідання** – з питань допуску здобувачів до захисту та призначення експертів щодо поданих до розгляду дисертацій. Протягом 2014 року відбувся захист **13 кандидатських дисертацій** (з них 1 дисертацію захищено науковим співробітником Інституту) та **9 докторських дисертацій** (з них 3 дисертації захищено науковими співробітниками Інституту).

Усі 22 дисертації написано українською мовою. Для переатестації, апеляції ДАК України роботи не надсилав.

Всі члени спеціалізованої вченої ради регулярно були присутні на засіданнях.

За спеціальністю **13.00.01** – «Загальна педагогіка та історія педагогіки» було захищено 4 дисертації:

1) 3 дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, у яких: досліджено становлення і розвиток економічної освіти у вищій школі Чехії і Словаччини, розкрито передумови еволюції галузі; розроблено періодизацію становлення і розвитку вищої школи в Чехії і Словаччині у ХХ столітті, виявлено провідні напрями розвитку і динаміку реформування вищої економічної школи (Товканець Г.В.); цілісно розглянуто життєвий шлях і теоретико-педагогічний спадок А.С. Макаренка у контексті професіогенетичної методології (Ткаченко А.В.); здійснено комплексне дослідження наукових засад і традицій освітньої практики вивчення фольклористики у класичних університетах України другої половини ХІХ-початку ХХІ ст., досліджено витoki становлення фольклористики (Вовк М.П.)

2) 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, у яких: здійснено цілісний аналіз підготовки кваліфікованих робітників в Автономній Республіці Крим у 20-40 роки ХХ століття (Височина Т.М.).

За спеціальністю **13.00.04** – «Теорія і методика професійної освіти» було захищено 18 дисертацій. З них:

1) 6 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, у яких: проаналізовано проблему становлення та розвитку професійної освіти маргінальних верст населення у педагогічній теорії і практиці Мексики і Венесуели (Жижко О. А.); представлено науково-теоретичне обґрунтування проблеми використання засобів мистецтва у професійній підготовці майбутніх фахівців інженерно-технічного профілю (Коваль П. М.); досліджено методологічні, теоретичні й методичні засади неформальної мистецької освіти майбутніх учителів у художньо-творчих колективах вищих педагогічних навчальних закладів (Сулаєва Н. В.); обґрунтовано наукові основи, теоретичну концепцію та інтеграційно-функціональну модель природничо-наукової підготовки майбутніх фахівців фізичної культури у вищому педагогічному навчальному закладі (Хоменко П. В.); досліджено внутрішньо фірмову підготовку виробничого персоналу в Японії і Південній Кореї (Пазюра Н. В.); досліджено методологічні, теоретичні й методичні засади формування естетичної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва в педагогічних університетах (Сотська Г. І.)

2) 12 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, в яких: обґрунтовано педагогічні засади розвитку професійних умінь учителів образотворчого мистецтва в системі післядипломної освіти (Ружицький В.А.); досліджено теоретичні і методичні основи підготовки кваліфікованих робітників для автосервісу у професійно-технічних навчальних закладах (Гоменюк Д.В.); здійснено цілісний аналіз професійної підготовки працівників податкової служби у вищих навчальних закладах США (Пілюгіна Т.В.); проаналізовано стан дослідженості проблеми формування професійної компетентності майбутнього педагога професійного навчання в педагогічній теорії та практиці (Сулима Т.С.); здійснено комплексний аналіз проблеми професійної підготовки шкільних консультантів в університетах США (Магдюк О.В.); досліджено теоретичні і методичні основи формування дослідницької компетентності майбутніх інженерів-педагогів у процесі професійної підготовки (Самойлова М.В.); досліджено педагогічні умови застосування технології проектного навчання у підготовці майбутніх фахівців з пожежної безпеки (Кришталь А.О.); теоретично обґрунтовано положення щодо етичних основ професійної діяльності майбутніх медичних сестер (Кравченко О.П.); обґрунтовано сутність професійної компетентності майбутніх фахівців з інформаційних технологій, визначено її компонентну структуру (Шлянчак С.О.); розв'язано проблему формування готовності майбутніх менеджерів до дослідницької діяльності на основі розгляду об'єкта дослідження на методологічному, загальнонауковому та функціонально-процесуальному рівнях (Чернишова М.О.); проаналізовано проблему професійної підготовки фахівців туризму у педагогічній теорії і практиці Мексики (Балахадзе Л.А.); розв'язано проблему формування готовності магістрантів – майбутніх викладачів іноземних мов, здійснювати дистанційне навчання у професійній діяльності (Гейко Ю.В.).

Зауважень щодо діяльності спеціалізованої вченої ради Д 26.451.01 з МОН України не надходило.

ІХ. ЗВ'ЯЗКИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ

У 2014 році співробітниками ІПОД НАПН України продовжувалося активне підтримання зв'язків із засобами масової інформації та громадськістю.

Зокрема, Е. О. Помиткін виступив на каналі ТРК «МТВ-плюс», м. Мелітополь, у програмі «Мысли вслух», www.region-plus.tv Тривалість 27 хв.; Становських З. Л. виступила на місцевому каналі ТК «Освіта», м. Прилуки, Чернігівської обл., 7 хв.

Співробітники Інституту виступили:

1. на всеукраїнському радіо 11.04.2014 р. Мерзлякова О. Л. На тему: «Очікування українців щодо політичної ситуації в державі» [schedule.nrcu.gov.ua.](http://schedule.nrcu.gov.ua;);
2. на радіо «Голос Києва» 6.05.2014 р. Лактіонова Г. М. на тему: «Резонансна тема» «Батьківські збори»;
3. на 1 каналі Національної Радіокомпанії України 10.05.2014 р. відбувся прямиий ефір в програмі "БАТЬКІВСЬКІ ЗБОРИ" з Лактіоновою Г. М.,

архівний запис: <http://schedule.nrcu.gov.ua/grid/channel/period/item-listen-popup.html?periodItemID=457439>);

4. у радіопрограмі «Культ особистості» 2-го каналу НРК Україна 2.10.2014 р. Брала участь Лактіонова Г. М.; 16.11-16.54 (архівний запис: <http://www.nrcu.gov.ua/ua/13>).

Використовуються можливості блогів, веб-сайту Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, на яких оприлюднюється інформація щодо основних характеристик діяльності відділів. Висвітлюються результати проведення науково-практичних масових заходів в прес-релізах НАПН України, зокрема:

- інформація щодо проведення круглого столу «Інноваційні педагогічні технології в підготовці майбутніх вчителів»;
- Всеукраїнських психолого-педагогічних читань, присвячених пам'яті Івана Андрійовича Зязюна «Інноваційна освіта: проблеми, реалії, перспективи»;
- Прес-реліз про організацію та проведення III Міжнародного науково-методологічного семінару «Розвиток порівняльної професійної педагогіки в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів» (17 квітня 2014 р., м. Хмельницький) розміщено на сайті Хмельницького національного університету та Міністерства освіти і науки України;
- Прес-реліз про організацію та проведення науково-практичного семінару «Порівняльна професійна педагогіка на сучасному етапі розвитку педагогічної науки» (16 жовтня 2014 р., м. Київ, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України) розміщено на сайті Національної академії педагогічних наук України. Режим доступу: <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/441/>;
- Сайт НАПН листопад 2014 <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/451/> Флегонтова Н.М. “Самовдосконалення особистості педагога як важливий чинник педагогічної майстерності”;
- Сайт Управління освіти Миколаївської міської ради: http://osvita-mk.org.ua/publ/sogodennja_mikolajivskojj_ osviti/2014_2015_n_r/akademija_ditja_choji_tvorchosti_vidznachila_svij_20_richnij_juvilej/36-1-0-1425 “Академія дитячої творчості відзначила свій 20-річний ювілей “;
- Сайт НАПН грудень 2014 <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/482/> “Перспективи мистецької освіти обговорили в Академії дитячої творчості Рудницької”;
- Сайт НАПН грудень 2014 <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/472/> Огієнко О. “Інноваційні педагогічні технології у підготовці майбутніх вчителів”;
- Сайт НАПН грудень 2014 <http://naps.gov.ua/ua/press/all/page1/> Огієнко О. “Психолого-педагогічні читання, присвячені пам'яті академіка Івана Зязюна”.

Співробітники *відділу порівняльної професійної педагогіки* взяли участь у громадському обговоренні проекту Переліку напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України (Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1396341480/>).

Пропозиції пройшли обговорення на засіданні відділу та надіслані на електронну адресу o_yeresko@mon.gov.ua, вказану на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України.

Співробітники Інституту як члени або партнери беруть участь у роботі таких громадських міжнародних організацій: Німецька асоціація народних університетів – DVV International (Л.Б.Лук'янова); Общественный совет базовой организации государств-участников СНГ по вопросам образования взрослых и просветительской деятельности (Л.Б. Лук'янова).

Співробітниками ШООД НАПН України надруковано 27 статей у «Педагогічній газеті»:

1. Ничкало Н. Г. Основоположник педагогіки праці // Педагогічна газета. – 2014. – №1 (233). – С. 7.
2. Пуховська, Л. П. Для тих, хто хоче йти вперед / Людмила Пуховська // Педагогічна газета. – К: Вид-во «Педагогічна преса», 2014. – № 1 (233), січень. – С. 5.
3. Кутова О. М. Педагогіка мистецтва формує майстерність вчителя // Педагогічна газета № 1 (233), січень 2014 року.
4. Ничкало Н. Увагу приділяємо співпраці з роботодавцями // Педагогічна газета. – № 3 (235). – березень 2014 р. – С. 4.
5. Кутова О.М., Вовк М.П. Уклін та шана Кобзарю // Педагогічна газета, № 3 (235), березень 2014 року.
6. Ничкало Н.Г. «Сталий розвиток – Науковий дебют 2013»: нові результати. // Педагогічна газета. – 2014. – №4 (236). – С. 4.
7. Василенко О.В. Освіта дорослих – ключ до ХХІ століття // Педагогічна газета. – № 5 (216). – 2014.
8. Ничкало Н.Г. Педагогіка творчості – його життя // Педагогічна газета. – 2014. – №5 (237). – С. 5.
9. Ігнатович О.М. Професійний відбір у вищі педагогічні навчальні заклади /О.М. Ігнатович //Педагогічна газета №5 (237), травень 2014. – С.3.
10. Висока освіченість і відповідальність є запорукою Вашого авторитету (Про Флегонтову Н.М.) // Педагогічна газета. – № 6 (238) – червень 2014 р. – С. 8.
11. Філіпчук Н.О. Співдружність педагогіки та мистецтва // Педагогічна газета. – № 6 (238) – червень 2014 р. – С. 3.
12. Василенко О. Вони багато років працювали пліч-о-пліч// Педагогічна газета. – № 6 (238) – червень 2014 р. – С. 5.
13. Флегонтова Н.М. Радість творчості, що змінює світ / Педагогічна газета, № 6. – 2014. – С. 4.
14. Отич О.М. Педагогічну майстерність підвищуємо в таборах / Педагогічна газета. – № 7-8 (240), липень-серпень 2014 р. – С. 4.
15. Лактіонова Г. Сучасна сім'я і систем а освіти: тези до роздумів // Педагогічна газета. – № 9 (241), вересень 2014 р. – С. 3.
16. Семенов О.М. Зорійте прикладом для нас // Педагогічна газета. – № 9 (241), вересень 2014 р. – С. 5.
17. Отич О.М. Співпраця з Академією дитячої творчості / Педагогічна газета. – № 9 (241), вересень 2014 р. – С. 3.

18. Мереживо життєвої долі // Педагогічна газета. – № 9 (241), вересень 2014 р. – С. 5.
 19. Вовк М.П. Українська фольклористика в особистостях // Педагогічна газета, 2014. – №11 (243). – С. 3.
 20. Флегонтова Н.М. Самовдосконалення як важливий чинник педагогічної майстерності // Педагогічна газета. – № 11. (243), листопад 2014 р. – С. 2.
 21. Українська фольклористика в особистостях (про Семеног О.М.) // Педагогічна газета. – № 11. (243), листопад 2014 р. – С. 7.
 22. Робити добро людям – її життєве кредо (Ювілей Н.О. Філіпчук) // Педагогічна газета. – № 11. (243), листопад 2014 р. – С. 8.
 23. У кризових суспільствах освіта дорослих має бути трансформативною : Форум «Європейський Союз – Україна: освіта дорослих в НАПН України // Педагогічна газета. – № 11. (243), листопад 2014 р. – С. 1, 4-5.
 24. XII міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті професора Рудницької // Педагогічна газета. – № 12 (244), грудень 2014 р. – С. 3.
 25. Перспективи мистецької освіти обговорили в Академії дитячої творчості Рудницької // Педагогічна газета. – № 12 (244), грудень 2014 р. – С. 1, 5.
 26. Ідеї педагогічної освіти у творчій спадщині Івана Зязюна // Педагогічна газета. – № 12 (244), грудень 2014 р. – С. 3.
 27. Огієнко О. Інформаційно-технологічне забезпечення як дидактична система // Педагогічна газета. – № 12 (244), грудень 2014 р. – С. 4.
У газеті «Освіта» – опубліковано 6 статей:
 1. Усатенко Т.П. Українознавство в пошуках смислів // Освіта. – 16-23 липня 2014 р. – С. 1-5
 2. Штома Л.Н. Особистість незвичайна, яскрава, цілісна: [до ювілею професора Олени Миколаївни Отич] / Л. Н. Штома // Освіта. – 2014. – 18-25 черв. (№ 34). – С. 9.
 3. Штома Л.Н. Наукова школа підготовки вчителя : [про Наукову школу ЖДУ імені Івана Франка / [кер. школи О. А. Дубасенюк] / Л.Н. Штома // Освіта. – 2014. – 18-25 черв. (№ 34). – С. 9.
 4. Отич О.М. Майстерність вчителя – гарантія якості / Олена Отич // – Освіта, № 47 (5638), 5-12 листопада 2014.
 5. Кух Л. Кіровоградський форум / Людмила Кух // Освіта. - № 47 (5638). – 5-12 листопада 2014 р. – С. 2.
 6. Сидорчук М. Освіта дорослих: виклик часу / Марина Сидорчук // Освіта. - № 47 (5638). – 5-12 листопада 2014 р. – С. 9.
- У газеті «Україна молода» опублікована стаття Усатенко Т.П., Хомич Л. О. / Треба спішити робити добро і йти вперед. – 23 вересня 2014 р. – С. 10.
- У газеті «Слово Просвіти» опублікована стаття Хомич Л. О. / Спадок Івана Зязюна. – 25 вересня-1 жовтня. - №38 (778). – С.13.
- У журналі опублікована стаття Вовк М.П. Інформація про XI Міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті професора О.П. Рудницької // Мистецтво та освіта, 2014. – №2 (72). – С. 61-63).

Х. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Основними завданнями Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України щодо забезпечення розвитку та налагодження наукових зв'язків із спорідненими науковими установами інших держав у 2014 році були: здійснення міжнародної діяльності та підтримання наукових контактів з міжнародними освітянськими організаціями і окремими педагогічними установами й організаціями різних країн світу. Відповідно функції Інституту полягали в: укладанні угод про співпрацю; організації та проведенні масових науково-практичних заходів; обміні науковими делегаціями; публікації спільних наукових видань; участі співробітників у редакційних колегіях наукових видань за кордоном та участі зарубіжних вчених у редколегіях збірників наукових праць, що видаються Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Відповідно до умов, передбачених укладеними угодами про міжнародну співпрацю, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України у 2014 р. продовжував наукове співробітництво з 8 зарубіжними науковими установами та 22 міжнародними освітянськими організаціями, що функціонують у країнах Європи й Північної та Центральної Америки. Науковці установи беруть участь у Міжнародному освітньому проекті «Україна — Нідерланди. Освіта і менеджмент», як члени або партнери співпрацюють з громадськими міжнародними організаціями: Німецька асоціація народних університетів – DVV International; Общественный совет базовой организации государств-участников СНГ по вопросам образования взрослых и просветительской деятельности; Міжнародний центр педагогічних досліджень (CIEP) та Французький альянс викладачів французької мови у світі (FIPF). Інститут співпрацює з Європейською Асоціацією досліджень у сфері освіти (European Educational Research Association – EERA) за напрямом «Професійна освіта і навчання» (Vocational Education and Training (VETNET)). Здійснено персональне приєднання до цієї наукової мережі за допомогою Інтернет-ресурсів (Режим доступу: <http://www.eera-ecer.de/networks/network2/>).

Створено Центр педагогічної майстерності на базі Української школи мистецтв при Культурно-інформаційному центрі Посольства України у Франції, підписано угоду про співпрацю з ІООД НАПН України та визначено її основні напрями), затверджено Положення про Центр, проведено 3 майстер-класи для вчителів, передано до бібліотеки школи 10 дидактичних комплексів з педагогічної майстерності, що охоплюють: навчальну програму, підручник, хрестоматію з педагогічної майстерності (Основи педагогічної майстерності: навч. програма: напрям підготовки: 0101 Педагогічна освіта; спец. «Педагогіка і методика середньої освіти» / уклад.: І.А. Зязюн, І.Ф. Кривонос, Н.М. Тарасевич; відп. за вип.: М.В. Гриньова, О.М. Боровік; МОН України, АПН України, ПДПУ ім. В.Г. Короленка, ІООД НАПН України. – К., 2009. – 48 с.; Педагогічна майстерність: підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; за ред. І.А. Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.; Педагогічна майстерність: хрестоматія: навч. посіб. / упоряд.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базилевич, Т.Г. Дмитренко та ін.; за ред. І.А. Зязюна. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 462 с.) та навчальний посібник (Лавріненко О.А. Історія педагогічної

майстерності: Навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ, аспірантів, вчителів / Олександр Лавріненко. – К.: Богданова А.М., 2009. – 328 с.).

Проведено відкритий урок з учнями старших класів «Майдан гідності» (огляд та обговорення виставки художніх робіт українських митців-майданівців та фільму А. Мухарського). Передано вітальні листівки учнів школи українським воїнам, які знаходяться у зоні АТО.

Участь у Міжнародному семінарі «Дослідження розвитку професії вчителя французької мови та її педагогічної підтримки», що проводився Міжнародним центром педагогічних досліджень (CIEP) та Французьким альянсом викладачів французької мови у світі (FIPF) – теми: «Викладачі французької мови і глобалізація», «Викладачі французької мови та інновації» (8.12. 2014, м. Париж, Франція); «Міжнародна мобільність у контексті інтеркультурних підходів», «Професійний розвиток і компетенції, які можна передати» (9.12. 2014, м. Париж, Франція). Під час заходів було обговорено перспективи науково-педагогічної співпраці між CIEP та ІООД НАПН України з головою Департаменту французької мови CIEP проф. М. Феррера Пінто та головою Об'єднання забезпечення проведення семінарів Ж.-Ф. Рошаром.

12.12. 2014 р. відбулася зустріч зі спеціалістом відділу програм вищої освіти ЮНЕСКО (ED/PLS/HED) М. Патру з приводу створення кафедри ЮНЕСКО «Неперервний професійний розвиток педагога ХХІ століття» на базі ІООД НАПН України. Розіслано пакети документів до Центрів педагогічних досліджень у Канаді, Румунії, Казахстані, Росії, Франції та ін. країн СНД із запрошенням приєднатися до створення цієї кафедри. Отримані документи готуються для подання пакету документів щодо відкриття кафедри ЮНЕСКО на затвердження до Відділу міжнародних наукових зв'язків НАПН України.

Завершується робота з організації Міжнародної асоціації освіти дорослих під егідою ЮНЕСКО. Проведено Міжнародні дні освіти дорослих в Україні (18.09 – 6.11. 2014 р.), у рамках яких відбувся Форум «Європейський Союз – Україна: освіта дорослих» (4-6 листопада 2014 р., м. Київ).

Реалізовано проект з Литовським едукологічним університетом щодо створення колективної монографії **Ugdymo dvasingumo kontekstas: kolektyvinė monografija / Sudarė ir parengė Jonas Kievišas.** – Vilnius: leidykla Žuvėdra, 2014. – 400 р. ISBN 978-609-8089-39-4 (**Контекст духовности воспитания: коллективная монография / И. Кевишас.** – Вильнюс: Чайка (Žuvėdra), 2014. – 400 с. ISBN 978-609-8089-39-4).

Спільно з науковим товариством «Польща – Україна» Інститутом здійснюється підготовка до VI Міжнародного польсько-українського форуму, який відбудеться у м.Києві (вересень 2015). До Форуму готується програма і збірник наукових статей.

У 2014 році підготовлено до друку XVI випуск польсько-українського /українсько-польського щорічника: Професійна освіта: педагогіка і психологія: польсько-український/українсько-польський щорічник.

Співробітники Інституту є членами редакційної колегії Польського наукового журналу «Учитель і школа» («Nauczyciel i szkoła»), що видається у Гурношльонській Вищій Педагогічній Школі імені Кардинала Августи Хлонда в Мисловіце (Республіка Польща).

Одним з напрямів співпраці Інституту з іноземними членами НАПН України та провідними зарубіжними вченими було введення їх до складу редакційних колегій наукових періодичних видань Інституту: «Естетика і етика педагогічної дії», «Порівняльна професійна педагогіка», «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи».

Зміцненню наукового співробітництва Інституту з науковими установами близького і далекого зарубіжжя сприяла діяльність відділу порівняльної професійної педагогіки та утвореного при ньому Центру порівняльної професійної педагогіки (на громадських засадах), що успішно функціонує на базі Хмельницького національного університету. Результатами діяльності Центру у 2014 р. стали: виявлення світових тенденцій розвитку педагогічної освіти й професійної підготовки вчителя; вивчення, узагальнення та поширення зарубіжного досвіду розвитку педагогічної освіти, що висвітлюється у спільному виданні – науковому журналі «Порівняльна професійна педагогіка». У 2014 році його включено до переліку видань Міжнародного видавничого дому «DeGruyterOpen». Штаб-квартира видання: DeGruyterOpenLtd., BogumilaZuga 32a, 01-811 Warsaw / Poland, Tel: +48 22 701 50 15; www.degruyteropen.com. Центральний офіс: WalterdeGruyterGmbH, GenthinerStrasse 13, D-10785 Berlin / Germany, Tel: +49 30 260 050, Fax: +49 30 260 05 251. Науковий журнал «Порівняльна професійна педагогіка» індексується у міжнародних базах даних: Cabell'sDirectory; Celdes; CNPIEC; EBSCO DiscoveryService; GoogleScholar; J-Gate; Naviga (Softweco); PrimoCentral (ExLibris); ReadCube; Summon (SerialsSolutions/ProQuest); TDOne (TDNet); WorldCat (OCLC).

У 2014 році 65 науковців ІООД НАПН України узяли участь у зарубіжних міжнародних конференціях (Болгарія; Литва; Російська Федерація; Республіка Польща, Білорусь, Французька Республіка); прорецензовано 5 наукових праць та здійснено експертизу 2 наукових досліджень; спільно організовано і проведено 4 масових наукових заходи; відбулося закордонне відрядження (за рахунок запрошуючої сторони) в.о. директора Отич О.М. до Міжнародного центру педагогічних досліджень (СІЕР) (м. Париж) та Української школи мистецтв при Культурно-інформаційному центрі Посольства України у Франції з метою відкриття Центру педагогічної майстерності й проведення лекцій і майстер-класів.

Перспективи розвитку міжнародного наукового співробітництва Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України пов'язує з оновленням угод про співпрацю з науковими установами та навчальними закладами зарубіжних країн, укладанням нових угод, підготовкою та проведенням VI Міжнародного українсько-польського форуму (2015 р., м. Київ), обміном делегаціями науковців тощо.

XI. РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ

Склад вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти НАПН України затверджено постановою Президії НАПН України № 1-7/3-78 від 19 березня 2014 р. у кількості 24 особи.

До складу вченої ради Інституту входять: директор Інституту – голова ради; заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту – заступник голови ради; вчений секретар Інституту – секретар ради; голова профспілкового

комітету, головний бухгалтер та заступник директора Інституту з господарських питань; завідувачі 8 відділів; провідні науковці Інституту – переважно доктори наук, та два представники від практичних працівників: директор Київського професійно-педагогічного коледжу ім. А.С. Макаренка та директор Українського коледжу ім. В.О. Сухомлинського – доктор педагогічних наук та кандидат педагогічних наук. Усього з 24 членів вченої ради – 15 докторів наук, з них 2 дійсних члени НАПН України; 2 – член-кореспондентів НАПН України та 7 кандидатів наук.

У 2014 році проведено 13 засідань вченої ради Інституту. На засіданнях розглядалися нагальні питання: про виконання постанов Президії НАПН України, рішень Загальних зборів НАПН України, Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України; про підготовку пропозицій та інших матеріалів на виконання розпоряджень Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Президії НАПН України; про порядок планування і звітності структурних підрозділів Інституту; про затвердження планів та звітів про науково-дослідну роботу Інституту, наукових відділів; про затвердження індивідуальних планів наукових співробітників; про хід виконання наукових досліджень в цілому чи окремих їх напрямів (наприклад, окремої підтеми, організації експериментальної роботи за темою НДР); про підготовку до звіту щодо виконання НДР відділу інноваційних педагогічних технологій на засіданнях бюро Відділення професійної освіти і освіти дорослих та Президії НАПН України; про внесення змін і доповнень до технічних завдань на виконання планових тем НДР; про укладення угод про співпрацю між відділами Інституту та навчальними закладами - експериментальними педагогічними майданчиками відділів; про створення Центрів педагогічної майстерності (Всеукраїнського науково-методичного центру педагогічної майстерності імені Антона Макаренка на базі Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Центру педагогічної майстерності на базі Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка); про затвердження і рекомендацію до друку рукописів за результатами виконання науково-дослідної роботи співробітників, аспірантів, докторантів Інституту; про рекомендацію до друку наукових видань відділів Інституту; про стан підготовки та підсумки проведення конференцій, семінарів, інших масових заходів, участь у них наукових співробітників Інституту; про створення Електронної бібліотеки НАПН України; про створення сайту Інституту; про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад в Інституті; про затвердження рішень атестаційної комісії Інституту; про присвоєння вченого звання «старший науковий співробітник» співробітникам Інституту; про затвердження тем докторських і кандидатських дисертацій; про роботу спеціалізованої вченої ради; про ефективність діяльності докторантури і аспірантури в Інституті; про затвердження складу екзаменаційних комісій з прийому до аспірантури та складання кандидатських екзаменів; про затвердження програм, питань до екзаменаційних білетів для складання кандидатських іспитів з філософії, спеціальностей: 13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки”; 13.00.04 – „Теорія і методика професійної освіти”; 19.00.07 – „Педагогічна та вікова психологія”; про підсумки проведення екзаменаційних сесій з приймання кандидатських іспитів; про хід та підсумки набору в докторантуру й аспірантуру;

про результати атестації докторантів і аспірантів; про надання аспірантам і докторантам академічних відпусток; про затвердження складів редакційних колегій наукових журналів; про затвердження графіку відпусток працівників Інституту, про нагородження науковців Інституту тощо.

ХІІ. КАДРИ

В Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України станом на 31 грудня 2014 року загалом працювало **109** осіб. Кількість наукових працівників – **76** осіб, у тому числі: **24** – докторів наук, **29** – кандидатів наук, **23** – науковці без ступеня (таблиця ХІІ.1).

З числа науковців працює **11** сумісників з інших установ і організацій. Протягом звітнього періоду з числа наукових працівників звільнилося **5** осіб, у тому числі: **1** доктор наук, **3** кандидата наук, **1** науковець без ступеня.

У 2014 році прийнято на роботу **18** наукових працівників, з них: **8** докторів наук, **4** кандидата наук і **6** науковців без ступеня.

Державні нагороди:

Орденем «За заслуги» ІІІ ступеня нагороджений 1 науковий співробітник Інституту.

Грамотою Верховної Ради України нагороджений 1 науковий співробітник Інституту.

Почесною грамотою Кабінету Міністрів України нагороджений 1 науковий співробітник Інституту.

Академічні нагороди НАПН України:

У звітньому році наукові працівники Інституту відзначені Національною академією педагогічних наук, а саме: 3 наукових співробітники нагороджені медаллю «Григорій Сковорода», 5 науковців – нагрудним знаком «Ушинський К.Д.», 13 співробітників – Почесною грамотою НАПН, 6 працівники – Грамотою НАПН України, 13 працівників – Подякою НАПН України.

Інші нагороди:

Почесною відзнакою Української бібліотечної асоціації «За відданість бібліотечній справі» 1 співробітник Інституту.

ХІІІ. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Забезпечено доступ Інституту та всіх відділів до мережі Internet.

Доступ до мережі Internet здійснюється через:

- Інтернет провайдер Lanet.ua
- тип підключення: UTP ліній.

Створено такі WEB-сторінки:

- Сайт ІПООД НАПН України – www.ipood.com.ua;
- Сайти наукових періодичних видань, засновником та співзасновником якого є Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, а саме:
 - «Педагогіка і психологія професійної освіти» - <http://lnpc.com.ua>
 - «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи» - <http://olgabanit.wix.com/osvitadoroslyh>
 - «Естетика і етика педагогічної дії» - <http://eepd.key.ua>

- «Порівняльна професійна педагогіка» - <http://khnu.km.ua/angl/j/default.htm>;
- Сайти відділів ІПООД НАПН України:
- відділу педагогічної психології і психології праці – Назва WEB-сторінки: «Духовність педагогіки»; адреса сторінки <http://vk.com/public64492633>;
- відділу андрагогіки – Назва WEB-сторінки: www.andragogika.com.ua.
Створено блоги:
- <http://vvsipood.blogspot.com/> Адреса блогу відділу виховних систем у педагогічній освіті Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
- <http://otychipoodnapnu.blogspot.com/> Адреса блогу в.о.директора Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України Отич Олени Миколаївни
Створено електронні пошти відділів та інституту, а саме:
- ІПООД НАПН України – ipood2008@ukr.net
- Відділ андрагогіки – andragogika@ukr.net
- Відділ виховних систем у педагогічній освіті – vvsipood@mail.ru
- Відділ порівняльної професійної педагогіки – ced.ipood@gmail.com
- Відділ педагогічної психології і психології праці – vppipp@gmail.com
- Відділ профорієнтації і психології професійного розвитку – psih.prof@gmail.com
- Відділ інноваційних педагогічних технологій – in.ped.t@ukr.net
- Відділ теорії та історії педагогічної майстерності – lyuda.ugl@yandex.ru
- Відділ педагогічної естетики та етики – vpee2011@ukr.net

Комп'ютерне забезпечення інституту на кінець 2013 року складається з 20 персональних комп'ютерів та 1 ноутбука.

Використовується такий тип операційної системи як: Microsoft Windows XP, Professional, версія 2007, Service Pack 1 та 3. В Інституті встановлено 14 ліцензійних операційних систем Microsoft Windows 7 Professional та Home Premium. Локальна мережа в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України відсутня. Загальна кількість підключених точок до мережі Internet в Інституті – 32.

- відділ андрагогіки – 4
- відділ виховних систем у педагогічній освіті - 2
- відділ порівняльної професійної педагогіки – 1
- відділ кадрів – 1
- бібліотека – 1
- відділ педагогічної психології і психології праці – 2
- відділ профорієнтації і психології професійного розвитку – 2
- відділ аспірантури та докторантури – 1
- відділ інноваційних педагогічних технологій – 1
- відділ теорії та історії педагогічної майстерності - 1
- відділ педагогічної естетики та етики - 1
- інформаційно – комп'ютерний кабінет – 3
- бухгалтерія – 5
- приймальня інституту (5 поверх) – 4
- приймальня (канцелярія 6 поверх) – 3.

Пропозиції щодо покращання інформатизації наукової діяльності:

- забезпечити сучасними комп'ютерами та іншою оргтехнікою всі наукові підрозділи інституту;
- забезпечити доступ наукових співробітників до використання комп'ютерної техніки;
- передбачити і здійснювати фінансування комп'ютерів та іншої оргтехніки витратними матеріалами.

XIV. ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Ведення бухгалтерського обліку здійснюється відповідно до ЗУ від 16 липня 1999 р. № 996ХІУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Підставою для ведення бухгалтерського обліку є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій.

За загальним фондом КПКВ 6551030 «Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері педагогічних наук, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури об'єктів, що становлять національне надбання» Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України отримав фінансування в повному обсязі 7042963 грн. В тому числі проведено касових видатків за рахунок фінансування:

За напрямом «Фундаментальні дослідження»:

- Заробітна плата – 4452300 грн.
- Нарахування на заробітну плату – 1604700грн.
- Придбання предметів, матеріалів – 46385,14 грн.
- Оплата послуг – 17000 грн.
- Витрати на відрядження – 9416,86 грн.

За напрямом «Підготовка наукових кадрів»:

- Заробітна плата – 147700 грн.
- Нарахування на заробітну плату – 51800 грн.
- Стипендії – 522300грн.

За напрямом «Випуск друкованої продукції»:

- Придбання предметів, матеріалів – 191361 грн.

За спеціальним фондом КПКВ 6551030 «Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері педагогічних наук, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури об'єктів, що становлять національне надбання» затверджено кошторисом на рік 7093,56,90грн. з урахуванням залишку на початок 2014 року в сумі 81699,89грн., фактично надійшло –338615,19грн. в тому числі: за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю – 217321,64 грн., від господарської діяльності – 25428 грн., від оренди майна – 94892,69 грн., від реалізації майна-972,86 грн.

Інститут отримав в дарунок наукову літературу від читачів на загальну суму 16743 грн.

Кошти, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, інститут не отримував.

Дебіторська заборгованість на 01.01.15 р. становить 7542,51 грн. Заборгованість в сумі 1235,83 грн. утворилася з податку на додану вартість за рахунок податкового кредиту за спеціальним фондом КПКВ 6551030 «Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері педагогічних наук, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури об'єктів, що становлять національне надбання» напрям «фундаментальні дослідження». Заборгованість по оплаті за навчання аспірантів і докторантів згідно угод становить 6306,68 грн.

Станом на 01.01.15 року кредиторська заборгованість складає 25113,02 грн.

Простроченої кредиторської заборгованості за кодами економічної класифікації видатків 1110,1160 немає.

Прострочена кредиторської заборгованість складає 102,22 грн. оплата за телекомунікаційні послуги.

Не бюджетної кредиторської заборгованості немає.

Інвентаризаційні різниці та їх урегулювання відповідно до інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ, затвердженої наказом Головного управління Державного казначейства України від 30.10.1998 р. № 90 немає.

Поточних рахунків, відкритих в установах банку немає.

Вилучених коштів до бюджету немає.

На балансі інституту рахується приміщення площею 1436 м² та допоміжні приміщення 117,6 м².

Земельна ділянка на балансі інституту не обліковується.

На позабалансовому рахунку 01 відображена комп'ютерна техніка, яка передана у тимчасове безкоштовне користування від Черкаського бізнес коледжу за угодою, на рахунку 02 відображені матеріальні цінності, що знаходяться на відповідальному зберіганні, на рахунку 08 відображаються путівки, трудові книжки. Даних на позабалансовому рахунку 05 «гарантії та забезпечення» немає.

XV. ВИСНОВКИ

У 2014 році Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих повністю виконав визначені завдання науково-дослідної роботи.

Сім відділів розпочали фундаментальні дослідження у 2014 році, які спрямовані на дослідження актуальних проблем педагогічної освіти та освіти дорослих. На першому етапі дослідження здійснено методологічне і теоретичне обґрунтування проблем, визначено шляхи їх розв'язання та проведено констатувальні дослідження щодо їх стану у практиці роботи вищих навчальних закладів та в Інститутах післядипломної педагогічної освіти. Один відділ досліджував тему другий рік, в результаті було: розроблено діагностичну карту педагогічної оцінки та самооцінки готовності вчителя до саморозвитку; розроблено модель процесу викладання курсу «Медіаграмотність»; проведено емпіричне дослідження комунікативної культури студентів за показниками (комунікативні і

організаторські здібності, комунікабельність, культура мовлення, інтегративні комунікативні уміння); досліджено інтегративні основи розвитку педагогічної майстерності вчителя гуманітарних дисциплін; встановлено, що розвиток педагогічної майстерності полягає в тому, щоб розглядати педагогічну реальність як предмет розвитку об'єктів освітньої діяльності, бачити перспективи професійно особистісних змін у спеціально сформованому професійно-освітньому середовищі.

Отримані результати відображено в публікаціях, виступах на науково-практичних конференціях, семінарах, засіданнях круглих столів тощо. Науковими відділами Інституту проводиться цикл педагогічних читань, присвячених пам'яті видатних науковців, які стали засновниками наукових шкіл з проблем педагогіки і психології. Звітна науково-практична конференція Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України за 2013 рік «Я - концепція у вимірі теорії та практики психопедагогіки» відбулась 19-20 березня 2014 року. Проведено XII Міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті проф. О.П. Рудницької, в ході яких відбулася щорічна презентація наукових і методичних праць з проблем педагогічної і мистецької освіти; VI Всеукраїнські педагогічні читання пам'яті О.С. Дубинчук, IV Всеукраїнські психолого-педагогічні читання пам'яті проф. Б.О. Федоришина, Перші Всеукраїнські педагогічні читання, присвячені пам'яті академіка Семена Устимовича Гончаренка. Відбулася циклічна XII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» (21 – 23 травня 2014 р., м. Вінниця. Міжнародні дні освіти дорослих в Україні. Форум «Європейський Союз – Україна: освіта дорослих» (4-6 листопада 2014 р., м. Київ. У лютому 2014 року Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих урочисто відзначив 200-ту річницю від дня народження Т.Г. Шевченка. Проведено круглий стіл «Тарас Шевченко у вимірах культури сучасної української нації».

Проведено Перший відкритий Всеукраїнський конкурс методичних матеріалів, авторських програм і проєктів «Разом! Партнерство навчальних закладів і родини» (протягом року), лауреати конкурсу відзначені дипломами.

Результати наукових заходів, проведених Інститутом, регулярно висвітлювалися у засобах масової інформації (передусім, у «Педагогічній газеті», «Освіті», «Слово Просвіти», «Україна молода», журналі «Рідна школа») та на сайтах Інституту й НАПН України.

Підвищився рівень організації та результативність експериментальної діяльності Інституту, що сприяло утворенню 42 Центрив педагогічної майстерності, підвищенню статусу навчальних закладів, на базі яких відбувається експериментальна робота. Два експерименти отримав всеукраїнський рівень.

Інститут став активним учасником освітянських виставок, в ході яких отримав золоту медаль у номінації «За вагомий науковий внесок в інноваційний розвиток національної освіти»; диплом «За презентацію досягнень в інноваційній модернізації національної освіти». Співробітників Інституту відзначено Почесними дипломами виставок.

Більш тісною стала взаємодія Інституту з Міністерством освіти і науки України, Міністерством соціальної політики України, Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти, що виявилось в активному залученні Інституту до

розроблення нормативно-правових документів у галузі освіти, педагогічної освіти і освіти дорослих, участі в роботі круглих столів, присвячених обговоренню проблем освіти. Інститут брав активну участь у реалізації Програми спільної діяльності МОН України і НАПН України на 2014-2016 рр. та ін.

Активізувалося міжнародне наукове співробітництво: вчені установи узяли участь у зарубіжних міжнародних конференціях (Болгарія; Вільнюс, Литва; Санкт-Петербург, Російська Федерація; Устронь Республіка Польща, Мінськ, Білорусь). Зміцненню наукового співробітництва Інституту з науковими установами близького і далекого зарубіжжя сприяє діяльність Центру порівняльної професійної педагогіки, що успішно функціонує на базі Хмельницького національного університету.

У 2014 р. продовжувалося періодичне видання 4 провідних наукових фахових видань, затверджених ДАК МОН України. Усі періодичні видання Інституту отримали Міжнародний стандартний серійний номер ISSN. Науковий журнал «Порівняльна професійна педагогіка» у 2014 році включено до переліку видань Міжнародного видавничого дому «DeGruyterOpen». Штаб-квартира видання: DeGruyterOpenLtd., BogumilaZuga 32a, 01-811 Warsaw / Poland, Tel: +48 22 701 50 15; www.degruyteropen.com. Центральний офіс: WalterdeGruyterGmbH, GenthinerStrasse 13, D-10785 Berlin / Germany, Tel: +49 30 260 050, Fax: +49 30 260 05 251. Він індексується у міжнародних базах даних: Cabell'sDirectory; Celdes; CNPIEC; EBSCO DiscoveryService; GoogleScholar; J-Gate; Naviga (Softweco); PrimoCentral (ExLibris); ReadCube; Summon (SerialsSolutions/ProQuest); TDOne (TDNet); WorldCat (OCLC).

Наукові співробітники Інституту публікували результати своїх досліджень у періодичних виданнях Інституту та інших освітніх установ і навчальних закладів. Як наслідок, у 2014 році за завершеними фундаментальними дослідженнями (2011-2013 рр.) опубліковано і впроваджено 9 одиниць друкованої продукції, зокрема: 4 монографії, 3 посібників, 2 підручника. Крім цього, відповідно до тематичного плану на 2014 р. опубліковано 253 наукові статті, в тому числі, у фахових виданнях 108, у зарубіжних виданнях 29, у зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз даних 8. У матеріалах конференцій опубліковано 86 тез.

У 2014 р. в Інституті ефективно працювали спеціалізована і робоча вчені ради, докторантура, аспірантура. Захищено 9 докторських і 13 кандидатських дисертацій.

Труднощі, що перешкоджали у 2014 році керівництву і науковцям Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України ефективно розв'язувати поставлені завдання, стосувалися:

- обмежених можливостей щодо апробації результатів досліджень у широкому міжнародному контексті, зокрема стосовно публікації в зарубіжних наукових виданнях, що внесені до наукометричних баз, та участі у міжнародних зарубіжних конференціях;
- недостатності забезпечення комп'ютерами науковців відділів.

Тому актуальним залишається вирішення таких проблем:

- розширення виходу в мережу INTERNET;
- налагодження міжнародних зв'язків.

На найближчу перспективу Інститут планує зосередити свої зусилля на розв'язанні таких завдань:

- забезпечити успішне виконання та моніторинг впровадження результатів виконаних фундаментальних досліджень з восьми тем НДР;

- удосконалити тематику наукових досліджень відповідно до розробленої Концепції розвитку багаторівневої педагогічної освіти в Україні, галузевої Концепції неперервної педагогічної освіти, Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2014-2016 рр., постанов Загальних зборів НАПН України та Президії НАПН України, а саме: передбачити у перспективній тематиці науково-дослідної роботи Інституту дослідження проблем психопедагогіки; естетичних та етичних засад розвитку педагогічної освіти; системне дослідження проблем історії розвитку педагогічної освіти й освіти дорослих тощо;

- відповідно вдосконалити структуру наукових підрозділів Інституту, оптимізувати їх роботу;

- посилити увагу до своєчасного завершення дисертаційних досліджень аспірантами та докторантами Інституту;

- зміцнювати зв'язки з вищими педагогічними навчальними закладами та науковими установами України, близького і далекого зарубіжжя з метою підвищення ефективності виконуваних наукових розробок, зближення науки і практики шляхом укладання нових угод про творчу співпрацю;

- активізувати залучення до навчання у докторантурі й аспірантурі Інституту педагогів-практиків, які мають вагомі досягнення у методичній і практичній педагогічній діяльності. Цьому може сприяти зміцнення інституту наукових кореспондентів.

XVI. СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Наукова продукція

Монографії (за планом):

1. Полікультурна освіта в контексті загальнокультурного розвитку особистості педагога: [монографія] / авт. кол. Л.О. Хомич, Л.Ю. Султанова, Т.О. Шахрай. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 212 с.

2. Епістимологія українознавства: педагогічний контекст: [монографія] / Т.П. Усатенко. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 128 с.

3. Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія і практика: [монографія] / авт. кол. Н.М. Авшенюк та ін. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2014. – 280 с.

4. Психологія профорієнтації в системі педагогічної освіти: [монографія] / авт. кол. Н.М. Ігнатович та ін. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2014. – 248 с.

Позапланом:

1. **Вовк М. П.** Фольклористика у класичних університетах України (друга половина ХІХ – перше десятиліття ХХІ ст.): теорія і практика: монографія / за наук. ред. проф. О.М. Семенов / Мирослава Петрівна Вовк. – К.: Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 419 с.

2. **Огієнко О. І.** Андрагогічна модель навчання: американський контекст:

монографія / О.І. Огієнко, І.М. Литовченко. – К. : НТУУ “КПІ”, 2014. – 233 с.

3. Розвиток художньо-естетичного світогляду викладачів мистецьких дисциплін на основі інтегративного підходу: монографія / О.М. Отич, С.О. Соломаха, І.В. Дубінець та ін. – Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2014. – 252 с.

4. **Сотська Г. І.** Теоретичні і методичні засади формування естетичної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва в педагогічних університетах : монографія / за наук. ред. О.М. Отич ; Галина Іванівна Сотська. – К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 382 с.

5. **Хомич Л. О.** Освітні парадигми у світлі цивілізаційних процесів // Теорія і практика професійного становлення особистості в соціокультурному просторі: Монографія / Кол. авторів; ред. О.О. Лаврентьєвої, О.П. Крупського, Є.В. Намлієва. – Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. – С.16-30. (1,0 др. арк.)

Збірники наукових праць:

1. Етика і естетика педагогічної дії / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – 2014. – №7. – 197 с.

2. Етика і естетика педагогічної дії / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – 2014. – №8. – 196 с.

3. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2014. – Вип. 1 (8). – 284 с.

4. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – 2014. – Вип. 2 (9). – 300 с.

Матеріали конференцій:

Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів X міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: І.А. Зязюн]. Вип. 5 (9). – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – 398 с.

Навчально-виробнича продукція

Посібники (за планом):

1. Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти: посіб. / авт. кол. Н.М. Ігнатович та ін. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2014. – 240 с.

2. Професіограми і психограми професій педагогічного спрямування: посіб. / В.В. Синявський. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2014. – 84 с.

3. Мотиваційно-сміслові детермінанти саморегуляції професійної діяльності педагогів: посіб. / З.Л. Становських. – Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2014. - 168 с.

Позапланом:

1. **Вовк М. П.** Фольклористика у класичних університетах України (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.): навч. посіб. / Мирослава Петрівна Вовк. – К.: Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2014. – 202 с.

2. **Сотська Г. І.** Формування естетичної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва в педагогічних університетах: навч.-метод. посіб. /

Галина Іванівна Сотська; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.: Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 192 с.

3. **Помиткін Е. О.** Ідеальний президент ідеальної держави. Посібник кандидата та виборця. - К.: «Кафедра». - 2014. - 28 с.

Методичні рекомендації (позапланові):

Вовк М. П. Вивчення фольклористичної спадщини викладачів класичних університетів України (XIX – XX ст.): метод. рек. до курсу «Усна народна творчість» для студентів філол. факультетів ун-тів / Мирослава Петрівна Вовк. – К.: Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 2014. – 70 с.

Навчальна продукція

Підручники (за планом):

1. Професійна орієнтація: Підручник / авт. кол. Н.М. Ігнатович та ін. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2014. – 240 с.

2. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник / О.М. Отич.- Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2014.

Довідкова продукція

Словники (позапланом):

1. Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – 496 с.

2. **Вовк М.** Фольклористика у класичних університетах України (XIX – початок XXI ст.): словник термінів / Мирослава Вовк. – К.: ІПОД НАПН України, 2014. – 63 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pedmaster.ucoz.ua/index/>. – Мова укр. – Загол. з екрану.

Бібліографічні покажчики (позапланом):

Лідія Олексіївна Хомич: вчений, педагог, особистість: біобібліогр. покажчик / [упоряд. Штома Л.Н. ; наук. ред. Зязюн І.А.; бібліогр. ред. Штома Л. Н.] ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К.: Богданова А.М., 2014. – 64 с.

Статті

У наукових фахових виданнях:

1. **Авшенюк Н. М.** Професійний розвиток учителя як проблема порівняльної педагогіки / Наталія Авшенюк, Людмила Костіна // Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк – К.; Хмельницький: ХНУ, 2014. – Вип. 2, том 4. – С. 150-156.

2. **Аніщенко О. В.** Технології особистісного і професійного розвитку у контексті формування інноваційного потенціалу особистості / О.В. Аніщенко // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: збірник наук. праць. – К.; Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2014. – Вип. 2 (9). – С. 24-29.

3. **Баніт О. В.** Передумови становлення системи внутрішньофірмової

підготовки персоналу / Баніт Ольга Василівна // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. праць / [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Інститут пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.; Луганськ : Ноулідж, 2014. – С 24-35.

4. **Vasylenko Olena.** Non-formal adult education as a realization of humanistic approach in education // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л. Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Ніжин; видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – Вип. 8. – 283 с. – С. 172-181.

5. **Вовк М. П.** Досвід вивчення усної народної творчості у класичних університетах України 1950–1980-х рр. / Мирослава Вовк // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2014. – Вип. 1/2. – С. 82-88.

6. **Вовк М. П.** Досвід вивчення народної словесності у класичних університетах України другої половини ХІХ ст. / М.П. Вовк // Вісник Чернігівського національного університету імені Т.Г. Шевченка. Вип. 117.: Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2014. – С. 297-301.

7. **Вовк М. П.** Культурно-історичний контекст розвитку професійного досвіду педагогів-фольклористів у класичних університетах України (1910 – 1940-і рр.) / М.П. Вовк // Педагогічний альманах: зб. наук. пр. / [редкол.: В.В. Кузьменко (голова) та ін.]. – Херсон: Херсонська академія неперервної освіти, 2014. – Вип. 22. – С. 268-274.

8. **Вовк М. П.** Можливості творчого використання історико-педагогічного досвіду вивчення фольклористики у професійній підготовці майбутніх філологів / М.П. Вовк // Вища освіта України, 2014. – Вип. 3(54), т. 2. – С. 352-357.

9. **Волошко Н. І.** Побудова психодіагностичної анкети «Дихотомія духовних якостей характеру особистості» / Н.І. Волошко // Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – К.: Видавництво «Фенікс», 2014. – Т. ХІІ.: Психологія творчості. – Вип. 19. – С. 127 – 135.

10. **Волошко Н. І.** Теоретичні основи дослідження духовних якостей характеру особистості / Н.І. Волошко // Актуальні проблеми психології: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія: зб. наук. пр. / за ред. С.Д. Максименка. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агенство», 2014. – Т.Х., Вип. 26. – С. 142 – 154.

11. **Годлевська К. В.** Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на навчання та викладання в Угорщині // К.В. Годлевська //Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // зб. наук. пр. – Випуск 39 / Редкол. І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. – С. 177–181.

12. **Годлевська К. В.** Формування професійної компетентності майбутніх вчителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій / К.В. Годлевська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал / Редкол.: А. Сбруєва (голова), Дж. Бушоп, О. Єременко та ін. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2014. – С.226-232.

13. **Гомеля Н. С.** Методологічні засади особистісного підходу в освіті // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. Наук.пр. / ред..кол. Л.Б. Лук'янова (голова та ін.) Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.; Луганськ: Вид-во «Ноулідж» 2014 – Вип.1 (8). – С.27-33.

14. **Гомеля Н. С.** Напрями інтенсифікації психолого-педагогічної підготовки педагога професійного навчання на засадах особистісного підходу: // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. *Серія 17*. Теорія і практика навчання та виховання: зб. наук. пр. / за наук. ред. академіка В.І. Бондаря. — К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. — Вип. 24 — С.65-69.

15. **Гомеля Н. С.** Побудова студентських і викладацьких мережевих спільнот у психолого-педагогічній підготовці педагога професійного навчання // Вища освіта України №3 (додаток 2) — 2014 р. — Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». — Т.1. — С.140-143.

16. **Грищенко Ю. В.** Розвиток музичної освіти і педагогічної думки в Україні у ХІХ ст. / Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології: теоретичний та науково-методичний часопис / [голов. ред.: Віктор Андрущенко]. Додаток 2, том 1. — Київ, 2014. — С.338-343.

17. **Десятов Т. М.** Інтернаціоналізація та транснаціоналізація – закономірні вияви глобалізаційних процесів у сфері вищої освіти / Т.М. Десятов // Вища освіта України: теор. та наук.-методич. часопис. / голов. ред. В. Андрущенко; Ін-т вищої освіти НАПН України. — К.; Кіровоград: КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2014. — № 3 (54), дод. 2. — Тематичний випуск: Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. — Т. 1. — С.64-68.

18. **Десятов Т. М.** Професійна підготовка майбутніх учителів з позицій реалізації мадульно-діяльнісних програм: зарубіжний досвід / Тимофій Десятов // Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н. М. Бідюк. — К.; Хмельницький: ХНУ, 2014. — Вип. 1, том 4. — С.82-89.

19. **Десятов Т. М.** Професіоналізація як сучасна глобальна тенденція розвитку вищої педагогічної освіти в зарубіжних країнах та Україні / Тимофій Десятов // Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н.М. Бідюк.— К.; Хмельницький: ХНУ, 2014. — Вип. 2, том 4. — С.131-136.

20. **Десятов Т. М.** Тенденції розвитку освіти дорослих: європейський досвід / Десятов Тимофій Михайлович // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / редкол. : Л.Б. Лук'янова (голова) та ін. ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. — К.; Луганськ: Вид-во «НОУЛІДЖ», 2014. — Вип. 1 (8). — С.182-190.

21. **Дяченко Л. М.** Впровадження компетентнісного підходу як провідна тенденція розвитку педагогічної освіти у ФРН на початку ХХІ століття / Л.М. Дяченко // Вища освіта України: теор. та наук.-методич. часопис. / голов. ред. В. Андрущенко; Ін-т вищої освіти НАПН України. — К. ; Кіровоград : КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2014. — № 3 (54), дод. 2. — Тематичний випуск: Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. — Т. 1. — С.244-248.

22. **Дяченко Л. М.** Психопедагогіка як предмет наукового інтересу / Л. М. Дяченко // Теорія і практика управління соціальними системами : щоквартальний наук.-практ. журнал. — Харків: НТУ «ХП», 2014. — № 2. — С.34-44.

23. **Єгорова Є. В.** Комунікативна компетентність як складова психологічної готовності майбутніх педагогів до професійного навчання / Є.В. Єгорова // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квітня 2014 року, м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.2. / нац.. акад. пед. наук

України; [редкол.: В.Г. Кремень, В.І. Луговий, О.І. Ляшенко та ін.]. – К.: ін.-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – С.199-206.

24. **Зінченко С. В.** Роль викладача у розвитку особистісних якостей дорослих учнів: творчий контекст / Світлана Зінченко // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика: зб. наук. пр. / І.С. Волощук (гол. ред.). – К., 2014. – Вип. 1 (12). – С. 148-155.

25. **Зінченко С. В.** Неформальна освіта дорослих: психологічний контекст / Світлана Зінченко // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. пр. / гол. ред. В.М. Мадзігон та ін. – К., 2014. – Вип. 1 (12). – С. 87-93.

26. **Зязюн І. А.** Діалектика індивідуальних характеристик особистості / І.А. Зязюн // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2014. – Вип. 37. – С.22-32.

27. **Зязюн І. А.** Конспективний огляд структурних складових педагогічної дії в освітніх технологіях / І. А. Зязюн // Вісн. Черкаського університету. Сер. : Пед. науки / Черкас. нац. ун-т імені Богдана Хмельницького . – Черкаси, 2014. – №3. – С.48-58

28. **Зязюн І. А.** Система сукупних компетенцій і компетентностей у структурі педагогічної діяльності й дії вчителя // Педагогіка і психологія. – 2014. – № 3. – С.18-27.

29. **Зязюн І. А.** Сугестологічна природа психологічного досвіду особистості // Ріда школа. – 2014 р. – серп.-верес. (№ 8–9). – С.72-80.

30. **Іванова Т. В.** “Педагогічна майстерність вчителя у процесі викладання курсу “Медіаграмотність”//Вища освіта України №3 (додаток 2) – 2014 р. - Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». - Т.2. – С.133-138.

31. **Ігнатювич О. М.** Психологічні умови реалізації компетентнісного підходу в професійному відборі майбутніх педагогів / О.М. Ігнатювич // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квітня 2014 року, м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.2. / нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень, В.І. Луговий, О.І. Ляшенко та ін.]. – К.: ін.-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – С.174-181.

32. **Калюжна Т. Г.** Аксіологічний аспект інновацій як передумова зростання професіоналізму майбутнього вчителя / Калюжна Т.Г. // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал / Редкол.: А. Сбруєва (голова), Дж. Бушоп, О. Єременко та ін. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. – С.151-158.

33. **Калюжна Т. Г.** Педагогічна творчість як основа інноваційної діяльності майбутнього вчителя / Калюжна Т.Г. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // зб. наук. пр. – Випуск 39 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. – С. 290-294.

34. **Кобюк Ю. М.** Особливості використання інтерактивних технологій навчання при викладанні фахових дисциплін в процесі фахової підготовки майбутніх вчителів у ВПНЗ // Кобюк Ю.М. / Сучасні інформаційні технології та

інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми (21-23 травня 2014 р., м. Вінниця). – С.158-159.

35. **Кондратова Л. Г.** Проблеми підготовки майбутніх педагогів до реалізації виховної дії: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 40/Ред. І.А.Зязюн (голова) та ін. – Вінниця, ТОВ фірма «Ланер», 2014. – С.289-293.

36. **Кудін В. О.** Емоціонально-естетическая культура в профессиональном развитии учителя / В.О. Кудін // Вища освіта України : теор. та наук.-методич. часопис. / голов. ред. В. Андрущенко; Ін-т вищої освіти НАПН України. – К.; Кіровоград : КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2014. – № 3 (54), дод. 2. – Тематичний випуск: Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. – Т. 1. – С.53-59.

37. **Кутова О. М.** Практична діяльність викладача вищого навчального закладу як умова його розвитку його педагогічного досвіду / О.М. Кутова // Вища освіта України № 3 (додаток 2) – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології» / Присвячується світлій пам'яті Івана Андрійовича Зязюна. – Київ – Кіровоград. – Т 2. – 2014. – С.157-161.

38. **Лавріненко О. А.** «Сутність психопедагогіки у підготовці майбутнього вчителя: теоретичний аспект» / Олександр Лавріненко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. праць. – Київ, Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2014. – Вип. 37. – С.123-128.

39. **Литвинова Н. І.** Профорієнтаційна компетентність учителів у контексті підготовки учнівської молоді до вибору професії / Н.І. Литвинова // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квітня 2014 року, м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.2. / нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень, В.І. Луговий, О.І. Ляшенко та ін.]. – К.: ін.-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – С.257-264.

40. **Лук'янова Л.** Професійна діяльність викладачів-андрагогів (зарубіжний досвід) / Лариса Лук'янова // Професійна порівняльна педагогіка. – № 3 (Т.4), 2014: наук. журнал / голов. ред. Н. М. Бідюк. – К. – Хмельницький : ХНУ, 2014. – С.119-124.

41. **Лук'янова Л. Б.** Професійні ролі педагогічного персоналу системи освіти дорослих / Лариса Борисівна Лук'янова // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін.]; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – К.; Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. – Вип. 40 – С.16-21.

42. **Любежаніна В. В.** Дистанційне навчання – невід'ємна складова інноваційних технологій навчання в вищих навчальних закладах Польщі/В.В.Любежаніна// Вища освіта України.–Київ-Кіровоград,2014.– № 3 (54). – Т.2. – С.255-258.

43. **Машикіна С. В.** Методологічні засади виховної діяльності вищих навчальних закладів: інноваційний підхід Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми

//зб. наук. пр. – Випуск 40 /Ред. І.А.Зязюн (голова) та ін. – Вінниця,ТОВ фірма «Ланер», 2014. – С.316-321.

44. **Мерзлякова О. Л.** Ефективне мислення особистості – засоби розвитку та діагностики / О.Л. Мерзлякова // Актуальні проблеми психології: Зб. наук. пр. Інституту психології ім. Г.С. Костюка, Т.11 «Психологія особистості. Психологічна допомога особистості», В. 8, Ч. 2. – К., Інститут психології ім. Костюка, 2013 – С.42-48.

45. **Мерзлякова О. Л.** Розвиток інформаційної грамотності як актуальний напрямок педагогічної діяльності вищої школи / О.Л. Мерзлякова // Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки" (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. проф. Є.І. Коваленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – № 3. – С.39-43.

46. **Мільто Л. О.** Інноваційна педагогічна діяльність як вищий рівень педагогічної майстерності вчителя / Л.О. Мільто // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2014. – С.356-365.

47. **Мільто Л. О.** Упровадження інноваційних технологій навчання як фактор розвитку основ педагогічної майстерності майбутнього вчителя / Л.О. Мільто // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми / зб. наук. праць. Випуск тридцять дев'ятий. Київ – Вінниця. 2014. – С.343-348.

48. **Мільто Л. О.** «Я-концепція» як домінанта формування основ педагогічної майстерності майбутнього вчителя / Л.О. Мільто // Вища освіта України № 3 (додаток 2) – 2014 р. – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». – Т. 2. – С.161-167.

49. **Молчанова А. О.** Педагогічні закономірності як складова підготовки майбутніх педагогів до виховної діяльності // Історико-педагогічні студії: Науковий часопис / гол. ред. Н.М. Дем'яненко. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. – Вип. 8. – 297 с. – С.202-206.

50. **Молчанова А. О.** Складові педагогічного досвіду навчально-виховної роботи: теоретичний аспект. // Проблеми освіти: наук. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2014. – Вип. №78, ч.1. – 296 с. – С.266-271.

51. **Ничкало Н. Г.** Інформаційна культура фахівців в інтердисциплінарних дослідженнях // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / [редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін.]. – Київ ; Вінниця: Планер, 2014. – Вип. 37. – С.32-41.

52. **Огієнко О. І.** Автономний шкільний менеджмент як чинник формування культури сучасної американської школи / Огієнко О.І // Вісник Черкаського університету: Серія педагогічні науки – 2014. – № 10 (303). – С.13-19.

53. **Огієнко О. І.** Методологія порівняльних досліджень у галузі освіти дорослих / Огієнко О.І. // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи – К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – Вип 8 (8). – С.36-45.

54. **Огієнко О. І.** Модель дослідницького університету В. Гумбольдта: історія і сучасність / Огієнко О.І. // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні

технології: наук. журнал СумДПУ імені А.С. Макаренка. – 2014. – № 5(39). – С.53-61.

55. **Огієнко О. І.** Розвиток краєзнавчого туризму у Польщі у другій половині ХХ – початку ХХІ століття / Огієнко О.І. // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал СумДПУ імені А.С. Макаренка. – 2014. – № 5(39). – С.53-61.

56. **Огієнко О. І.** Сутність і структура підготовки вчителя до інноваційної діяльності /О.І. Огієнко // Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» – 2013. - Дод. 1, до Вип. 31 - Т. ХІХ (51). – С.552-558.

57. **Огієнко О. І.** Тенденції реформування вищої освіти Великої Британії в контексті євроінтеграційних процесів / Огієнко О.І. // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал СумДПУ імені А.С. Макаренка. - № 1(35). – 2014. – С.10-19.

58. **Огієнко О. І.** Теоретичні засади інноваційної педагогічної освіти/ Огієнко О.І. //Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць / [редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін.]: Вінниц. держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського – К.; Вінниця, 2014. – Вип. 37 – С.147-151.

59. **Огієнко О. І.** Формування готовності до інноваційної діяльності як важлива складова професійної підготовки майбутнього вчителя /О.І. Огієнко //Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал СумДПУ імені А.С. Макаренка. - № 7(33). – 2014. – С.154-162.

60. **Отич О. М.** Військові традиції і звичаї як чинники підвищення якості вищої військової освіти / О.М. Отич // Вища освіта України № 3 (додаток 2) – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології» / Присвячується світлій пам'яті Івана Андрійовича Зязюна . – Київ – Кіровоград. – Т 2. – 2014. – С.59-63.

61. **Отич О. М.** Естетичні чинники педагогічної взаємодії / Олена Отич //Рідна школа. – 2014. – № 1-2 (1009-1010). – С.17-21.

62. **Отич О. М.** Майстер своєї справи і наставник молоді / О.М. Отич // Професійно-технічна освіта. – 2014. – № 1 (62). – С.40-44.

63. **Отич О. М.** «Моє педагогічне щастя»: До ювілею академіка Неллі Ничкало / Рідна школа. – 2014. – № 8-9 (1016-1070). – С.67-68.

64. **Отич О. М.** Співпраця Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих з Миколаївською «Академією дитячої творчості» / Рідна школа. – 2014. – № 8-9 (1016-1070). – С.49.

65. **Отич О. М.** Флагман вітчизняної педагогічної освіти і освіти дорослих / Олена Отич // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. праць. – К., Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2013. – Вип. 5. – 206 с. – С.8-20.

66. **Пономаревський С. Б.** Організація професійної підготовки вчителів-україністів у Республіці Башкортостан Російської Федерації / С.Б. Пономаревський // Вища освіта України. – Київ-Кіровоград, 2014. – № 3 (54). – Т.2. – С.283-288.

67. **Пономаревський С. Б.** Тарас Шевченко і суспільні процеси початку ХХ століття в Росії / С.Б. Пономаревський // Историко-правовые и социально-экономические аспекты развития общества: [Текст]: мат. докладов и выступлений

международной научно-практической конференции 21 марта Украинско-Российского института в Чернигове ФГБОУ ВПО МГОУ им. В.С. Черномырдина. – Москва-Чернигов, 2014. – С.7-11.

68. **Постригач, Н. О.** Глобалізаційний вимір у змісті громадянської освіти вчителів в університетах Європи Знань / Н. О. Постригач // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. / редкол. : С.М. Ніколаєнко (голов. ред.) та ін. – К. : Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, 2014. – Вип. 78, ч. 2. – С.197-202.

69. **Постригач Н. О.** Інноваційні аспекти професійного розвитку вчителів в Італії / Н.О. Постригач // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія : щоквартальний науково-практичний журнал. – Харків: НТУ «ХП», 2014. – № 2. – С.67-78.

70. **Постригач Н. О.** Концептуальні моделі професійної підготовки учителя в країнах ЄС на зламі століть / Постригач Надія Олегівна // Науковий вісник Ужгородського національного ун-ту. Сер.: Педагогіка. Соціальна робота. / голов. ред. Козубовська І.В. – Ужгород: УжНУ, 2014. – Вип. 33. – С.156-159.

71. **Постригач, Н. О.** Моделі педагогічного знання та професійного навчання учителів: зарубіжний контекст / Н. О. Постригач // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / Редкол. : Зязюн І.А. (голова) та ін. – К. ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. – Вип. 39. – С.391-395.

72. **Радченко Ю. Л.** Адаптація соціальна. Адаптивне навчання. Адаптований текст / Радченко Ю.Л. // Освіта дорослих : енциклопедичний словник / За ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президенті України [та ін.]. – К. : Основа, 2014. – С.11-13.

73. **Радченко Ю. Л.** Інноваційність вітчизняної історико-педагогічної спадщини у підготовці майбутніх учителів / Ю.Л. Радченко / Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – № 4 (38). – С.17-26.

74. **Радченко Ю. Л.** Інтеграція педагогічного і психологічного знання як основа професійно-педагогічної підготовки вчителя / Радченко Ю.Л. // Вища освіта України. – № 3 (54). – Тем. вип. «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». – Т. 1. – м. Київ; Кіровоград, 2014. – С.272-276.

75. **Радченко Ю. Л.** Психолого-педагогічні основи використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі педагогічного коледжу / Ю.Л. Радченко / Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – Київ; Вінниця, 2014. – Вип. 37. – С.334-338.

76. **Рибалка В. В.** Визначення особистості та суспільно-особистісна орієнтація професійної підготовки й інтелектуальної праці психологів і педагогів // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. Щоквартальний науково-практичний журнал. НТУ, Харківський політехнічний інститут», Харків, №1, 2014. – С.57-69.

77. **Рибалка В. В.** Почуття любові як духовна основа гуманістичної педагогічної і соціальної психології у працях Г.І.Челпанова, Я. Корчака, В.О. Сухомлинського, І.А. Зязюна, С.Д. Максименка та інших вітчизняних і зарубіжних

вчених // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».- Додаток 4 до Вип. 31. Том 1 (9): Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання.- К.: Гнозис, 2014. – С.254-263.

78. **Семенов О.М.** Краса вчительської праці у рефлексіях українських і польських педагогів / Порівняльна професійна педагогіка, 2014.- Том 4, випуск 2. - С.137-142.

79. **Семенов О. М.** Професійна підготовка майбутнього вчителя на основі поліпарадигмального підходу /О.М. Семенов // Вища освіта України: науковий та науково-методичний часопис, Том 1 (54). – С.322-326.

80. **Семенов О. М.** Цінності учительської праці в рефлексіях Івана Павла II / Олена Семенов // Українська мова і література в школах України. – 2014. – №2. – С.33-37.

81. **Семенов О. М.** Фахова підготовка майбутнього вчителя у вимірах крос-культурного діалогу// Порівняльна професійна педагогіка: наук. журнал / голов. ред. Н. М. Бідюк. – К. –Хмельницький : ХНУ, 2014. – № 3 (т. 4). – С.131-138.

82. **Сігасва Л. Є.** Активні методи та форми навчання дорослих як основа підготовки конкурентоспроможного фахівця //Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // зб. наук. пр. – Випуск / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. – 514 с. – С.419-424.

83. **Соломаха С. О.** Діалектика розвитку художньо-естетичного світогляду особистості в історії культури /С.О. Соломаха // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. праць. / [редкол. І.А.Зязюн (голова) та ін.]. – Київ – Полтава, 2014. – Вип. 7. – С.72-83.

84. **Соломаха С. О.** Категорії етики та естетики у вимірі світоглядного розвитку викладачів мистецьких дисциплін /С.О. Соломаха //Вища освіта України: Теорет. та наук. метод. часопис / Ін-т вищої освіти НАПН України. – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології», 2014. – Вип. № 3(54). – Т. 1. – С.322-326.

85. **Соломаха С. О.** Становлення світоглядних уявлень людини в культурі /С.О. Соломаха // Педагогічний альманах: Зб. наук. пр. [ред. кол.: В.В. Кузьменко (голова) та ін.]. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014. – Вип. 22. – 319 с. – С.37-43.

86. **Сотська Г. І.** Естетичний досвід особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва / Г.І. Сотська // Педагогічний альманах : зб. наук. пр. / [редкол.: В.В. Кузьменко (голова) та ін.]. – Херсон : Херсонська академія неперервної освіти, 2014. – Вип. 22. – С.198-204.

87. **Сотська Г. І.** Організаційно-методична система формування естетичної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва в педагогічних університетах / Галина Сотська // Неперервна професійна освіта : теорія і практика. – 2014. – Вип.1/2. – С.64-69.

88. **Сотська Г. І.** Спецпрактикум «Творчі естетико-педагогічні майстерні» як засіб формування естетичної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва / Г.І. Сотська // Вісн. Чернігівського нац. ун-ту. Сер.: Пед. науки /

Чернігівський нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 2014. – Вип. 117. – С.152-156.

89. **Солдатенко М. М.** Професійна підготовка педагога: нові моделі і підходи // Інноваційність у науці і освіті: наукове видання до ювілею професора, доктора хабілітованого Франтішека Шльосека. – Хмельницький національний університет. – К.: Богданова А.М. – 2013. – С.282-286.

90. **Солдатенко М. М.** Самоосвіта як засіб професійного саморозвитку педагога /Солдатенко М.М.//Вища освіта України.–Київ-Кіровоград,2014.– № 3 (54).–Т.2.– С.289-292.

91. **Філіпчук Н. О.** Професійний досвід українських діячів у становленні музичної культури в Україні (XVIII – XIX ст.) / Н.О.Філіпчук // Вища освіта України. – 2014. – Т.1. – С.353-358.

92. **Шкіренко О. В.** Обґрунтування психолого-педагогічного інструментарію діагностики сформованості духовних цінностей і потенціалу інтелектуально обдарованих майбутніх правознавців / О.В. Шкіренко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. Педагогіка. Психологія: щомісячний науково-методичний журнал.; Ін-т обдарованої дитини НАПН України. – К., 2014. – С.15-19.

93. **Штома Л. Н.** Розвиток естетичного досвіду майбутнього вчителя – основа його творчої реалізації / Л.Н. Штома // Наук. вісн. Миколаївського держ. ун-ту імені В.О. Сухомлинського. Сер.: Пед. науки: зб. наук. пр. – Миколаїв : МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 1.44. – С.122-125.

У міжнародних виданнях:

1. **Аніщенко О.В.** Розробка технологій професійного розвитку дорослих: теоретичний аспект / О.В. Аніщенко // Перспективные вопросы мировой науки – 2014: материалы международна научна практична конференция (15-22 декабря 2014 г., София (Республика България). – София: „Бял ГРАД БГ” ООД, 2014 [Електронний ресурс]. – URL:<http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm>. – Мова укр. (0,5 др. арк.).

2. **Балл Г.** Раціогуманістична орієнтація в опрацюванні етико-психологічних проблем / Георгій Балл // Професійна освіта: педагогіка і психологія: Польсько-український щорічник / За ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. XV. – Ченстохова; К., 2013. – С.53-68.

3. **Вовк М. П.** Историко-культурный контекст изучения народной словесности в условиях украинского университетского образования (1848–1900 гг.) / М.П. Вовк // Веснік Мазырсакага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя І.П. Шамякіна. – 2014. – №1(42). – С.111-117.

4. **Вовк М. П.** Научно-педагогическая деятельность педагогов-фольклористов в классических университетах Украины 1950–1980-х гг. / М.П. Вовк // Современный научный вестник. – 2014. – № 41(237). Сер.: Пед. науки. – С.13-19.

5. **Vovk M. P.** Folklore in classical universities of Ukraine: problems and prospects / M.P. Vovk / Наука 21 века: вопросы, гипотезы, ответы / Центр научной мысли (г. Таганрог). – 2014. – №5. – С.23-29.

6. **Десятов Т. М.** Модернізація вищої педагогічної освіти з позицій реалізації модульно-діяльнісних програм: зарубіжний досвід / Десятов Т. М. //

Science and education: a new dimension. Pedagogy and Psychology: II (8). – Budapest, Hungary, 2014. – Issue 16. – С.53-58.

7. **Калюжная Т. Г.** Аксиологический подход в системе профессионально-педагогической подготовки будущего учителя / Т.Г.Калюжная // Веснік Мазырсакага дзяржаўнага педагагічнага універсітэта імя І.П. Шамякіна: навуковы часопіс. – Мазыр КПУП «Калор», 2014. – №1(42). – С.66-71.

8. **Лактионова Г. М.** Особенности формирования мировоззренческой позиции личности в условиях детского объединения // Сибирский педагогический журнал. – 2014. – №4. – С.215-217.

9. **Мільто Л. О.** Професійний розвиток особистості майбутнього вчителя / Л.О.Мільто // Професійна освіта: Педагогіка і психологія // Польсько-український щорічник за редакцією Тадеуша Левовицького, Іоланти Вільш, Івана Зязюна, Неллі Ничкало. Ченстохова – Київ. – 2013. С.269 –281.

10. **Молчанова А. А.** Молодежь как объект влияния современных информационных технологий // Уроки истории : школа, общество, жизнь: матер. Межд. научно.-практ. конф. (г. Волгоград, 18 апреля 2014 г.) / редкол.: Д. В. Полежаев (отв. ред.) и др. – М.: Планета, 2014. – С.25-30.

11. **Ogienko O.** Competency-based approach as a basis of reforming continuous vocational education / Olena Ogienko. Irina Lytovchenko / Teacher education in Ukraine: historical experience and modern challenges. Ed.by Mariya Chepil, Oresta Karpenko, Joanna Konashewska. – Lublin: Wydawnictwo uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej, 2014. - P.181-188.

12. **Ogienko O.** Integration of National Teacher Education System Into European Educational Space: Ukrainian Context /Olena Ogienko, Oksana Chugai / The Past, Present and Future of Educational Research in Europe: European Conference on Educational Research (ECER) - University of Porto (Portugal) from 1 - 5 September 2014. – URL: <http://www.eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/19/contribution/31380/>

13. **Огієнко О. І.** Професійна підготовка вчителів у Великій Британії, Франції, Канаді та США: спільне та відмінне / Огієнко О.І. // Професійна освіта: педагогіка і психологія: Україно-Польський журнал /За ред. І. Зязюна, Н.Ничкало, Т. Левовицького, І. Вільш. – Київ; Ченстохова, 2014. – Вип. XVI. – С.56-63.

14. **Otič E. V.** Sociokultūrinės ir etnokultūrinės determinantės formuojant ugdymo dvasingumo kontekstą / Elena Otič / Ugdymo dvasingumo kontekstas: koletyvinė monografija. Sudarė ir parengė J. Kievišas. – Vilnius: Žuvėdra, 2014. – P.163-186.

15. **Пономаревський С. Б.** Тарас Шевченко і процеси зародження української школи в Росії/С.Б. Пономаревський//Тарас Шевченко в Україні та в Європі. Збірник наук. праць за матеріалами 7 наукового міжнародного конгресу в Мюнхені (7–10 березня 2014 року) – Мюнхен-Тернопіль, 2014. – Т. 7. – С.55-73.

16. **Пономаревський С.Б.** Умови розвитку педагогічної майстерності вчителя української закордонної школи / С.Б. Пономаревський // To the source. Essays/ On the Sixtieth Anniversary on the Ukrainian Academy of Art and Sciences in Canada 1949 – 2009 / [Editors: G. Knysh, J. Rozumnyj, O. Cap]: UVAN. – Winnipeg, 2014. – Т. 2. – P.78-90.

17. **Пономаревський С.Б.** Украинское образовательное пространство в России в структурном содержании / С.Б. Пономаревский // Кыргыз тили жана адабияты:

научный вестник Бишкекского гуманитарного университета им. К. Карасаева / Вестник БГУ. – Бишкек, 2014. – № 29. – С.66-71.

18. *Postrygach, N.* Structura landfunctional featureso fthereformingo fteachered ucationacrosstheworld / NadiiaPostrygach // Teacher Educationin Ukraine: Historical experien ceandmodernchallenges. – Lublin, Poland: Wydawnitstwo Uniwersitetu MariiCurie-Skłodowskiej, 2014. – P.129-141.

19. *Рыбалка В. В.* К вопросу об уточнении значения категории «Психология» // «Вестник по педагогике и психологии Южной Сибири». – №4. – 2013. – Научный журнал. – Москва-Черногорск, 2013. – С.96-99.

20. *Семенов О.* Учителська праця в рефлексіях Івана Павла II /Олена Семенов // Професійна освіта: педагогіка і психологія: Польсько-український щорічник / За ред.Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохова–Київ, 2013. – Вип. ХУ.- [Електронний ресурс]–Режим доступу: dlibra.bg.ajd.czest.pl:8080/Content/1404

21. *Соломаха С. А.* Этико-эстетический контекст развития мировоззрения преподавателей художественных дисциплин /С.А. Соломаха // Наука 21 века: вопросы, гипотезы, ответы: Науч. журнал.– Таганрог-Москва: Изд-во «Перо», 2014. – № 5. – С.67-73.

22. *Соломаха С. А.* Организационно-методическая система развития художественно-эстетического мировоззрения преподавателей художественных дисциплин /С.А. Соломаха // Сборник научных трудов SWorld. – Иваново: Маркова А.Д., 2014.– Вип. 2. – Т.12. – С.28-35.

23. *Соломаха С. А.* Формирование мировоззренческой позиции преподавателей художественных дисциплин средствами искусства /С.А. Соломаха // Педагогика и современность: Науч.-педагог. журнал.– Таганрог-Москва: Изд-во «Перо», 2014. – № 5. – С.55-60.

24. *Соломаха С. А.* Ценностный смысл искусства как ориентир профессионального становления преподавателей художественных дисциплин /С.А. Соломаха // Музыкальное искусство и образование в современном социокультурном пространстве (матер. междунар. научн. прак.- конф., БГИИК, 13-14 марта 2014 г.): в 3 ч. / [Отв. за вип. Н.В. Васильева, С.И. Маматова, О.Н. Хмельницкая]. – Белгород: Изд.- во БГИИК, 2014. – Ч.1. – С.37-43.

25. *Сотская Г. И.* Концепция формирования эстетической культуры будущего учителя изобразительного искусства в педагогических университетах Украины / Сотская Г.И. // Современный научный вестник (г. Белгород). – 2014. – № 41(237). – С.5-16.

26. *Сотська Г. І.* Критеріальний апарат дослідження сформованості естетичної культури майбутнього вчителя образотворчого мистецтва в педагогічних університетах України / Г.І. Сотська // Оралдығылым жаршысы (Уральский научный вестник). – 2014. – № 31 (110). – С.36-42.

27. *Сотская Г. И.* Спецкурс «Эстетическая культура учителя изобразительного искусства» как составляющая профессиональной подготовки будущих учителей изобразительного искусства в педагогических университетах Украины / Г.И. Сотская // Педагогика и современность (г. Таганрог). – 2014. – №5. – С.60-66.

28. *Sotskaya G.I.* Formation of aesthetic culture of the future prospective teacher of fine art at pedagogical universities of Ukraine : methodol ogical approaches / G.I.

Sotskaya // Наука 21 века : вопросы, гипотезы, ответы / научной мысли (г. Таганрог). – 2014. – №5. – С.73-80.

29. **Усащенко Т., Усащенко Г.** Когнітивні репрезентації в оновленні науково-освітніх знань // XV Polsko-Ukrainski rocznik ukraińsko-polski "Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia"/pod red. Tadeusza Lewowickiego, Iolanty Wilsz, Iwana Ziaziuna, Nelli Nyczkało // ХУ Польсько-український щорічник; українсько-польський «Проф. освіта : педагогіка і психологія» / за ред. Тадеуша Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало – Czenstochowa; К., 2013.

Статті в інших наукових виданнях:

1. **Авшенюк Н. М.** Концептуальні ідеї порівняльних досліджень професійного розвитку педагогів в умовах глобалізації освіти / Н.М. Авшенюк// Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості : зб. наук. пр. / [редкол: І.А. Зязюн (голова), О.М. Отич та ін.; упоряд.: О.М. Отич; О.М. Боровік]; Національна академія педагогічних наук України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2014. – С.403-410.

2. **Балл Г. О.** Категорія культури у дослідженні професійної діяльності / Георгій Балл // Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. пр. / редкол.: І.А. Зязюн та ін.; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2014. – С.55-62.

3. **Бастун М. В.** Гуманізація освіти. Допрофесійна підготовка. Самопізнання. Образ світу. Самосвідомість дорослих. Функціональна лінгвістична грамотність. Я – концепція дорослих. // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / За ред. В.Г.Кременя, Ю.В.Ковбасюка; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – С.82, 109, 286, 379, 382, 449, 465.

4. **Вовк М. П.** Взаємозв'язок фундаментальності та інноваційності у фольклористичній підготовці майбутнього філолога у класичних університетах України / Мирослава Вовк // Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. пр. / [редкол.: І.А. Зязюн (голова), О.М. Отич та ін.; упоряд.: О.М. Отич, О.М. Боровік; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих]. – К., 2014. – С.296-302.

5. **Волошко Н. І.** Акцентуації характеру. Девіантна поведінка. Диференціальна психологія. Духовне здоров'я. Маслоу Абрахам Гарольд. Мотив. Психічне здоров'я. Психодіагностика. Психологічна культура здорового способу життя. Психологічна служба. Психологічний клімат. Психологічний час. Роджерс Карл Ренсом. Соціальне здоров'я. Стереотип. Фізичне здоров'я. / Н.І. Волошко // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – С.22-23, 86, 100, 115-116, 219-220, 237, 349, 351-352, 353, 354, 355-356, 371, 397, 410-411, 443-444.

6. **Ігнатович О. М.** Освіта дорослих: енциклопедичний словник: Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – С.64, 93, 168, 305 – 306, 424 – 425, 440.

7. **Котирло Т. В.** Педагогічна етика. Педагогічна естетика. / Т.В.Котирло // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; [упоряд.: Н.Г. Протасова, Ю.О. Молочанова, Т.В. Куренна; ред. рада:

В.Г. Кремень, Ю.В. Ковбасюк, Н.Г. Протасова та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – С.297.

8. **Кутова О. М.** Естетична грамотність. Естетичний розвиток. Етика. Етика педагогічна / О.М. Кутова // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; [упряд.: Н.Г. Протасова, Ю.О. Молочанова, Т.В. Куренна; ред. рада: В.Г. Кремень, Ю.В. Ковбасюк, Н.Г. Протасова та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – С.131-132, 134.

9. **Кутова О. М.** Естетичні засади розвитку особистості на прикладах мистецької спадщини Т.Г. Шевченка / О.М. Кутова // Час мистецької освіти: (Т.Г. Шевченко в контексті мистецької освіти: до 200-річчя від дня народження): зб. наук. пр. / [ред. кол.: Т.А. Смирнова (голов. ред.) та ін.]. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2014. – С.93-98.

10. **Лактіонова Г. М.** Гендерна освіта. Гендерна політика. Конфлікт поколінь. Маргінал. Сім'я. Соціальна відповідальність. Соціальна мобільність. Соціальний педагог. Теорія соціального виключення. / Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; [упоряд. Н.Г. Протасова та ін.]; НАПН України, НАДУ при Президентові України / Г.М. Лактіонова. – К.: Основа, 2014. – С.69-70, 198, 219, 389, 393, 395, 399, 422-423.

11. **Огієнко О. І.** Концептуальні засади розвитку скандинавської системи освіти дорослих / Огієнко О.І. // Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. праць / [редкол.: І.А. Зязюн (голова), О.М. Отич та ін.; упоряд.: О.М. Отич, О.М. Боровік; Національна академія педагогічних наук України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2014. – С.145-153.

12. **Отич О. М.** Мистецька педагогіка / О.М. Отич // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; [упряд.: Н.Г. Протасова, Ю.О. Молочанова, Т.В. Куренна; ред. рада: В.Г. Кремень, Ю.В. Ковбасюк, Н.Г. Протасова та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – С.321.

13. **Отич О. М.** Педагогічний ідеал як морально-етична основа професійно-особистісного розвитку вчителя / О.М. Отич // Я – концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. праць / [редкол.: І.А. Зязюн (голова), О.М. Отич та ін.]; упоряд.: О.М. Отич, О.М. Боровік; Національна академія педагогічних наук Україна; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2014. – С.147-153.

14. **Отич О. М.** Мистецтво як форма суспільної свідомості та сфера творчої людської діяльності / О.М. Отич // Час мистецької освіти: (Т.Г. Шевченко в контексті мистецької освіти: до 200-річчя від дня народження): зб. наук. пр. / [ред. кол.: Т.А. Смирнова (голов. ред.) та ін.]. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2014. – С.10-18.

15. **Отич О. М.** Формування художньо-естетичної культури майбутніх кваліфікованих робітників у професійних та спеціалізованих загальноосвітніх навчальних закладах / О.М. Отич, Я.М. Овсієнко // Час мистецької освіти: (Т.Г. Шевченко в контексті мистецької освіти: до 200-річчя від дня народження):

зб. наук. пр. / [ред. кол.: Т.А. Смирнова (голов. ред.) та ін.]. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2014. – С.74-83.

16. **Помиткін Е. О.** Духовний розвиток. Духовні цінності. Духовність. Духовно-особистісний підхід. // Освіта дорослих: Енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К.: Основи, 2014. – С.116-118.

17. **Помиткін Е.** Емоції і почуття особистості з високим духовним потенціалом // Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. пр. / [редкол.: І.А. Зязюн (голова), О.М. Отич та ін.; упоряд.: О.М. Отич, О.М. Боровік; Національна академія педагогічних наук України; Інститут пед.освіти і освіти дорослих НАПН України. - К., 2014. - С.154-164.

18. **Рибалка В. В.** Психопедагогіка зовнішнього і внутрішнього світу особистості дитини і дорослого: філософсько-психологічний, антиномічний та тілесно-душевно-духовний виміри // Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. праць / [редкол.: І.А. Зязюн (голова), О.М.Отич та ін.; упоряд.: О.М. Отич, О.М. Боровік. Національна академія педагогічних наук України. Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України]. – К., 2014. – С.136-145.

19. **Рибалка В. В.** Феномен темпераменту // Психолог: Всеукраїнська газета для психологів, учителів, соціальних педагогів, №19 (547), жовтень 2014 р.- К.: Шкільний світ: експерт у галузі освіти. – С.5-17.

20. **Сігаєва Л. Є.** Сучасні технології навчання дорослих // Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. пр. / [редкол.: І.А. Зязюн (голова), О.М. Отич та ін.; упоряд.: О.М.Отич, О.М. Боровік; Національна академія педагогічних наук України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2014. – 544 с. – С.380-387.

21. **Синявський В. В.** Освіта дорослих: енциклопедичний словник: Нац. акад.пед. наук України, Нац акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – С.9,20, 32, 33, 40, 41 – 64, 67, 73 – 74, 77 – 78, 101, 128, 142 – 143, 146 – 147, 156 – 157, 161, 177 – 178, 302, 204, 221, 240, 324, 326, 336 – 337, 340, 342, 345, 348 – 353, 355, 377, 381, 447.

22. **Становських З. Л.** Осіта дорослих: Енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; [упорядн.: Н.Г. Протасова, Ю.О. Молчанова, Т.В. Куренна; ред. рада: В.Г. Кремень, Ю.В. Ковбасюк, Н.Г. Протасова та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ.упр. при Президентові України та ін. – К.: Основа, 2014. – С. 59-60; 205-207; 332-333.

23. **Усатенко Т. П.** Гносеологічні й епістемологічні смисли педагогічної науки // «Я – концепція» академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості. – К., 2014. – С.77-85.

24. **Хомич Л.О.** Сучасна парадигма педагогічної освіти // Я-концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голова), О. М. Отич та ін.]: упоряд. : О. М. Отич, О. М. Боровік: Національна академія педагогічних наук України: Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2014. – С.222-229.

25. **Шахрай Т.О.** Грамота. Грамотність. Загальнокультурна грамотність. Неграмотність. Творча грамотність / Т.О. Шахрай // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; [упоряд. Н.Г. Протасова та ін.]; НАПН України, НАДУ при Президентіві України. – К.: Основа, 2014. – С.78, 146, 259-260, 416.

26. **Шевенко А.М.** Психологічні аспекти профорієнтаційної роботи з обдарованими старшокласниками / А.М. Шевенко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – № 12. – 2013. – С.19-22.

27. **Шевенко А. М.** У чому криється феномен обдарованої дитини? / А.М. Шевенко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – № 4. – 2014. – С.92-95.

28. **Шевенко А.М.** Шляхи ефективної взаємодії практичного психолога і соціального педагога / А.М. Шевенко // Практичний психолог: школа. – № 3. – 2014. – С.13-16.

29. **Щербак О.І.** Психопедагогіка праці у саморозвитку особистості / О.І. Щербак // Я – концепція академіка Неллі Ничкало у вимірі професійного розвитку особистості: зб. наук. пр. / [редкол.: І.А. Зязюн (голова), О.М. Отич та ін.;упоряд.: О.М. Отич, О.М. Боровік;] Національна академія педагогічних наук України; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К., 2014. – С.128-135

30. **Шкіренко О.В.** Моральна відповідальність // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України [та ін.]. – К.: Основа, 2014. – С.235-236.

Тези (матеріали конференцій):

1. **Авшенюк Н. М.** «Культурна чуттєвість» учителя як структурний компонент його «Я-концепції» / Авшенюк Н. М. // Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф «Інновації в освіті : сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов», 19–20 червня 2014 р., м. Ніжин. – Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2014. – С.136-138.

2. **Авшенюк Н. М.** Напрями дослідження професійного розвитку вчителів у зарубіжній педагогіці / Наталія Авшенюк // Педагогічна компаративістика – 2014 : якісний вимір освіти зарубіжжя та український контекст: матеріали наук.-практ. семінару, 5 червня 2014 р., м. Київ / за заг. ред. О.І. Локшиної ; Ін-т педагогіки НАПН України. – К.: Педагогічна думка, 2014. – С.114-116.

3. **Бастун М. В.** Діалогічні форми та методи професійної підготовки педагогів у контексті розвитку духовного потенціалу учнів // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання в умовах соціально-економічної нестабільності: Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції (28 жовтня 2014 р., м. Київ) : у 2 ч. – Ч. 2 / укладн.: Л.М.Капченко, С.О.Тарасюк, Л.Г. Авдєєв та ін. – К.: ІПК ДСЗУ, 2014. – С.113-119.

4. **Василенко О. В.** Проблема професійного вдосконалення викладачів іноземної мови / О.В.Василенко // Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із права [Текст]: зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 24 квіт. 2014 р.) / ред. кол.: В.В.Черней, О.В.Нітенко, Є.М.Бодюл та ін. – Київ.: Нац. Акад. внутр. справ, 2014. – С.135-138.

5. **Василенко О. В.** Розвиток системи неформальної освіти дорослих в умовах соціально-економічної кризи // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально-економічної нестабільності: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (28 жовтня 2014 р., м. Київ): у 2 ч. – Ч. 2 / уклад.: Л.М. Капченко, С.О. Тарасюк, Л.Г. Авдєєв та ін. – К.: ІПК ДСЗУ, 2014. – С.138-146.

6. **Василенко О. В.** Формування соціокультурної компетентності у майбутніх правоохоронців / О.В. Василенко // Проблеми галузевої комунікації, перекладу та інтеграційні процеси в суспільстві: матеріали IV наукової конференції. – Харків: МВС України, АВВ МВС України, НАВС, 2014. – С.18-21.

7. **Вовк М. П.** Досвід вивчення фольклористики у класичних університетах України у 1910 – 1940 рр. / М.П. Вовк // Міжнародний колоквиум мовознавчих наук (Євген Кошеріу): інтегральне мовознавство – багатомовність – літературний дискурс. – Сучава; Чернівці; Кишинів: Зелена Буковина, 2014. – С.675-682.

8. **Вовк М. П.** Народна словесність у змісті професійної підготовки фахівців у класичних університетах України (друга половина XIX ст.) Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів X міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: І.А. Зязюн]. Вип. 5 (9). – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – С.80-84.

9. **Волошко Н. І.** Духовна самореалізація в структурі здорового способу життя учнів загальноосвітніх навчальних закладів / Н.І. Волошко // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика. Тези доповідей на міжрегіональній науково-практичній конференції, 7 жовтня 2014 р. / За заг. ред. І.М. Бобер. – Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2014. – 348 с. – С.92-95.

10. **Годлевська К. В.** Готовність майбутнього вчителя до інноваційної професійної діяльності // Годлевська К.В. // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (4-5 березня 2014 року, м. Суми). Том 2. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – С.196-199.

11. **Годлевська К. В.** Інтерактивні технології в професійній підготовці майбутніх вчителів // Годлевська К.В. / Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: зб. Матеріалів Міжрегіональної науково-практичної конференції / За заг. ред. І. М. Бобер. – Кременчук, 7 жовтня 2014. – С.148-152.

12. **Грищенко Ю. В.** Музично-педагогічна діяльність видатних українських композиторів і виконавців: історичний аспект / Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XI міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: І.А. Зязюн]. Вип. 5 (9). – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – С.87-91.

13. **Грищенко Ю. В.** Розвиток педагогічної майстерності вчителів мистецьких дисциплін // Сучасна середня освіта: інновація, методологія, теорія, практика: зб. Матеріалів Міжрегіональної науково-практичної конференції / За заг. ред. І. М. Бобер. – Кременчук, 7 жовтня 2014. – С.101-104.

14. **Десятов Т. М.** Модернізація професійної підготовки майбутніх учителів у процесі полікультурної взаємодії об'єктів освітнього процесу // Педагогічна майстерність: методологія, теорія, технології: матеріали I Міжнар. наук.-практ.

Інтернет-конф., 22–23 травня 2014 р., м. Черкаси / за заг. ред. проф. Біди О.А. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2014. – С.16-19.

15. **Дорошенко Н. І.** Дидактичні принципи професійної перепідготовки дорослого населення на андрагогічних засадах / Н.І. Дорошенко // Архітектура та екологія: Матеріали VI міжнар. наук. практ. конф. – Київ, НАУ 2014. – С.120-123.

16. **Дорошенко Н. І.** Тести як ефективний засіб перевірки якості знань в процесі перепідготовки робітників / Н.І. Дорошенко // Сучасні підходи та технології соціально-психологічної та корекційної роботи з різними віковими групами населення: Матеріали міжнар. наук. практ. конф. – Одеса, ОНУ 2014. – С.371-374.

17. **Дяченко Л. М.** Особливості розвитку педагогічної освіти у ФРН на початку XXI століття / Людмила Дяченко // Педагогічна компаративістика – 2014 : якісний вимір освіти зарубіжжя та український контекст: матеріали наук.-практ. семінару, 5 червня 2014 р., м. Київ / за заг. ред. О.І. Локшиної ; Ін-т педагогіки НАПН України. – К.: Педагогічна думка, 2014. – С.135-137.

18. **Дяченко Л. М.** Психопедагогіка як предмет наукового пошуку / Л. М. Дяченко // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: матеріали міжрегіонал. наук.-практ. конф. пам'яті академіка НАПН України І.А. Зязюна, 7 жовтня 2014 р., м. Кременчук. – Кременчук: Кременчуцька гімназія № 5 ім. Т.Г. Шевченка, 2014. – С.113-117.

19. **Єгорова Є. В.** Морально-етична основа педагогічної діяльності / Є.В. Єгорова // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: Тези доповідей на міжрегіональній науково-практичній конференції (7 жовтня 2014р.) / За загал. ред. І.М. Бібер. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.117-119.

20. **Єгорова Є. В.** Психологічна допомога особистості у плануванні професійної кар'єри» / Є.В. Єгорова // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання: Зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конференції. – К.: ІПКДСЗУ, 2014. – С.34-39.

21. **Заєць І. В.** Психологічні особливості мотивації професійного становлення учнівської молоді матеріали / І.В. Заєць // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції пам'яті академіка І.А.Зязюна «Інноваційна педагогічна освіта: проблеми, реалії і перспективи» 7.10.2014 р., м. Кременчук. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.123-125.

22. **Заєць І. В.** Психологічні засади мотивації професійного становлення учнів ПТНЗ /І.В. Заєць /Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції //Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально-економічної нестабільності: (28 жовтня 2014 р., м. Київ). – Ч.1. – 2014. – С.40-47.

23. **Іванова Т.В.** “Медіаосвіта: визначення дефініції”//Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Медіаосвіта–пріоритетний напрям в освіті XXI століття: проблеми, досягнення і перспективи» (м. Харків, 25-27 жовтня 2013 року) / За заг. ред. канд. пед. наук Л.Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2013. – 268 с. (у співавторстві)

http://confhano.at.ua/load/statti/ivanov_v_ivanova_t_miroshnichenko_ju_mediaosvita_vi_znachennja_definiciji/3-1-0-231

24. **Ігнатович О. М.** До проблеми відбору учнівської молоді на педагогічні спеціальності / О.М. Ігнатович // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції пам'яті академіка І.А. Зязюна «Інноваційна педагогічна освіта: проблеми, реалії і перспективи» 7.10.2014 р., м. Кременчук. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.131-134.

25. **Ігнатович О. М.** Інноваційний проект психологічного професійного відбору майбутніх педагогів / О.М. Ігнатович // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально-економічної нестабільності: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 28 жовтня 2014 р., м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.1. уклад.: Л.М. Капченко, С.О. Тарасюк, Л.Г. Авдєєв та ін. – К.: ІПК ДСЗУ, 2014. – С.52-59.

26. **Калюжна Т. Г.** Аксіологічний аспект інновацій як передумова підвищення професійного розвитку майбутнього вчителя /Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л. / Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 4–5 березня 2014 р., – Т. 1. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2014. – С.16-18.

27. **Калюжна Т. Г.** Готовність майбутнього педагога до інноваційної діяльності як важлива професійна якість / Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л. // «Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика». Матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції, пам'яті академіка НАПН України І.А. Зязюна присвячується. – Кременчук, 7 жовтня 2014. – Кременчук, 2014. – С.145-148.

28. **Кобюк Ю. М.** Готовність майбутнього вчителя до інноваційної професійної діяльності // Кобюк Ю.М. // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (4-5 березня 2014 року, м. Суми). Том 2. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2014. – С.196-199.

29. **Кобюк Ю. М.** Інтерактивні технології в професійній підготовці майбутніх вчителів // Кобюк Ю.М., Годлевська К.В. / «Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика». Матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції, пам'яті академіка НАПН України І.А. Зязюна присвячується. – Кременчук, 7 жовтня 2014. – Кременчук, 2014. – С.148-152.

30. **Кобченко В. В.** Організація та проведення профконсультаційної бесіди з безробітними /В.В. Кобченко // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання в умовах соціально-економічної нестабільності» 28 жовтня 2014 року, м.Київ – С.73-79.

31. **Котирло Т. В.** Педагогічна техніка як складова професійної майстерності викладача музично-педагогічного факультету / Т.В. Котирло // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XII міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: І.А. Зязюн]. Вип. 5 (9). – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – С.151-152.

32. **Котирло Т. В.** Підготовка майбутніх педагогів-музикантів до творчої викладацької діяльності // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія,

практика // тези доповідей на міжрегіональній науково-практичній конференції, 7 жовтня 2014 року / За заг. ред. І.М. Бобер. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.162-164.

33. **Красильник Ю. С.** Теоретико-методичні засади інформаційно-технологічного забезпечення підготовки майбутнього викладача в умовах магістратури / Ю.С. Красильник // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобалізаційний та національний виміри змін: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (4-5 березня 2014 року, м. Суми). Том 2. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – С.226-229.

34. **Красильник Ю. С.** Теоретико-методичні основи інноваційного освітнього середовища вищого педагогічного навчального закладу / Ю.С. Красильник // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції “Інноваційний підхід в управлінні навчальними закладами” (10 квітня 2014 року). – Житомир: вид-во ЖДУ ім.І. Франка, 2014. – С.92-94.

35. **Кутова О.М.** Естетичні та етичні чинники розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів / О.М. Кутова // Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи: матер. міжнар. наук.-практ. конф. / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, мистецько-пед. фак.-т.; [ред. кол.: Дудник О.В. (головн. ред.), Калабська В.С. (відпов. ред.) та ін.], 2014. – 24 жовтня 2014 р.–Умань : ФОП Жовтий О.О. – С.39-42.

36. **Кутова О. М.** Естетичні основи педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів / О.М. Кутова // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XI міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: І.А. Зязюн]. Вип. 5 (9). – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – С.110-113.

37. **Кутова О. М.** Практичний досвід у формуванні педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів / О.М. Кутова // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: матер. міжрегіон. наук.-практ. конф., 7 жовтня 2014 р. / [За заг. ред. І.М. Бобер]. – Кременчук: ПП Щербатих О.В. 2014. – С.168-171.

38. **Лактіонова Г. М.** Навчальні програми для прийомних батьків, батьків-вихователів, опікунів і піклувальників як актуальне завдання і напрям соціально-педагогічної діяльності./ Соціально-педагогічна парадигма виховання: сутність і шляхи реалізації: Тези доповідей. – Ніжин, НДУ імені М.Гоголя. – С.20-22.

39. **Лактіонова Г. М.** Тренінговий курс «Батьківство в радість» як технологія попередження сімейного насильства : досвід впровадження в Україні / Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей: зб. матеріалів міжнар. науково-практ. конф. / за заг. ред. проф. О. Кікінеджи. – Тернопіль: Стереарт, 2014. – С.30-32.

40. **Литвинова Н. І.** До проблеми запобігання безробіттю майбутнім педагогам /Н.І. Литвинова. / Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції //Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально-економічної нестабільності: (28 жовтня 2014 р., м.Київ). – Ч.1. – 2014. – С.95-103.

41. **Литвинова Н. І.** Педагогічна майстерність вчителя у контексті профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю / Н. І. Литвинова // Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей: збірник матеріалів XI Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті О.П. Рудницької. – Вип.5 (9). – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – С.159-164.

42. **Литвинова Н. І.** Психологічні умови мотиваційної готовності майбутніх педагогів до профорієнтаційної роботи / Н.І. Литвинова // Професійна підготовка студентів у соціально-педагогічній сфері – освітня складова суспільного розвитку: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (дистанційної). – Київ, 1 квітня 2014 р./ за ред. І.М.Ковчиної. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. – С.37-38.

43. **Литвинова Н. І.** Психологічний супровід формування життєвої перспективи у старшокласників / С.М. Каліщук, Н.І. Литвинова Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально-економічної нестабільності: (28 жовтня 2014 р., м.Київ). – Ч.1. – 2014. – С.65-73.

44. **Литвинова Н. І.** Професійна спрямованість як необхідна складова придатності особистості до педагогічної діяльності / Н.І. Литвинова // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції пам'яті академіка І.А. Зязюна «Інноваційна педагогічна освіта: проблеми, реалії і перспективи» 7.10.2014 р., м. Кременчук. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.181-184.

45. **Литвинова Н. І.** Експериментальна і експірієнтальна парадигми дослідження особистості в сучасному соціокультурному середовищі /С.М. Каліщук, Н.І. Литвинова // збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції Проблеми становлення і розвитку особистості в сучасному соціокультурному середовищі (20 березня 2014 року, м. Кривий Ріг) – Кривий Ріг. – 2014. – С.42-47.

46. **Литвинова Н. І.** Формування професійної позиції майбутніх фахівців / Н.І. Литвинова, С.М. Каліщук.. Матер. Наук.-практ.семінару з управління компетенції викладачів освітніх закладів різних рівнів від 16.11.2014, м. Кривий Ріг. – Кривий Ріг. – 2014. – С.37-43.

47. **Марусинець М. М.** Інтеграційні освітні процеси в Австрії / М.М. Марусинець // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: матеріали міжрегіонал. наук.-практ. конф. пам'яті академіка НАПН України І.А. Зязюна, 7 жовтня 2014 р., м. Кременчук. – Кременчук: Кременчуцька гімназія № 5 ім. Т.Г. Шевченка, 2014. – С.199-202.

48. **Марусинець М. М.** Професійна мобільність вчителів початкових класів в умовах інтеграції європейського суспільства / Марусинець М.М. // Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф «Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов», 19–20 червня 2014 р., м. Ніжин. – Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2014. – С.177-179.

49. **Марусинець М. М.** Сучасна система освіти в Республіці Австрія / Маріанна Марусинець // Педагогічна компаративістика – 2014: якісний вимір освіти зарубіжжя та український контекст: матеріали наук.-практ. семінару, 5 червня 2014 р., м. Київ / за заг. ред. О.І. Локшиної ; Ін-т педагогіки НАПН України. – К.: Педагогічна думка, 2014. – С.54-56.

50. **Марченко І. Б.** Емпатія – як важливий чинник професійної придатності майбутніх педагогів /І.Б. Марченко /Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції //Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально-економічної нестабільності: (28 жовтня 2014 р., м. Київ). – Ч.1. – 2014. – С.113-120.

51. **Марченко І. Б.** Емпатія – як важлива складова придатності майбутнього педагога/ І.Б. Марченко //Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції пам'яті академіка І.А. Зязюна «Інноваційна педагогічна освіта: проблеми, реалії і перспективи» 7.10.2014 р., м. Кременчук. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.196-199.

52. **Мільто Л. О.** Підготовка майбутнього вчителя до інноваційної педагогічної діяльності: теоретичний аспект / Л.О. Мільто // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (4–5 березня, 2014 року). – Том 2. – Суми. Видатництво СумДПУ імені А.С.Макаренка. 2014. – С.236-240.

53. **Огієнко О. І.** Готовність до інноваційної діяльності вчителя як умова підвищення його педагогічної майстерності /О.І. Огієнко // **Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: мат-ли Міжрегіональної науково-практичної конф. пам'яті академіка НАПН України І.А. Зязюна.** – Кременчук: 2014. – С.8-12.

54. **Огієнко О. І.** Інноваційний розвиток педагогічної освіти: теоретико-методологічні засади / Огієнко О.І. // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (4-5 березня 2014 року, м. Суми). Том 1. - Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. - 316 с. – С.178-181.

55. **Огієнко О. І.** Модернізація педагогічної освіти на засадах інноваційного підходу / О.І. Огієнко // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 3 грудня 2014 р. м. Суми. – Суми: КЗ СОІШПО, 2014. – С.10-15.

56. **Огієнко О. І.** Тенденції розвитку вищої освіти у країнах Європи, США і Канади у вимірах педагогічної компаративістики / Огієнко О.І. // Педагогічна компаративістика – 2014: якісний вимір освіти зарубіжжя та український контекст: Матеріали науково-практичного семінару (Київ, 5 червня 2014 р.) /Інститут педагогіки НАПН України /За заг. ред. О.І. Локшиної. – К.: Педагогічна думка, 2014. – С.151-153.

57. **Отич О. М.** Педагогічний контекст духовності / О. М. Отич // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XI міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / голов. ред. І.А. Зязюн. – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – вип. 5 (9). – 298 с. – С.40-46.

58. **Пазюра Н. В.** Інноваційність навчальних програм професійних закладів Південної Кореї / Н. В. Пазюра // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: матеріали міжрегіонал. наук.-практ. конф. пам'яті академіка НАПН України І.А. Зязюна, 7 жовтня 2014 р., м. Кременчук. – Кременчук: Кременчуцька гімназія № 5 ім. Т.Г. Шевченка, 2014. – С.219-222.

59. **Постригач Н. О.** Інтегрована модель професійної підготовки учителів для реалізації мультикультурної освіти в Італії / Надія Постригач // Педагогічна компаративістика – 2014: якісний вимір освіти зарубіжжя та український контекст: матеріали наук.-практ. семінару, 5 червня 2014 р., м. Київ / за заг. ред. О.І. Локшиної ; Ін-т педагогіки НАПН України. – К.: Педагогічна думка, 2014. – С.158-160.

60. **Постригач Н. О.** Інтеграція психології і педагогіки в системі наукового знання / Н. О. Постригач // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Інноваційний розвиток вищої освіти : глобальний та національний виміри змін», 4–5 березня 2014 р., м. Суми. – Суми, 2014. – С.96-98.

61. **Постригач Н. О.** Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителів у Грецькій республіці / Н. О. Постригач // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару, 3 квітня 2014 р., м. Київ: у 2 ч. / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), О.І. Ляшенко (заст. голови) та ін.] – К.: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014 – Ч. 2. – С.274-283.

62. **Постригач Н. О.** Розвиток управлінської компетентності викладача вищої педагогічної школи у процесі формування його педагогічної майстерності / Н. О. Постригач // Управлінські компетенції викладача вищої школи : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 28 лютого 2014 р., м. Київ / редкол. : Г.О. Нестеренко (голова), О.Г. Пугачова (заст. голови) та ін. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – С.119-120.

63. **Постригач Н. О.** Умови ефективності процесу модернізації професійного розвитку вчителів іноземних мов у Європі та Україні / Постригач Н.О. // Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф «Інновації в освіті : сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов», 19–20 червня 2014 р., м. Ніжин. – Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2014. – С.189-191.

64. **Постригач Н. О.** Емпіричні підвалини психопедагогіки академіка Івана Зязюна / Н.О. Постригач // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: матеріали міжрегіонал. наук.-практ. конф. пам'яті академіка НАПН України І.А. Зязюна, 7 жовтня 2014 р., м. Кременчук. – Кременчук: Кременчуцька гімназія № 5 ім. Т.Г. Шевченка, 2014. – С.244-247.

65. **Пуховська Л.П.** Провідні напрями компаративних досліджень у сфері професійного розвитку вчителів / Пухавська Л.П. // Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф «Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов», 19–20 червня 2014 р., м. Ніжин. – Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2014. – С.191-195.

66. **Радченко Ю. Л.** Аксіологічний аспект інновацій як передумова підвищення професійного розвитку майбутнього вчителя / Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л. / Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (4–5 2014 р.), – Т. 1. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2014 – С.16-18.

67. **Радченко Ю. Л.** Готовність майбутнього педагога до інноваційної діяльності як важлива професійна якість / Калюжна Т.Г., Радченко Ю.Л. // «Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика». Матеріали міжрегіональної

науково-практичної конференції, пам'яті академіка НАПН України І.А. Зязюна присвячується. Кременчук, 7 жовтня 2014. – Кременчук, 2014. – С.145-148.

68. **Радченко Ю. Л.** Система професійної компетентності майбутнього вчителя як необхідна умова його педагогічної майстерності / Радченко Ю. Л. // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методологічного семінару 3 квітня 2014 р., [у 2 ч.]. Ч.2 / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), О.І. Ляшенко (заст. голови) та ін.] – К.: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – С.167-173.

69. **Рибалка В. В.** І.А.Зязюн (1938-2014) – духовний лідер української системи освіти / В.В.Рибалка // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика. Тези доповідей на міжрегіональній науково-практичній конференції, 7 жовтня 2014 р. / за заг. ред. І.М.Бобер.- Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.31-34.

70. **Рибалка В. В.** Особистісно-генераційний підхід у формуванні системою освіти духовної єдності українського суспільства / В.В. Рибалка // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика. Тези доповідей на міжрегіональній науково-практичній конференції, 7 жовтня 2014 р. / за заг. ред. І.М. Бобер.- Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.252-257.

71. **Рибалка В. В.** Побудова сучасного громадянського суспільства як чинник морально-політичного розвитку України // Регуляторна політика в галузях загальної, технічної і професійної освіти в умовах регіону. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 14 березня 2014 року / За заг. ред. А.П.Самодріна, М.Г.Несена.- Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.26-29.

72. **Рибалка В. В.** Тарас Григорович Шевченко – духовний провідник українського народу (до 200-річчя від дня народження)/ Рибалка В.В. // Проблеми та перспективи розвитку регіональної економіки. Тези доповідей на 1X Міжнародній науково-практичній конференції аспірантів, молодих вчених та науковців Кременчуцького інституту Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля 4 квітня 2014 року / За заг. ред. П.І. Сокурєнка.- Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.308-354.

73. **Синявський В. В.** Індивідуально-типологічні властивості особистості як професійно важливі якості майбутнього педагога / В.В. Синявський //Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика: Матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції пам'яті академіка І.А. Зязюна «Інноваційна педагогічна освіта: проблеми, реалії і перспективи» 7.10.2014 р., м. Кременчук. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2014. – С.275-278.

74. **Синявський В. В.** Підвищення ефективності професійної орієнтації у контексті нового закону про зайнятість населення: психологічні аспекти / В.В. Синявський //Зб. Матеріалів науково-практичної конференції «Психологія праці та управління» – К.: ІПК ДСЗУ, 2014. – С.139-148.

75. **Синявський В. В.** Професійне самовизначення особистості: психологічний аспект / В.В. Синявський // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання в умовах- соціально-економічної нестабільності. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (28 жовтня 2014 року, м. Київ). – Ч. 1. – К.: ІПК ДСЗУ, 2014. – С.186-194.

76. **Соломаха С. О.** Організаційно-методичні аспекти розвитку педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін вищих педагогічних навчальних закладів / С.О. Соломаха Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XI міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької/ [голов. ред.: І.А. Зязюн], Чернівці: Зелена Буковина, 2014. –Вип. 5 (9). – С.121-124.

77. **Сотська Г. І.** Теоретичні засади естетичної діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів X міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: І.А. Зязюн]. – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – Вип. 5(9). – С.243-246.

78. **Філіпчук Н.О.** Друже мій, єдиний... (Т.Г. Шевченко і С.С. Гулак-Артемівський) // Материали XIV Международного семинара «Г. Шеченко и его петербургское окружение» (к 200-летию его рождения). – СПб., 2014. – С.225-230.

79. **Філіпчук Н. О.** Принцип народності Чипріана Порумбеску / Н.О. Філіпчук // Міжнародний колоквиум мовознавчих наук (Євген Кошеріу): інтегральне мовознавство – багатомовність – літературний дискурс. – Сучава; Чернівці; Кишинів: Зелена Буковина, 2014. – С.730-735.

80. **Флегонтова Н. М.** Естетичні та етичні чинники розвитку комунікативного досвіду завідувачів філологічних кафедр / Н.М. Флегонтова // Кафедра у системі управління науково-педагогічною діяльністю вищого навчального закладу: зб. наук. матеріалів Першої міжнародної науково-практичної конференції[за ред. А.Б. Кондрашихін, Т.В.Іванова, В.Є.Виноградова], Київ: Академія муніципального управління, 2014. – 25 квітня 2014 р. – С.154.

81. **Флегонтова Н. М.** Формування комунікативної компетентності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів засобами рідної мови / Н.М. Флегонтова// Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. наук. матеріалів XI міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької/ [голов. ред.: І.А. Зязюн]. Вип. 5(9). – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – С.124-127.

82. **Хомич Л.О.** Загальнолюдські цінності у змісті професійної підготовки майбутнього вчителя // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XI Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: І.А. Зязюн]. Вип. 5 (9). – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – С.47-50.

83. **Шарошкіна Н. Г.** С. Сірополко про народні бібліотеки //Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XI Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької / [голов. ред.: І.А. Зязюн]. Вип. 5(9). – Чернівці: Зелена Буковина, 2014. – С.102-107.

84. **Шкіренко О.В.** Духовні цінності як чинник розвитку духовного потенціалу особистості в сучасних умовах / О.В. Шкіренко // Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика. Тези доповідей на міжрегіональній науково-практичній конференції, 7 жовтня 2014р. / За заг. ред. І.М. Бобер. – Кременчук: ПП О.В. 2014. – С.329-332.

85. **Шкіренко О.В.** Розвиток духовного потенціалу і цінностей як чинників компетентісно орієнтованої підготовки майбутніх фахівців / О.В. Шкіренко

//Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.2 / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст.голови), О.І. Ляшенко (заст. голови) та ін.] – К.: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014 – С.11-17.

86. **Штома Л. Н.** Морально-естетичний ідеал у самореалізації особистості / Людмила Штома // Педагогічна майстерність, як система професійних і мистецьких компетентностей: зб. матеріалів XI міжнар. пед.-мистец. читань пам'яті професора О.П. Рудницької. – Чернівці, 2014. – Вип. 5. – С.132-134.

**ДОДАТКИ.
ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ
(у таблицях)**